התחזית

חם ויבש מהרגיל, בעיקר בפנים הארץ ובהרים.

הטמפרטורות החזויות: ירושלים: 16־30, תל אביב: 19־27, חיפה: 19־27, רמת הגולן: 21־31, הגליל: 21־30, עפולה: 20־36, נתב"ג: 18־32, באר שבע: 18־33, סדום: 27־39, אילת: 22־39.

מרגלית רות שוחט הובאה למנוחות בכפר אדומים

הגיורת שעלתה מהולנד והתיישבה בהתנחלות מעלה לבונה, נרצחה בפיגוע ליד בית חגי □ "גם המוות לא יפריד בינינו," ספד לה הרב יואל בן נון

(ע). מרגלית רות שוחט (48), תושבת התנחלות מעלה לבונה שנרצחה בפיגוע ירי סמוך לבית חגי, הובאה אתמול בצהריים למנוחות בבית העלמין של כפר אדומים, ליד ירושלים.

שוחט היתה גיורת, שעלתה מהולנד לפני כשנתיים וחצי.

מאות בני אדם ליוו אותה בדרכה האחרונה, וכהם חברים ומכרים, בעלה לשעבר פריד ואחותה ביאטריס, שהגיעו להלוויה מהולנד.

מסע ההלוויה יצא מבית ההלוויות "שמגר" בבירה, שם נישאו הספדים. ח"כ רון נחמן (ליכוד) אמר, כי חודשים בודדים לאחר שהובאה ציפי ששון מאריאל למנוחות "אנו מביאים קרבן נוסף." עוד אמר, כי הוא נדהם מהאדישות בקרב הציבור, "המתייחס אל מתיישבי יש"ע כאל עם אחר."

בבית הקברות אמר קדיש בנה של שוחט, שאול, ונישאו הספדים נוספים. ראש מועצת בנימין, פנחס ולרשטיין, אמר כי "כל אחד מאיתנו צריך להרגיש באילו חלק ממנו נקבר איתה, כיוון שנרצחה כיהודייה גאה." הרב של עפרה, יואל בן נון, אמר: "גם המוות לא יפריד בינינו, כי אדמת ארץ ישראל מחברת בינינו."

האחות ביאטריס קראה מעל הקבר מכתב פרידה, ובו סיפרה שהתגגרה לדרך שבה הלכה מרגלית, אך קיבלה זאת. "היית אחותי," אמרה, "ואני מרגישה עצובה וכועסת על עוד קרבן אשה שנפל."

לאחר מכן יצאו כמה מהנוכחים לבית הכנסת העתיק בבירה, כדי לומר פרקי תהלים למען הבראתה של יעל, בתה של מרגלית שוחט, שנפצעה קשה בפיגוע. יעל מאושפזת בבית החולים "הדסה עין כרם" בירושלים.

שליש מהתלמידים בחינוך המיוחד יועברו לכיתות רגילות

שר החינוך הציג תוכנית חומש ליישום החוק בעניין □ התלמידים שייקלטו בחינוך הרגיל יקבלו עוד 5 שעות לימוד □ גידול בתקציב החינוך המיוחד

□ יצחק שור

מספר התלמידים שיופנו לחינוך המיוחד יצומצם עד לשליש – כך גילו שר החינוך אמנון רובינשטיין, ומנכ"ל המשרד שמשון שושני, שהציגו תוכנית חומש ליישום מלא של חוק החינוך המיוחד.

לפי התוכנית, יצומצם בשליש מספר התלמידים בחינוך המיוחד המופנים לכיתות מקדמות. תחת זאת, הם ייקלטו בכיתות רגילות. הכיתות שבהם ישולבו, יקבלו תגבור בהדרכת המורים ובשעות לימוד.

התוכנית מבוססת על צמצום ניכר בהפניית תלמידים לוועדות ההשמה, ועל השארת תלמידים שבעבר הופנו למסגרות מיוחדות, בחינוך הרגיל. השר הציג ארבעה עקרונות בסיסיים, שעליהם מושתתת התוכנית החדשה:

- הכרה בשונות התלמידים, ומתן כלי אבחון דידקטיים למורים כחלק מהכשרתם.
- התאמת תוכניות לימודים דיפרנציאליות לצרכי התלמידים.
- טיפול פרטני והטלת האחריות לקידומו של כל תלמיד, במסגרת החינוך הרגיל בבית הספר, על מחנך הכיתה.
- קיום מעקב שוטף אחר התקדמותו של כל תלמיד.

שושני גילה, כי 11 אחוז מהתלמידים במדינה סובלים ממוגבלות כלשהי – לימודית, התנהגותית או נפשית. "חינוך מיוחד הוא היישום הנשגב ביותר של שוויון ההזדמנויות," אמר.

עם השלמת התוכנית – שתבוצע בשלבים החל משנת הלימודים הבאה – ייהנו תלמידי החינוך המיוחד מתוספת של חמש שעות לימוד חינם, לגילאי 3־4 ולגילאי 18־21.

השר מסר במסיבת עיתונאים בתל אביב, כי תקציב החינוך המיוחד גדל השנה ב־150 מיליון שקל בהשוואה לאשתקד. התקציב מסתכם כעת ב־850 מיליון שקל. רובינשטיין ושושני מאמינים, כי קליטה של החינוך המיוחד בזרם הרגיל תגביר את הסובלנות לשונה ולחריג בקרב כלל התלמידים.

רובינשטיין מציע שרשות מקומית תוכל לקצר את שבוע הלימודים

שר החינוך תומך בהמשך קיומו של שבוע לימודים בן שישה ימים בשנת הלימודים הבאה, בכל מערכת החינוך, אך מבקש להתיר לכל רשות מקומית להנהיג שבוע לימודים מקוצר, בן חמישה ימים בלבד.

כך מסרה יועצת השר רובינשטיין, עדנה הראל, בישיבת ועדת החינוך של הכנסת. הוועדה דנה בהצעת חוק של חברי כנסת מהמפד"ל נגד קיצור שבוע הלימודים.

יו"ר הוועדה, אברהם בורג (עבודה), הביע שמחה בשם הוועדה על כך שהשר ויתר על ניסוי בהנהגת שבוע מקוצר בתשנ"ה – בעקבות לחץ של הוועדה.

לימור לבנת (ליכוד) תמכה בחקיקה המסדירה המשך לימודים בשישה ימים, אך מתירה מעבר לחמישה ימים באישור הוועדה.

יצחק שור

רובינשטיין ושושני במסיבת העיתונאים (צילום: אילן אוסנדריבר/ ישראל [illegible])

ישראל תקים בי"ח לנפגעים ברואנדה

□ בצלאל עמיקם

סגן שר החוץ, יוסי ביילין, אינו מסתפק בגינוי הישראלי לטבח ברואנדה. המדינה הביעה נכונות להקים בית חולים לנפגעי הטבח, שיוקם כנראה באנגולה.

ביילין אמר בדיון בכנסת על הטבח, כי לאחרונה התקבלה פנייה מהאו"ם להגיש סיוע לפליטים שנמצאים בטנזניה. משרד החוץ בודק אפשרות להצטרף לסיוע באמצעות משלוחי מזון ותרופות, או על ידי סיוע כספי. המשרד מצוי בקשר עם איחוד נזק, הנמצא בקוריאה ומנסה לרכוש שם אוהלים לפליטים.

לדברי ביילין, אם ישראל לדברים נוספים מצד המיניסטרים והמשלחות להזמנה תשקול זאת באהדה.

ח"כ נעמי חזן (מרצ) [illegible] את הוצאת [illegible] כמדינה, שתוקמה בעקבות [illegible] אינה יכולה להתעלם [illegible] עמים אחרים, שכן [illegible] החזון הציוני."

סיעת מפם בהסתדרות

כנס פעילי ועובדי מפם במוסדות ההסתדרות, מועצות הפועלים [illegible] יתקיים ביום א' 22־5־94, בשעה [illegible] בבית מרכז מפם, איתמר בן אבי [illegible]

סדר יום:

1. מגמ[illegible]
2. לקראת תמורות הקואליציוני בהסתדרות

חיים זהבי

רכז הסיעה [illegible]

(עש"ת). איש לא זכה בפרס הראשון בהגרלת הלוטו, שנערכה ביום שלישי, וסכום הפרס מועבר להגרלה הבאה. בפרס שני זכו שלושה, כל אחד ב־30,196 שקל, בפרס שלישי זכו 117 – כ"א ב־1,985 שקל, בפרס רביעי זכו 6,167 – כ"א ב־66 שקל. בפרס חמישי זכו 125,565 – כ"א ב־12 שקל. מינימום חפרס הראשון בהגרלה הבאה: ארבעה מיליון שקלים.

צ'אנס

ההגרלה מיום 18.5.94

♠	♥	♦	♣
J	A	Q	10

"דיור ציבורי הוא הפתרון היחיד לעולים במצוקה"

(עש"ת). התייקרות הדירות הופכת את רכישתן למשימה בלתי אפשרית, לגבי רבים מהעולים – כך אומר ראש מחלקת העלייה והקליטה בסוכנות היהודית, אורי גורדון.

לדבריו, הגישה שלפיה כוחות השוק יפתרו את בעיות הדיור של העולים אינה מסייעת לאוכלוסיית המצוקה של העולים.

גורדון סיפר, כי כ־84 אלף עולים מוגדרים כמקרים סוציאליים, ולא ניתן להניח שימצאו פתרון במסגרת השוק החופשי. יש גם 50 אלף זוגות עולים בגילאי טרום־פנסיה, וספק אם גם הם יוכלו לרכוש דירה.

לדעתו של גורדון, הפתרון היחיד בעבור האוכלוסייה הזו הוא דיור ציבורי בשכירות מסובסדת.

אלפיים מגרשים לבנייה ישווקו לבדואים בנגב

□ רמי שני

מינהלת הבדואים בנגב תשקיע השנה יותר מ־30 מיליון שקל, בפיתוח 2,000 מגרשים לבנייה.

בנוסף תהיה השקעה, בשיתוף משרד המסחר והתעשייה, בהקמת תשתית לאזור תעשייה ומלאכה בעיירה לקיה, על שטח של 250 דונם.

יו"ר המינהלה, אליהו בבאי, סיפר שהביקוש למגרשים גדול בהרבה מההיצע. הסיבה העיקרית לכך, לדבריו, היא הגידול במספר המשפחות המבקשות להתיישב ליד בתי־האב.

המפעלים באזור התעשייה המתוכנן יהיו בעיקר בתחום הטקסטיל וההנעלה, הדורשים כוח עבודה זול. חלק מאותם מפעלים, יש כוונה לקנות בשלמות מערים בגדה וברצועה.

מינהלת הבדואים החלה להחכיר גם קרקע לחקלאות למשך שנה, ולמשך שלוש שנים לחקלאי שיתמיד ושיש ברשותו ציוד חקלאי לעיבוד מתוחכם. כמות השטחים המתוכננת להחכרה גאמרת ב־15 אלף דונם.

בקרוב עוברים לרשיון נהיגה ממוחשב

(עש"ת). ועדת הכספים של הכנסת אישרה את הצעת שר התחבורה, ישראל קיסר, להנהיג ברשיון חובה את רשיון הנהיגה הממוחשב עם תמונה.

רשות הרישוי תתחיל להנפיק את הרשיון החדש בחודש הבא, לנהגים חדשים. מאוגוסט יוחלף הרשיון גם לנהגים ותיקים, על פי מועד חידוש הרשיון. מעתה ייכלל מחיר הרשיון באגרת הרישוי.

נהג באופנוע ללא רשיון וקסדה, איבד שליטה ונהרג

(ע). אברהם אורן, נער בן 17 ממגדיאל, נהרג אתמול לפנות בוקר כאשר איבד שליטה על אופנוע.

אורן, תלמיד בתיכון "מוסינזון", עבר סמוך ל־1:30 אחר חצות בדרך מגדיאל פינת פרדיים בהוד השרון. לפתע איבד את השליטה על האופנוע בפנייה שמאלה, סטה ימינה והתנגש בעמוד. הוא פונה לבית חולים, ומת שם מפצעיו.

ראש לשכת התנועה במרחב השרון, רב פקד מוריס הרוש, מסר שהנער נהג ללא רשיון וגם ללא קסדה. האופנוע לא היה שייך לו, וכעת מנסים לברר מי בעליו.

שני חופים בתל אביב נפתחו גם לכלבים

עיריית תל אביב־יפו נענתה לדרישת תושבים, המעוניינים לטייל עם כלביהם בחופי הים.

[illegible] צווי עירוני אוסר להכניס כלבים לחופים, המוגדרים כחופי רחצה. לשכר [illegible] העירייה להתיר הכנסת כלבים לחופים המוגדרים [illegible] לרחצה ושאין בהם שירותי [illegible]

[illegible] לחוף צרפת [illegible] עד משטרה [illegible] ובצפונה לחוף המוכרז [illegible] הגלים של הירקון, ובצפונה עד הגדר של חוף הצוק.

נחמן גלבוע

השר עוזי ברעם תומך בהקמת קזינו תחת פיקוח בישראל

□ בצלאל עמיקם

איל הון אמריקאי, בעל בתי קזינו בלאס וגאס ובמקומות אחרים, מעוניין להשקיע 150 מיליון דולר בהקמת מרכז אירועים וקזינו בישראל. [illegible] אורלסון הודיע, כי הוא ממליץ על הקמת מרכז התיירות באילת.

[illegible] כבר ראשון בוועדת הכלכלה של הכנסת על הקמת קזינו בישראל, אומר שר התיירות עוזי ברעם בהקמת [illegible] לפיקוח.

[illegible] מעלה מאילת [illegible]

[illegible]

"יד ג א"
ספרים משומשים
החנות הגדולה ביותר בישראל:
קריאה, עיון, לימוד ואמנות
מקבלים הזמנות לספרים נדירים
סלומון 27, ת"א
טל' 03-372974

יום ו', 20.5.1994, י' בסיון תשנ"ד ■ שנה 51, גליון 15478 ■ 3.60 ש"ח

לינה כפרית
קיבוץ [illegible] יעקב מאוחד
דירות ארוח
מרווחות וממוזגות
5 דקות מהכנרת
• נקודת יציאה לטיולים באזור
טל': 06-756404
פקס: 06-756543

חשש בירושלים מתסיסה אלימה באוטונומיה אם יעוכב המימון מהמדינות התורמות

מצפים שפורום המדינות האלה יכונס בתחילת השבוע הבא כדי להחליט על צעדים אופרטיביים ועל הזרמת הכסף □ שמעון פרס ויאסר ערפאת סיכמו כי יו"ר אש"ף לא יבוא ליריחו ב־6 ביוני וכי יתאם את בואו עם ישראל

□ פאר־לי שחר

חשש בירושלים מפני תסיסה אלימה בשטחי עזה ויריחו כתוצאה מהחמרת המצב הכלכלי שם, מצב שעלול להביא לקריסת שלטונו של אש"ף – מגלים מקורות מדיניים בירושלים.

בהתייעצויות מדיניות שהתקיימו נמסר מידע באשר לדרך העברת המינהל העצמי לפלסטינים בעזה ויריחו, כשבסך הכל הסיכומים היו חיוביים, בעיקר לנוכח העובדה שהתהליך כולו הסתיים בלא חיילים הרוגים ובלא עימותים חזיתיים בולטים בין המקומיים לחיילים.

בהתייעצויות הועלו כמה נקודות שעשויות להקשות על המשך התפקוד של המינהל העצמי הפלסטיני, ביניהן העובדה שערפאת עדיין לא מינה את כל חברי המועצה הפלסטינית. רק בידי כמה מתוך 18 אלה שמונו הופקדו נושאי אחריות מוגדרים.

בירושלים ממתינים גם בדאגה לצעדים מעשיים מצד המדינות התורמות לאוטונומיה. עד כה לא התכנסו נציגי המדינות האלה, ומאליו ברור שגם לא העבירו כספים לעזה ויריחו – למימון המשטרה הפלסטינית או לכל פעולה ארגונית אחרת. הציפייה בירושלים כי נציגי המדינות יתכנסו לכל המאוחר בראשית השבוע הבא כדי להחליט על צעדים אופרטיביים.

גורמים מדיניים מוסרים, כי מתחילת החודש הבא מפסיקה ישראל להעביר תשלומים לעובדי המינהל בעזה ויריחו, 6,000 במספר, וגם 18,000 אנשים שהועסקו בעבודות יזומות ע"י ישראל ימצאו עצמם מחוסרי פרנסה. תסכולם של אלה יכול להצית להבת מחאה נגד אש"ף, ולכן מאיצים בירושלים בקהילה הבינלאומית שלא לעמוד כחוסר מעש.

לפי שעה לא ברור מתי מתכוון מנהיג אש"ף, יאסר ערפאת, לבוא

המשך בעמוד 6

שגריר ארה"ב אדוארד ג'רג'יאן יפרוש מתפקידו באוגוסט

□ נתן גוטמן (ארה"ב)

שגריר ארצות־הברית בישראל, אדוארד ג'רג'יאן, יסיים את תפקידו בחודש אוגוסט לאחר ששימש בו פחות משנה. לא נמסרו הסברים לפרישתו המוקדמת של ג'רג'יאן, ולפי שעה אין אישור לידיעה ממחלקת המדינה.

עם זאת נמסר אתמול בארצות־הברית כי ג'רג'יאן יקבל באוגוסט לתפקיד מנהל מכון לייקר באוניברסיטת רייס,

המשך בעמוד 6

הפגנת העובדים הסוציאליים בכיכר מלכי ישראל בתל אביב. (צילום: ניקי דוידוב/ ישראל סאן)

התפוצץ המשא־ומתן בין האוצר לעובדים הסוציאלים

(ע). המו"מ בין נציגי העובדים הסוציאליים לבין הממונה על השכר במשק, שלום גרניט, שהתקיים אמש בתל אביב, התפוצץ סמוך לחצות לאחר דיון שנמשך חמש שעות.

שביתת העובדים נמשכת, ושרת העבודה והרווחה עומדת להוציא צווי ריתוק לחלק מהעובדים.

ראש איגוד העובדים הסוציאליים, אלי בן גרא, מסר כי לצערו שלום גרניט עזב בזעם את שולחן המו"מ, זמן קצר בלבד לאחר שהגיע בשעה 11 בלילה. לפני כן התנהל המו"מ עם סגנו של גרניט, יובל רבלבסקי. בן גרא הוסיף, כי בשל הפערים הגדולים שהתגלעו בין הצדדים, הציעו נציגי העובדים הסוציאליים להפסיק את המו"מ כדי שהאוצר יעיין בהצעותיהם. בשלב זה קם גרניט ועזב את החדר.

שרת העבודה אמרה בראיון ל"מבט": "אם עד הלילה לא ייגמר המו"מ עם העובדים הסוציאליים אצטרך לחתום על מספר מצומצם של צווי ריתוק לעובדים". "ידי תרעד אם אצטרך לחתום, אבל אין לי ברירה, כי הדבר הכרחי כדי שלא יקרו אסונות בארץ", אמרה. לדבריה, הבטיח שר האוצר בכנסת, שאם המו"מ עם נציגי האוצר יתפוצץ יזמן אליו את נציגי העובדים הסוציאליים. היא מצדה הכינה צווי ריתוק ל־70 עובדים מהיום.

שר הקליטה, יאיר צבן, והשר לאיכות הסביבה יוסי שריד, התנגדו אמש במשאל טלפוני בין שרי הממשלה להטלת צווי ריתוק ל־70 מהעובדים הסוציאליים השובתים.

ראו ידיעה בעמוד אחרון

הממונה על השכר באוצר, שלום גרניט, איים אתמול כי ימי השביתה ינוכו משכרם של העובדים. הוא הבטיח, כי אם יחזרו העובדים לשולחן המו"מ האוצר יעשה ניסיון לבנות טבלת שכר שתיתן לעובדים תוספת שכר משמעותית, במסגרת מדיניות השכר הכוללת.

כ־5,000 עובדים סוציאליים הפגינו אתמול בצהריים בכיכר מלכי ישראל בתל אביב, וקראו להחריף את המאבק בשבוע הבא. בהפגנה השתתפו גם נפגעי תאונות דרכים, קשישים, נפגעי תקיפה מינית וראשי ארגונים לשיקום רווחה.

המשטרה תחקור חשדות לפלילים מדו"ח המבקרת על ממשלת הליכוד

היועץ המשפטי הורה לחקור רק נושא אחד מהדו"ח הנוכחי: החשד לאי סדרים במועצת עממואל □ צבן תובע מעורכי "מעריב" וממפקד גל"צ הכחשה והתנצלות לידיעה שממנה השתמע כי היועץ המשפטי העביר למשטרה חומר מדו"ח המבקרת ובו חשש למעשים פליליים שנעשו בידי עובדים במשרד הקליטה

□ נחמן גלבוע, בצלאל עמיקם

רק נושא אחד שמקורו בדו"ח מבקרת המדינה מספר 44, שפורסם השנה, הועבר בהוראת היועץ המשפטי לממשלה לטיפולו של אגף החקירות במשטרת ישראל – החשד לאי סדרים במועצה המקומית עמנואל בשומרון. כך מסר אתמול דובר המשטרה בשמו של ראש אגף החקירות במטה הארצי, ניצב יוסי לוי. שלשום פנה היועץ המשפטי לאגף החקירות בהוראה לפתוח בחקירה בשלושה נושאים הכלולים בדו"ח מבקרת המדינה מספר 43. בדו"ח זה נבדקו עניינים שהתרחשו בשנים 1991־1992, בתקופת ממשלת הליכוד.

המשטרה נתבקשה לפתוח בחקירה לגבי העסקת עובדת של חברת כח אדם במשרד התקשורת

המשך בעמוד 6

סיעת העבודה תקיים ביום שני דיון בדו"ח המבקרת

□ בצלאל עמיקם

בדיון מיוחד שקיימה אתמול הנהלת סיעת העבודה בדו"ח מבקרת המדינה הובעה דאגה רבה מהממצאים החמורים המופיעים בדו"ח, בעיקר אלה הנוגעים לנורמות הציבוריות בשירות הציבורי.

חברי הנהלת הסיעה תמימי דעים שהממשלה לא תשכילה לשרש את הנורמות הפסולות שהיו נחלתו של שלטון הליכוד במשך שנים ושבעטיין ירד מהשלטון. לדעתם, אין לטייח את הממצאים ויש לפעול נמרצות, שהם לא יישנו עוד.

ח"כ אלי דיין, יו"ר הסיעה שיזם את הדיון כדי לגבש את דרכי תגובת הסיעה במליאת הכנסת, ציין שאין לעבור לסדר היום ועל הממשלה להתייחס לליקויים בכל חומרת הדין.

בדיון הוחלט גם להקדיש את ישיבת הסיעה ביום שני הקרוב לדו"ח המבקרת, ולזמן אליו את ראש הממשלה והשרים.

ח"כ חגי מירום תבע אתמול מרבין להפסיק במסקנות אישיות נגד שר שלא פעל במסגרות החוק והמינהל התקין. "זה חשוב להרבה משאלת [illegible]

המשך בעמוד 6

23 מחר בבמת גן: הקפת אליפות? אלון מזרחי וחבריו ממכבי חיפה עשויים לזכות מחר בכתר ה־5

10 ירות באוויר "נשק לא הורג, רק האדם", אומר מנהל מטווח ירי ברמת גן ● ראיון

7 עכשיו, כשהכל שלהם איך יתארגנו באוטונומיה, איזה משטר יקימו?

2 עלייה לרגל העצמו של דמון שהוועד הפועל יועבר לירושלים מעוררת מחלוקות בהסתדרות

חדשות

סגן השר יוסי ביילין: כבר קיים בסיס להסכם עם סוריה

שר החוץ הסורי הביע בשיחה עם שר החוץ של שווייץ הערכה שהשיחות עדיין שרויות במבוי סתום

□ סוכנויות הידיעות

סגן שר החוץ יוסי ביילין אמר ביום חמישי, כי המו"מ עם סוריה מתקדם בימים אלה בסיוע מדיניות הדילוגים של ארה"ב. "אם תימשך מדיניות זו בקצב בו החלה, ניתן יהיה להגיע להסכם ולשלום עם הסורים ב־94'. הבסיס להסכם כבר קיים," אמר.

סגן שר החוץ אמר בראיון טלוויזיה, כי אין מבוי סתום בשיחות עם הסורים, וכי המאמץ האמריקאי להגיע לגישור על הפער בעמדות בין סוריה לישראל הוא פורה מאוד. "אם הוא יימשך, ניתן יהיה להתקדם במהירות מפני שלישראל ולסורים אין זמן," אמר.

לדבריו של ביילין, עמדות הצדדים באשר לפריסת זמן הנסיגה ועומקה עדיין רחוקות. "אני מקווה שנוכל להגיע להסדר שלפיו נוכל לוותר כמה שפחות על הגולן".

שר החוץ האמריקאי, וורן כריסטופר, שוב יגיע לישראל בחודש הבא למסע דילוגים נוסף שיחל כנראה ב־12 ליוני.

להערכת מקורות מדיניים בירושלים לא מצאו הסורים סיפוק בתשובות ישראל.

הערכה דומה השמיע אתמול שר החוץ הסורי, פארוק א־שרע, בשיחה עם שר החוץ של שווייץ, יעקב קלנברגר.

נחתם מזכר הבנה בטחוני עם צ'כיה

ראש הממשלה, יצחק רבין, ושר ההגנה של צ'כיה, אנטונין באודיס, חתמו על מזכר בפגישת עבודה עם השר הצ'כי.

רבין העלה על נס את הסיוע שהעניקה צ'כיה לישראל במלחמת העצמאות.

השר הצ'כי אמר, כי גלגל ההיסטוריה מזמן מצבים מעניינים: "בעבר, אנו הצ'כים סייענו לצה"ל, עתה אנו מעוניינים בסיוע שלכם".

השר הצ'כי ופמלייתו יבקרו בתעשיות הבטחוניות ובצה"ל.

אהרון קליין

מחלוקת בהסתדרות על הצעת רמון להעביר הוועד הפועל לבירה

באגף למינהל משאבי אנוש בהסתדרות מעריכים כי ההעברה המוצעת תסתכם בהוצאה של יותר מ־450 מיליון שקל

(ע). חילוקי דעות פרצו אתמול בהסתדרות על רקע הצעה שפורסמה אתמול בשמו של המיועד למזכ"ל, חיים רמון, להעביר את הוועד הפועל לירושלים. "העלות המשוערת של העברה לירושלים בהתאם לתוכניתו של רמון תסתכם ב־450 מיליון שקל לפחות," העריך מאיר גת, יו"ר האגף למינהל משאבי אנוש בהסתדרות.

גת אמר, כי סכום זה כולל הוצאות להעברת משרדים וסיוע לעובדים ולמשפחותיהם שיצטרכו להעתיק את מגוריהם לירושלים.

"אם יש כאן טריק לפיטורים אלגנטיים של עובדי הוועד הפועל; מוטב שהדבר ייאמר בריש גלי", אמר גת.

"הבניינים של הוועד הפועל נמצאים כיום על האדמות היקרות ביותר בישראל. אינני חושב שאנחנו צריכים לשבת במקום כה יקר," אמר אתמול ח"כ רמון. לדבריו, מעבר לירושלים יחסוך כסף שניתן להשתמש בו למטרות יותר טובות.

בתגובה אמר חיים הברפלד, כי רמון "זורק סיסמאות ובונה תוכניות. כיגיע הנה יבין שהבעייה אינה פשוטה".

דרישה בש"ס להתפטרותו של ח"כ עזרן מהסיעה

סערת רוחות על סירובו של עזרן לתמוך בשובה של המפלגה לקואליציה

□ יהודה צור

ח"כ יוסף עזרן הודיע אתמול כי אם ש"ס תיכנס לקואליציה היא תעשה זאת עם חמישה ח"כים בלבד, שכן הוא מסרב בתוקף להצטרף. עמדתו של עזרן עוררה סערת רוחות בישיבת סיעת ש"ס שהתכנסה לאחר הופעת מאמרו בביטאון "המחנה החרדי".

במאמרו סוקר עזרן בהרחבה את מניעיו ועמדתו נגד תמיכה כלשהי במרצ.

עזרן אמר אתמול לכתבנו שאין הוא יכול לתמוך בממשלה שבה יש למרצ חלק חשוב. עוד אמר, כי תמיכת ש"ס ברשימת רם, שבה למרצ תפקיד בכיר, מעוררת את התנגדותו והוא מסרב לתמוך בהמשך חיזוקה של מרצ.

הוא אמר, כי יצביע בכנסת רק לפי מצפונו למרות שהוא סבור שברוב המקרים יצביע עם ש"ס, שכן הוא תומך במצע המדיני וההחברתי שלה.

חברי הסיעה שדרשו את התפטרותו של עזרן אמרו, כי עליו לפנות את מקומו בכנסת למי שמסוגל לפעול לפי דרכה של ש"ס.

בישיבה סוכם להעביר את ההכרעה לרב עובדיה יוסף.

בתגובה אמר ח"כ עזרן לכתבנו, כי אין הוא מוכן לדון בכל הקשור לרב יוסף אולם לדבריו אין הוא חושש מעמדותיו של הרב.

עזרן ציין שכבר הודיע שאין לו חפץ בתפקיד בממשלה.

לדבריו, אסור לש"ס ללכת בדרך של חיזוק מתנה מרצ בשום תנאי.

הוא ציין, כי לעומת מפלגת עבודה, שהיא לא אנטי־דתית, מרצ היא אנטי־דתית להכעיס.

מרכז העבודה ידון בשבוע הבא באישור חוק הבריאות

בישיבה תידון נוסחה התואמת את פשרת שר האוצר והנוסח המקובל על רשימת רם

□ יהודה צור

מרכז מפלגת העבודה אמור להתכנס בשבוע הבא כדי לאשר העברת חוק בריאות ממלכתי בכנסת בעוד שבועיים – סוכם אתמול בישיבת שרי העבודה.

המרכז מתכנס כדי לדון בנוסחה התואמת גם את פשרת השר שוחט וגם את הנוסח שאושר בוועדת הכנסת בראשותו של ח"כ עמיר פרץ.

הנוסח קובע שהגבייה תבוצע באמצעות הביטוח הלאומי, ומן הסכומים שייגבו יופרשו 0.8% בשביל ההסתדרות ובעלי קופות חולים אחרות.

הצעה זו מקובלת גם על רשימת רם.

שרי העבודה החליטו להעביר את הנושא לאישור מרכז העבודה.

הכוונה היא שלאחר שהמרכז יאשר יועבר החוק בקריאה שנייה ושלישית כבר בשבוע לאחר מכן. את הנושא יציגו למרכז ראש הממשלה ושר האוצר.

גובשה פשרה לשובה של ש"ס לקואליציה

ח"כ אדרי ביקש תגובתה של מרצ עד יום ב'

□ יהודה צור

ח"כ אריה דרעי הביע אתמול סיפוק מנוסחת פשרה שגובשה בין ש"ס לנציג העבודה, ח"כ רפי אדרי, המאפשרת שובה של ש"ס לקואליציה.

ש"ס מסרבת לממש את הסכם שובה לקואליציה כיוון שלטענתה הכניס ח"כ דדי צוקר סעיף ממגילת העצמאות לחוק יסוד חופש העיסוק, שלא בידיעת ש"ס.

לפי הנוסח שגובש באמצעות היועצים המשפטיים של ש"ס אמור החוק להתנסח באופן שייקבע שחוקי יסוד כלשהם לא יפגעו בתהליך החקיקה הדתית.

אריה דרעי הביע שביעות רצון מהנוסח.

ח"כ אדרי פנה אתמול למרצ בבקשה לקבל עד יום שני תשובה לגבי הצעת הפשרה, כדי שיתאפשר שובה של ש"ס לקואליציה.

על המשמר

קורבנות האוצר

העובדים הסוציאליים נפלו קורבן למדיניות שני קשוחה של האוצר. נראה, כי באוצר החליטו לנהל מלחמת התשה נגד קבוצה חלשה, כאשר קורבנות השביתה הם השכבה הנזקקת ביותר של החברה הישראלית.

לאחר שהאוצר נכנע לקבוצה האגרסיבית של הפרופסורים הוא עורך עתה הפגנת כוח על העובדים הסוציאליים.

הסטטיסטיקה על הירידה בשכר הריאלי בשיעור של כ־10% בשנים האחרונות, תוך צמיחה מואצת של המשק, איננה מצדיקה מדיניות שכר בה אבירים שמנהל האוצר. אין ספק שיהיו לכך גם השלכות פוליטיות על עתידה של הממשלה, הנמצאת כבר עתה על ברעי תרנגולת. הבטחות שר האוצר להתערב כדי להסדיר את המצב לא קויימה, והשביתה האומללה הנמשכת כבר חודש התארכה מעבר לכל זמן סביר.

בהיעדר איזונים ובלמים במשק ובשל חולשת ההסתדרויות הנמצאת עתה "בין הכסאות", ואין מי שיבלום את מדיניות השכר השגויה של האוצר. ההצהרות המטעות של הממונה על אגף התקציבים באוצר, שצפויה חריגה של 1־2 מיליארד ש"ח בתקציב, היא בבחינת חצי אמת הגרועה משקר. ההצהרה על החריגה הצפויה, אם תהיה, אינה לוקחת בחשבון את הגידול הצפוי השנה ממסים ואף אינה מתחשבת בבכך שהגרעון המתוקצב לא נוצל במלואו.

במשרד האוצר יודעים את האמת כי צמצום בגרעון התקציבי אינו עומד בשום יחס להזרמה המוניטרית של מיליארדים למשק בידי בנק ישראל. אולם גם הממונה על התקציבים באוצר מודע לכך כי החריגות בתקציב יכוסו במיליארד שקל מתוספת ההכנסות, לכן לא היה שום צורך להעלות את הנושא של החריגות לדיון ציבורי. יש לזכור כי הגרעון התקציבי המתוכנן אינו דבר קדוש, והיו אף גורמים בלבליים רבי־משקל שתבעו גרעון תקציבי גבוה יותר. ממילא עדיף גרעון גדול יותר לפתרון בעיות קשות משיטפון מוניטרי.

על שר האוצר להתערב מייד בשביתת העובדים הסוציאליים ולהגיע להסכם עימם וגם עם הרוקחים בשירות הציבורי. תפארתה של הממשלה לא תהיה על דרך החרפת יחסי העבודה בתקופה כה קריטית בתהליך השלום. כפי שהוכח בעבר, איש אינו מרוויח מסכסוך והאהדה הציבורית נתונה ממילא לעובדים הסוציאליים ומטופליהם.

תוצאות הבחירות

(סיכום לא סופי)

לוועידת ההסתדרות: רם 45.86%, אמת 32.97%, מחל 17.37%, ו 3.80%.

לנעמ"ת: אמת 49.82%, רם 26.36%, מחל 19.15% ו 4.67%.

כתב "על המשמר"

מפ"ם דורשת להחיש העברת השליטה בהסתדרות לידי רם

בישיבת המרכז נדרשה העבודה לבטל כל ההסכמים שנעשו במועצות פועלים עם הליכוד

□ יגאל וילפנד

מרכז מפ"ם קרא אתמול להנהגת ההסתדרות היוצאת ולעבודה להחיש את תהליך העברת השלטון בהסתדרות לרשימת רם, בישיבה שקיים בת"א לסיכום מערכת הבחירות.

עוד קרא המרכז לעבודה לבטל את כל ההסכמים המקומיים שנעשו עם הליכוד ולנהל מו"מ קואליציוני במישור הארצי והמקומי עם רם.

בהחלטות נקבע, כי "עדיפות עליונה תינתן לביצוע רפורמות המובטחות". כן קיבל המרכז את תביעת הנשים לייצוג של 40% לפחות במוסדות החדשים.

הדיון נפתח בסקירות של מזכיר מפ"ם, ויקטור בליס, ובנימין יסעור ושל הח"כים ענת מאור וחיים אורון.

בליס ציין, שמפ"ם היתה שותפה לאחד המהפכים הגדולים בהיסטוריה של ישראל.

ח"כ אורון אמר שהשיחות עם העבודה התנהלו באווירה טובה והוצגו התביעות לעדכן את ועידת ההסתדרות באמצע יוני ועידת רפורמות בתנובה.

עוד אמר אורון, שנציגות רם דורשה ביטול כל ההסכמים המקומיים עם הליכוד.

הוא ציין את הקואליציה עם הרשימה היהודית־ערבית, המציינת גם היא "מהפך קטן".

יאיר צבן אמר, שלמפ"ם "לא היתה בעשור האחרון שעה גדולה מזו". הוא הזהיר מפני כוחות בעבודה, שינסו מדיניות של "תמות נפשי עם פלישתים".

כל המשתתפים בדיון בירכו על ההישג, אך נשמעו גם דברי ביקורת על חלק מן המהלכים.

יו"ר המרכז, נעמי ריפתין, ציינה שזו הפעם השלישית שמפ"ם הולכת לבחירות "לא על רגלה". היא קבלה שהחלטה ללכת עם ש"ס לא הועברה במרכז.

נחום שור טען כי את המהלכים הבאים צריכים לבצע מי שתמכו בכינון רם והמתנגדים חייבים להסיק מסקנות אישיות.

ח"כ מאור וחברות נוספות ביקרו את הקמפיין למוכיח נעמ"ת, שנוהל, לדבריהן, בצורה לא מוצלחת.

יו"ר המפלגה, חנן ארז, סיכם את הדיון ואמר כי הוא שמח על המהפך, אף כי התנגד למהלכים בתחילתם. הוא הביע הערכתו לשותפות עם ש"ס.

המרכז גם הביע את תמיכתו בשביתת המועצות הדתיות ובשביתת העובדים הסוציאליים.

על המשמר

לציונות לסוציאליזם לאחוות עמים

עורך ראשי: צבי טימור · מנכ"ל: יוסף הולצברג

עורך משנה: ישראל זמיר · מרכזת המערכת: דורית גפן

המו"ל: עיתון וספר בע"מ

המערכת והמנהלה

תל אביב, 67771 רח' חומה ומגדל 2 טל. 03-6388555 פקס 03-5370037

מח' מודעות: טל' 03-6388508 פקס 03-372301

מח' המנויים 177-022-0668 · שרות שק דואר נעל 61999

סניף ירושלים: רח' בן יהודה 2, חדרים 102, 121, טל. 02-255161 פקס 02-250145 ת"ד 1216 ירושלים 91008

סניף חיפה: רח' פבזנר 17 טל' 04-673673 פקס 04-676057, ת"ד 4007 חיפה 31040

AL HAMISHMAR (THE GUARDIAN) Daily Tel-Aviv P.O.B. 61999

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי יד

כל הזכויות שמורות

נדפס בדפוס "חדשי" בע"מ, טל. 03-6388510

תנועת ישראלים באיזור יריחו — רק בשיירות של חמש מכוניות

קבע אלוף פיקוד המרכז אילן בירן □ ועדת התיאום מנסה למצוא הסדר לביה"כ

מפקד המשטרה הפלסטינית נאסר יוסף ביקר אתמול בבית־הכנסת ביריחו, ואמר כי החל מהיום לא יורשו המתפללים במקום לשאת נשק (גדעון מקוביץ/י.פ.פ.א)

□ אהרן קליין

בהוראת אלוף פיקוד המרכז, אילן בירן, תותר תנועת ישראלים באיזור האוטונומיה ביריחו בשיירות של חמישה כלי־רכב לפחות.

כלי־הרכב יצטברו בכניסות הדרומית והצפונית לאיזור יריחו בכביש מספר 90, עד שייצטרפו חמש מכוניות שיורשו לנסוע בשיירה בכביש.

גורם צבאי בכיר אמר אתמול, כי הוראת אלוף הפיקוד נעשתה על רקע החשש לבטחון הישראלים, ולאור העובדה שהמשטרה הפלסטינית טרם התארגנה בעיר כדי לספק להם הגנה מספקת. לדברי הגורם, ההוראה תהיה בתוקף כמה ימים, עד להתארגנותם של הפלסטינים.

סוכנות עתי"ם מוסיפה: מפקד חטיבת השוטרים הפלסטיניים אל־אקצה, חאג' איסמעאל ג'אבר, נפגש אתמול בבוקר עם קציני צה"ל מוועדת התיאום, במטרה להגיע להסדר קבוע לגבי שימוש של יהודים בבית־הכנסת ביריחו.

כזכור, בעקבות התקרית ביום רביעי, שבמהלכה נגרמו נזקים לאחד מחדרי בית־הכנסת על ידי אנשי החטיבה השומרים במקום, דרשו ח"כ חנן פורת ותלמידי הישיבה סידורים חדשים במטרה לשמור על בטחונם.

בתוך כך נמסר, כי הסיור הישראלי־פלסטיני המשותף ביריחו הפר בימים האחרונים כמה פעמים את תנאי הסכם האוטונומיה, כשעבר בתחומים האסורים לפי ההסכם. ההפרה האחרונה אירעה אתמול בצהריים, כשאנשי הסיור הנייח בכפר עוג'ה נסעו לאורך כביש הבקעה עד סמוך למושב נעמה.

מקור בוועדת התיאום מסר, כי הקצינים הפלסטיניים, ובעיקר אלה בדרג הביניים, מנסים להוכיח חריצות בפני האוכלוסייה המקומית, ולכן היו כמה הפרות של ההסכם.

גם ועדת התיאום העליונה לענייני ביטחון סיירה אתמול ביריחו, במטרה לדון בכמה נושאים, כמו בית־הכנסת בעיר והשינויים הדרושים במסוף הגבול כדי להתאימו להסכם האוטונומיה.

ראשי הוועדה, תת־אלוף יום־טוב סמיה מהצד הישראלי והגנרל נאצר יוסף מהצד הפלסטיני, קיבלו גם את סיכומי הימים הראשונים ממפקד החטיבה הפלסטינית חאג' עיסמאיל, ומראש יחידת התיאום ביריחו, סא"ל ע'. גם ראש המינהל האזרחי בגדה, תת־אלוף גדי זוהר, חבר בוועדה.

החטיבה הפלסטינית ביריחו קיבלה ביום רביעי בלילה תגבורת של כ־280 חיילים וקצינים, ומספרם הכולל מגיע עתה ל־840.

הבעיות הכספיות והארגוניות של השוטרים מחמירות, אולם למרות זאת חילק מפקד החטיבה, חאג' עיסמאיל, סכום של 50 דולר לכל שוטר, ככסף כיס ראשוני.

עד כה קנו הפלסטינים מזון וציוד בהקפה מסוחרים פלסטיניים. כמו כן סיפקו סוחרי העיר ובעלי המסעדות ארוחות חינם לרבים מהשוטרים, אולם עדיין ניתן להבחין בשוטרים רבים שאינם מצויידים כראוי, נועלים סנדלים וחמושים ברובים ללא רצועות.

אמין אל־הינדי ממארגני טבח הספורטאים במינכן שב לעזה

(ע"צ). ישראל התירה אתמול את שובו לעזה של אמין אל־הינדי, החשוד כי היה אחד ממארגני טבח הספורטאים באולימפיאדת מינכן בספטמבר 72', שבמהלכו נהרגו 11 ספורטאים ישראליים.

אל־הינדי (45), ראש שירותי הביטחון של אש"ף המיועד לעמוד בראש מודיעין־החוץ באזורי האוטונומיה, עבר באין מפריע את תחנת הגבול ברפיח בין מצרים לרצועה, כשהוא מוקף שומרי ראש פלסטינים רבים חמושים ברובים.

הוא התנגד לכך שפלסטינים יפתחו ביריות באוויר כדי לחגוג את בואו. מייד עם הגיעו נועד אל־הינדי עם קצינים בכירים של המשטרה הפלסטינית. יצוין, כי ב־13 באוקטובר 93' הטילה ישראל וטו על השתתפותו בשיחות האוטונומיה בטאבה.

אל־הינדי, שהגיע לעזה בלוויית אשתו, נולד ברצועה ועזב את השטחים בראשית הכיבוש הישראלי. הוא היה יד ימינו של ראש שירותי הביטחון של אש"ף, אבו־איאד, עד שנרצח בתוניס בינואר 91'. מאז מילא בפועל תפקיד של ראש שירותי הביטחון של אש"ף, אך בלי לשאת בתואר זה.

אחרי רציחתו בפריס של עאטף בסייסו ב־9 ביוני 92', שיוחסה על־ידי אש"ף לשירותי הביון הישראליים, היה אמין אל־הינדי אחד משני הפלסטינים האחרונים שנחשבו כאחראים לטבח במינכן. השני הוא מוחמד דאוד עודה (אבו־דאוד), החי לסירוגין ברמשק ובבגדד.

לפי ספר שכתבו ז'ק דרוז' וחזי כרמל, אחרי הטבח במשחקים האולימפיים הורתה ראש הממשלה דאז גולדה מאיר למוסד, לחסל את האחראים לפיגוע. ראש המוסד, אלוף צבי זמיר, הקים למטרה זו שתי חוליות קומנדו – "אלף" ו"בית" – שרצחו 13 פלסטינים בין נובמבר 72' ליולי 73'.

על הביטחון הפנימי בשטחים יופקד הגנרל מוסבה בנאמי רושדי סאקר, שלפי הידיעות חי כחשאי בישראל ב־27 שנות הכיבוש.

סקר: 80% מיהודי ארה"ב תומכים בהסכם עזה ויריחו

□ נתן גוטמן (וושינגטון)

סקר דעת קהל שנערך בקרב הקהילה היהודית בארצות־הברית, מפריך את הדעה הרווחת שלפיה יהדות אמריקה מסתייגת מהסכם עזה ויריחו.

הסקר, שנערך על מדגם מקרי של 500 נשאלים, גילה כי 80 אחוזים מיהודי ארצות־הברית תומכים בהסכם עזה־יריחו, וכי לא הובחנה ירידה בתמיכה בישראל מאז החתימה על ההסכם ב־13 בספטמבר. התמיכה הגדולה ביותר נרשמה בקרב יהודים בעלי השכלה גבוהה, המגלים מעורבות בחיי הקהילה ועוקבים אחר ההרשות הנוגעות לישראל.

עורכי הסקר שאלו את המשתתפים על תחושותיהם נוכח יישום ההסכם בין ישראל לאש"ף ומצאו כי 86% מהנשאלים מגדירים את תחושותיהם כ"מלאי תקווה אך זהירים".

את הסקר ערכו סטנלי גרינברג, האחראי גם על על הסקרים עבור הנשיא קלינטון, והיועץ הפוליטי מארק מלמן. הסקר נערך עבור "פורום המדיניות הישראלי" – ארגון הידוע בעמדותיו היוניות.

הסוקרים, שהציגו את הממצאים אתמול במסיבת עיתונאים בוושינגטון, ציינו כי הם מופתעים מאחוז התמיכה הגבוה בתהליך השלום, ובעיקר מהעובדה שלא נרשמה שחיקה בתמיכה, למרות פיגועי הטרור שאירעו אחרי חתימת ההסכם.

אחד ההסברים לתמיכה המסיבית בתהליך השלום בקרב יהדות ארצות־הברית, היא הדגת האמון הגבוהה שלה זוכה ראש הממשלה יצחק רבין. הסקר גילה, כי ל־84% מיהודי ארצות־הברית דעה חיובית על ראש הממשלה, בעוד שרק 37% מחזיקים בדעה חיובית על מנהיג הליכוד בנימין נתניהו. מחצית מהנשאלים כלל לא ידעו להשיב על השאלה "מהי עמדתו של מנהיג הליכוד ביחס לתהליך השלום?".

מפקד המשטרה הפלסטינית פנה לאוכלוסייה וביקש שיתוף פעולה

(ע). הגנרל יוסף נאצר, מפקד הכוחות המזויינים הפלסטיניים בשטחי האוטונומיה בעזה וביריחו, פרסם אתמול כרוז לאוכלוסייה, ובו קריאה לשיתוף פעולה.

הכרוז כתוב בסגנון חגיגי במיוחד, ומכריז בין היתר כי: "הכיבוש מסתיים לעולמי עולמים." יוסף מפרט בכרוזו את תפקידי המשטרה הפלסטינית בתחומים השונים, ומבקש מהאוכלוסייה לסייע לפעילות כוחות הביטחון.

הגנרל מודה בכרוז לכל המברכים והמסייעים להגעת כוחות הביטחון הפלסטיניים לשטחים, ומבקש אורך רוח עד להשלמת ההיערכות.

המשקיפים בחברון התלוננו: צה"ל החזיק אותנו יומיים בעוצר

(ע"ר). המשקיפים הבינלאומים בחברון התלוננו אתמול על כי ישראל החזיקה אותם ב"מעצר בית" במטה שלהם, במהלך עוצר בן יומיים בעיר, בימים שלישי ורביעי השבוע.

"ישבנו במעצר בית מה־17 במאי בשעה 10:30 בבוקר, עד לשעה 11:00 ב־18 במאי. הצבא הישראלי הורה לנו לשבת כאן, בבית שלנו," אמר הנורווגי קנוט האנסן, קצין המבצעים הראשי של המשקיפים הבינלאומיים בחברון.

ישראל הטילה עוצר על חברון ביום שלישי, כדי לחפש אחר המחבלים הפלסטיניים שהרגו ביריות שני מתנחלים ופצעו מתנחלת בקרבת העיר.

ראש עיריית חברון מוסטפה נאטשה אמר, כי על המשקיפים נאסר לצאת מהמטה שלהם במהלך העוצר, אפילו כדי לקנות מזון.

העוצר בוטל ביום רביעי בערב, והמשקיפים חזרו לרחובות.

"צוותי רפואה וחולים יוכלו לנוע בין מזרח ירושלים לשטחים בזמן סגר"

□ כתב "על משמר"

גם במקרי סגר על השטחים תתאפשר תנועה של רופאים וצוותי רפואה בין מזרח ירושלים לשטחים – כך עולה מהנחיות שהוציא שר הביטחון, יצחק רבין, שאותן פירט בתשובה למכתב של ח"כ דדי צוקר (מרצ).

צוקר טען במכתבו, כי צרכי הסגר, המוטל מפעם לפעם, אינם מצדיקים שיבוש פעולת בתי־חולים ומניעה של הצלת חיי אדם. כן נטען, כי ממאות תושבי שטחים המטופלים בישראל נמנע טיפול בגלל אי־מתן רשות מעבר לישראל.

רבין הבהיר, כי מותרת יציאת חולים – כמו חולי סרטן, נוקקי דיאליזה וכו', שאין אפשרות לספל בהם בבתי־החולים בשטחים – לטיפול בבתי־חולים בישראל.

יצחק רבין ציין, שמקרים חריגים שבהם מופרות פקודות הקבע בדבר תנועת רופאים ואנשי סגל רפואה, מועלים באופן תדיר על־ידי עמותת הרופאים וארגוני זכויות האזרח ואחרים, ומטופלים באופן מיידי.

הדיון בתיק צאלים ב' ייפתח הבוקר בבית הדין הצבאי מטכ"ל

הבוקר ייפתח בבית־הדין הצבאי מטכ"ל הדיון בתיק צאלים ב'. נשיאת ביה"ד קבעה את הרכב השופטים: אב ביה"ד יהיה אל"מ (מיל.) עודד מודריק, ואיתו ישבו השופטים הצבאיים אל"מ (מיל.) גלעד שר ואל"מ (מיל.) זאב בונה.

אהרן קליין

המשטרה הפלסטינית עצרה בעזה את גנבי המכונית הישראלית

(ע). המשטרה הפלסטינית עצרה ביום רביעי את שני התושבים הערבים שגנבו ערב קודם לכן את מכוניתו של תושב אלי סיני. המכונית נגנבה בעת פריצה לתוך היישוב, ואחר־כך נמצאה כשהיא נהוגה על־ידי שני שוטרים פלסטיניים.

בתחילה נחשדו השוטרים כי סייעו לגנבים, אולם הם טענו כי לא ידעו שהרכב גנוב. גרסתם נתקבלה על־ידי ראשי המשטרה הפלסטינית, שהסתפקו במעצר שני הגנבים.

השניים, תושבי חאן־יונס, הועברו לתחנת המשטרה בעיר.

מעצר נוסף של המשטרה הפלסטינית היה ברפיח, כשפרצה קטטה בין שתי חמולות בעיר. השוטרים פיזרו את המתקוטטים ועצרו שניים מהם.

רבין אישר מינוי של שלושה אלופים חדשים למטה הכללי

שמואל ארד יהיה אלוף פיקוד העורף, יצחק בריק יהיה מפקד המכללה לביטחון לאומי ומשה עברי־סוקניק ימונה לתפקיד בכיר במערך השדה

□ אהרן קליין

(ע). ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין, אישר את המלצת הרמטכ"ל למנות שלושה אלופים חדשים למטה הכללי של צה"ל. כל המינויים ייכנסו לתוקף בחודשים הקרובים.

תת־אלוף שמואל ארד ימונה לאלוף פיקוד העורף במקומו של האלוף זאב ליבנה, ויועלה לדרגת אלוף. ליבנה ימונה בקרוב לתפקיד בכיר במטכ"ל.

תת אלוף יצחק בריק ימונה למפקד המכללה לביטחון לאומי ויחליף בתפקיד את אלוף יוסי בר־חנן. עם היכנסו לתפקיד יועלה תת־אלוף בריק לדרגת אלוף.

בתפקידו הנוכחי משמש תת־אלוף בריק כסגן מפקד מפקדת חילות השדה.

מינוי נוסף שאושר הוא מינויו של תת־אלוף משה עברי־סוקניק, שימונה לתפקיד בכיר במערך השדה ויועלה לדרגת אלוף.

בתפקידו הנוכחי משמש תת־אלוף עברי־סוקניק כמפקד עוצבת שריון סדירה.

"מימד" תובעת שהממשלה תדרוש מאש"ף הוכחה שהוא מתנגד לטרור

□ יהודה צור

תנועת מימד, בראשות הרב יהודה עמיטל, תובעת מהממשלה לא לדון בהרחבת האוטונומיה לשטחים נוספים בגדה, אם השלטון הפלסטיני לא יוכיח בבירור שהוא אכן מתנגד לטרור, פועל להדבירו ומוכיח במעשים שפניו לשלום אמיתי.

מימד, שהיא תנועה של הציונות הדתית, מדגישה כי היא תומכת בתהליך השלום, אך תובעת מהממשלה לעמוד בתוקף על קיומו המלא והמוחלט של ההסכם מצד הפלסטינים.

הודעת תנועת מימד באה בעקבות דבריו של ראש אש"ף יאסר ערפאת בעניין מלחמת קודש, והפיגועים שאירעו השבוע לאחר שהוחל בביצוע הסכם קהיר.

דרוש בחור אחראי לעבודה במשק פרחים לתקופה ארוכה מגורים במקום 07-982022

בג"ץ דחה את העתירה לפסול את השופט זועבי מוועדת החקירה

קבע שהעותרים לא הוכיחו שהוא אמר את הדברים שיוחסו לו בכתבה במעריב

(ע). המשנה לנשיא בית־המשפט העליון, השופט אהרון ברק, והשופטים מישאל חשין ויצחק זמיר, דחו אתמול את עתירת עורכי־הדין אמנון גלברט ויואל שמלה, שביקשו לפסול את חברותו של השופט עבר אל רחמן זועבי בוועדת החקירה הממלכתית לבחינת נסיבות הטבח בחברון, בשל דברים שיוחסו לו בכתבה בעיתון "מעריב".

בכתבה יוחס לזועבי המשפט: "כשבאתי לוועדה, ידעתי שהצד האכזרי בשטחים זה המתנחלים. לא היה לי מידע, שאלתי את כל שאלותי על סמך תחושות וניחושים. קיוויתי שמישהו ייכשל בלשונו, וזה באמת קרה."

השופטים קבעו, כי מאחר שאין אימות לדברים אלה, אין מקום לא לקבל את גרסתו של השופט זועבי, שלפיה הוא לא אמר את הדברים שיוחסו לו.

השופטים מציינים עוד, כי העותרים לא תמכו את טענותיהם בתצהירים, לא מאת הכתבת ולא מאת העיתון, ומכאן נובע שלא עמדו בנטל ההוכחה שרבץ עליהם להוכחת פסילתו של השופט זועבי על בסיס משוא פנים, הנעוץ לטענתם בדעה קדומה נחרצת.

בפסק־הדין נמתחת ביקורת על דרך הגשת העתירה באמצעות עורכי־הדין שמלה וגלברט. בראש ובראשונה מתייחסת הביקורת לשאלת זכות העמידה של העותרים, שטענו כי בהיותם קציני מילואים, הם עלולים להיפגע מהחלטות ועדת החקירה. בנימוק זה, קבעו השופטים, מסתתרים העותרים מאחורי עניין אישי, מבלי לנסות אפילו לבסס אותו, בעוד שעתירתם נושאת אופי ציבורי מובהק.

השופט זמיר, שכתב את פסק־הדין, קובע כי אכן האתיקה המקובלת על השופטים אומרת שראוי ששופט יימנע בדרך־כלל ממתן ראיון לעיתונאים. ואולם, בכתבה נאמר כי זועבי אמר את שיוחס לו "בשיחה פרטית", מבלי שפירט בפני מי ומתי נאמרו הדברים. השופט זמיר מתייחס גם לאפשרות כי זועבי אכן אמר את הדברים, וקובע כי הטחת אשמה כזו במתנחלים על דרך ההכללה הינה פסולה, יהיו המאשים אשר יהיו, וכמיוחד אם הוא שופט בישראל. ואולם, גם במקרה זה יש להביא בחשבון כי כדי לפסול שופט, צריך שהאמירה שלו תיצור אפשרות סבירה שיימנע ממנו לדון ולהחליט באופן אובייקטיבי.

השופט זמיר מותח ביקורת על העותרים, שלא הציגו תמונה מלאה כשביקשו לקבוע שזועבי נגוע בדעה קדומה נחרצת. מלבד זאת נקבע בפסק הדין, כי למרות שאיפת מערכת המשפט לאידיאל של טוהר, הנקי מכל דעה קדומה או התבטאויות מצד שופטים, יש לזכור כי "אין אנו חיים בעולם אידיאלי, והמשפט אינו צריך לעשות אידאליזציה מהחיים."

חסר בית נרצח באילת, כנראה בקטטה עם שיכורים

(ע). יורי גוקום (30), חסר בית ששהה באילת ובעל דרכון רוסי, נרצח אור לאתמול בדקירות סכין במהלך תגרה עם חסרי בית אחרים, שלגמו וודקה בגן ציבורי בעיר. המשטרה עצרה כמה חשודים.

הגופה נמצאה אתמול סמוך לשעה 02:00 לפנות בוקר. להערכת המשטרה, הרצח בוצע לפני חצות.

שני עוברי אורח דיווחו לנהג מונית על אדם השוכב בגן ציבורי, ועליו סימני דם. נהג המונית הזמין את משטרת אילת. השוטרים שהגיעו למקום גילו אדם מתבוסס בדמו. לאורך עשרות מטרים נמצאו כתמי דם, כנראה לאורך נתיב זחילתו של הנרצח. רופא קבע את מותו.

צוות החקירה המיוחד, בראשותו של יצחק אייש, הביא תוך פרק זמן קצר למעצר חשודים. המשטרה חושדת, כי שישה חסרי בית באילת לגמו וודקה בגן "פרסקיו" במרכזו העיר. הם התקוטטו, ובמהלך הקטטה דקר אחד מהם את גוקום. אחד המעורבים בקטטה שבר במהלכה את ידו. כלי הרצח טרם נמצא.

במקום האירוע נמצא מספר רב של בקבוקי וודקה. גופת הנרצח תועבר למכון לרפואה משפטית באבו־כביר.

ביהמ"ש העליון הכריע: המוטוגוצי של ה"אופנובנק" יעבור לרשות בל"ל

המדינה דרשה לחלט את האופנוע, והבנק ביקש לממש אותו כמשכון להלוואה

(ע). נשיא בית־המשפט העליון, מאיר שמגר, והשופטים גבריאל בך ואליהו מצא, קבעו אתמול כי הבעלות על אופנוע המוטוגוצי של ה"אופנובנק" רוני לייבוביץ, תעבור מידי המדינה לידי בנק לאומי.

על אופנועו של לייבוביץ רובץ משכון בשל הלוואות שנטל בבנק לאומי לפני כמה שנים. לאחר שנתפס בשל שוד הבנקים הוחרם האופנוע בצו חילוט על־ידי המדינה, בהתאם לפקודת סדר הדין הפלילי.

בפסק־דין עקרוני נקבע, כי המשכון גובר על החילוט במקרה זה. לפיכך, זכאי בנק לאומי להעביר לרשותו את האופנוע, ולמכרו על מנת לפדות את החוב. המדינה טענה בבית־המשפט, כי למרות שמחיר השוק של האופנוע נמוך מהחוב, קיים חשש כשיוריע הבנק ברבים שהאופנוע מוצע למכירה, יימצאו רוכשים אחרים שיהיו מוכנים להשקיע ברכישה סכום הגבוה ממחיר השוק. המדינה הביעה חשש, כי הדבר יתפרש כהכרה חברתית בלייבוביץ כגיבור לאומי, שפרסומו נקנה לו בביצוע פשעים חמורים.

השופט מצא, שכתב את פסק־הדין, קבע כי הבנק זכאי לממש את המיטב שניתן להשיג במכירת האופנוע, והשיקולים הציבוריים של המדינה אינם מעניין זה.

השופטים קבעו, כי מטרת החילוט היא להעניש את מי שהשתמש בחפץ, ובמקרה זה באופנוע, לטובה הקשורה בביצוע העבירה. ואולם פקודת סדר הדין הפלילי מגינה על צד שלישי שעשוי להיפגע כתוצאה מהחילוט, במקרה זה הבנק, שאינו קשור לביצוע פשע.

לפיכך נקבע בפסק־הדין, כי כשם שלא היה עולה על הדעת למנוע את החזרת האופנוע לבעליו אילו התברר שליבוביץ גנב אותו מאדם אחר, כך לא עולה על הדעת למנוע מהבנק לממש את זכותו מכוח המשכון על האופנוע.

תושב הכפר בורקא הורשע ברצח שומר המלון בנתניה ביוני 93'

סוג דמו הנדיר של הנרצח ישראל טננבאום הביא להרשעת הרוצח סלאח מוג'דד

(ע). סוג דם נדיר, המצוי בשבעה אחוזים בלבד באוכלוסייה, הביא להרשעתו של סלאח מוג'דד (28) מכפר בורקא ברצח. ישראל טננבאום (73), שומר הלילה במלון סירונית בנתניה שנמצא מת ב־14 ביוני '93, השתייך לקבוצת בעלי הדם הנדיר.

דמו של טננבאום נמצא על מוט הברזל שבו השתמש מוג'דד כדי לרצוח את טננבאום במהלומות בראשו.

אתמול הורשע מוג'דד בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב בביצוע הרצח, ונידון למאסר עולם.

בכתב־האישום נטען, כי הוא פרץ למלון בשעות הלילה, ותקף את טננבאום במוט ברזל בראשו, כשהשומר גם את שנתו על הספה בחדר הכניסה למלון.

השופטים אדמונד לוי, דבורה ברלינר ונסים ישעיה, דחו את טענת הנאשם שלפיה לא התכוון להרוג את טננבאום. הם ציינו, כי ידוע שמהלומה במוט ברזל בראשו של אדם עלולה לגרום לתוצאה קטלנית.

השופטים קבעו עוד, כי הנאשם צפה את התוצאה הקטלנית של מעשהו, ואף רצה בה.

צנחו לבריכה

יום ח"ן לבנות גדוד צנחנים התקיים אתמול בקאנטרי קלאב באוני־[illegible] בתל־אביב. בתמונה: הבנות בבריכה (צילום: דו"צ)

בבית המשפט המחוזי בת"א ת. עז' 94/114

בענין: המנוחה אימה יהודית שוויץ (להלן: המנוחה)
ובענין: הזמנת נושים לעזבון המנוחה.
בהתאם לצו קיום צוואתה של המנוחה מיום 23.3.94 מוזמנים בזה נושי העזבון של המנוחה, כל נושה של העזבון להגיש דרישתו לא יאוחר מיום 20.6.94, עד שעה 16:00 במשרדי מנהלי העזבון – רח' ברודצקי 38 ב' גבעתיים.
לאחר חלוף מועד זה, יחולק העזבון ליורשי המנוחה.
יהושע בעמן עו"ד, מנהל עזבון

ח"כ שפירא טוען ששילם מכספו עבור הווילה שלו בקיסריה

הופיע בדיון בבקשת כונס הנכסים להתייחס לבית כאל רכוש תשלובת שטיחי כרמל □ "בניתי בעצמי. למה? כובע! פשוט שכחו לרשום את הווילה על שמי"

(ע). "לא הייתי מעורב בחלק הפיננסי ובהסכמי הרכישה של המגרש. נתתי המחאה אישית של חצי מיליון שקל ישן עבור הקרקע" – העיד אתמול בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב ח"כ אברהם שפירא.

שפירא העיד במסגרת הדיון המשפטי בבקשת כונס הנכסים הרשמי, להצהיר על החווילה שלו בקיסריה כשייכת לחברת "קיסריה גלנויט", ומכאן כשייכת לנכסי תשלובת "שטיחי כרמל" הנמצאת בכינוס נכסים.

שפירא טוען, כי שילם מכיסו עבור החווילה, ולא מכספי חברת "גלנויט תעשיות". "קבענו שאני בונה את הווילה. למה? כובע" אמר שפירא.

"עשיתי עסקה וקניתי מגרש, שעליו בניתי את הווילה בשבילי, ולא בשביל החברה. פשוט שכחו לרשום את זה על שמי," אמר ח"כ שפירא בבית־המשפט.

שפירא אישר, כי עד ה־1 באפריל '84 הסתכמה עלות הבנייה בסך 161,847 דולר, וכי השקיע בריהוט סכום של 58,623 דולר.

הוא אישר עוד, כי בשנת '79 הקים את קרן אברהם וטובה שפירא, וכי כשנרשמו רווחים בתשלובת היא תרמה כספים לקרן.

לדבריו, כספי התרומות, שהסתכמו במאות־אלפי דולרים, היו מיועדים למעשי חסד, ללימוד תורה או להלוואות למעטלי התשלובת.

שפירא גילה, כי קיסריה גלנויט חייבת לקרן שישה מיליון שקל, והדגיש כי הוא אישית תרם לקרן מרווחיו.

המשך הדיון נקבע ל־1 ביוני.

תן
[illegible]
לחייל

צוותא לתרבות מתקדמת
אבן גבירול 30 ת"א 6950156/7

שישי 20.5 22.00 – שלמה ארצי
22.00 – אפרת מאירוביץ', סטנד אפ. (צוותא 2)
24.15 – דבי זגולי במיטב הקטעים. (צוותא 2)
שבת 21.5 11.11 – שחרית 11.11: ברהמס – מחזור יצירות קונצרט מס' 1. רביעיית גרטלר: ורה ויידמן – כינור, עמנואל אחרונוביץ' – כינור, אברהם לבנסל – וויולה, גרגורי נובסקי – צ'לו. עם אייל ולנר – קרן, עמנואל קרסובסקי – פסנתר
22.00 – רונית רולנד, "נראה אחרת". (צוותא 2)
22.00 – ספיישל דומינו גרוס
שני 23.5 20.30 – לנדוד עם הזמן, רגעי קסם של שירים ופסים, עם לוטם. (צוותא 2)
שלישי 24.5 20.30 – הכלה וצייד הפרפרים. מאת: ניסים אלוני. במאי: עופר שמר. שחקנים: פיטר פורצ'ץ ואפרת בקר. (צוותא 2)
רביעי 25.5 20.30 – לנדוד עם הזמן. (צוותא 2)
חמישי 26.5 20.30 – Volvio una noche. כתב: אחוארדו רובנר. במאי: אדוארדו גמבץ'. בביצוע קבוצת תיאטרון עולי סניף ת"א. במסגרת 8 ימי תיאטרון בספרדית בחסות עולי אמריקה הלטינית והאגודה לידידות ישראל ארגנטינה.
תערוכת החודש
לילה בן אבי־הארט – קולאז'ים

פינה חמה ללב"י
הקרן למען בטחון ישראל

חגיגות 40 שנה לדישון
מועצה איזורית מבואות חרמון

יום רביעי ט"ו בסיון, 25 מאי 1994
במעמד אלוף פיקוד הצפון
יצחק מרדכי.
בתכנית: בשעה 19:00 – התכנסות וכיבוד בבית העם.
20:30 – פתיחת החגיגות במגרש הספורט.
תוכנית אומנותית – ירדנה ארזי, אושיק לוי, מתי סרי, צוות הווי פיקוד צפון, מקהלת ילדי דישון.
מופע זיקוקים מרהיב והרקדה המונית.
החגיגות בסיום הצדעה לחיילי צה"ל וקרן לב"י.

היום יותר מתמיד תן לבך ללב"י
קרן לב"י, רח' ד' (ארניא) 17 הקריה, תל־אביב 64734

שינוי חיובי לאחר 11 ימי ירידות

□ כתבנו הכלכלי

שינוי חיובי היה אתמול בשוק המניות לאחר 11 ימי מסחר רצופים שעברו בירידות. ההערכה היא שהשיפור באווירה הוא תיקון טכני לשחיקה המשמעותית של 10%–20% שחלה בשבועיים האחרונים במניות רבות.

אתמול סגר מדד המשתנים בעלייה של 1.04% לרמה של 206.29 נקודות ומדד מניות המעוף עלה ב־1.16%. מחזור העסקות נשאר נמוך כ־170 מליון שקל.

בסקטור הכר"מ נסחרו 37% בירידות ורק 22% בעליות.

בין המניות שבלטו: אראקום שירדה ב־10% בעקבות דו"ח שהצביע על הפסד של 22.7 מליון שקל, איטונג שדיווחה על ירידה של 82% ברווח וירדה ב־4.3%, פולגת שבעקבות דו"ח שהצביע על עלייה ברווח עלתה אתמול ב־4% וכן מניית ישראמקו, שלאחר שחיקה רצינית עלתה אתמול ב־10%.

גם במניות הנפט האחרות היו בדרך כלל עליות.

בנק ישראל ידון בשבוע הבא באפשרות לייקר פעם נוספת את הריבית

□ יאיר מידן

בנק ישראל יודיע בתחילת השבוע הבא על התוכנית המוניטרית לחודש יוני.

במסגרת הדיון המוניטרי שיהיה בתחילת השבוע תישקל ההצעה להעלות פעם נוספת את הריבית.

עם זאת ההערכה היא כי בנק ישראל יימנע הפעם מהעלאת הריבית כדי לא לפגוע בפעילות הריאלית, למרות שהאינפלציה במונחים שנתיים מסתכמת עתה ב־13.5% לעומת יעד ה־8% שקבעה לעצמה הממשלה ל־94.

השוק הבינלאומי

השערים נכונים לאתמול שעה 20.00 שעון ישראל

שוק הסחורות

	נמוך	גבוה	סגירה	שינוי	
סוכר מזוקק ליברה	11.25	11.57	11.47	–	(סנטים)
קפה (ליברה)	123.00	126.00	123.15	–1.10	(סנטים)
קקאו (טונה)	905.00	905.00	905.00	–8.00	(דולר)
כותנה (ליברה)	84.55	86.00	84.47	–0.53	(סנט)
מיץ תפוזים (ליברה)	90.65	92.50	90.55	–1.60	(סנט)
חיטה (בושל)	322.00	324.50	324.90	+2.50	(סנט)
תירס (בושל)	265.00	267.00	267.00	+0.75	(סנט)
סויה (בושל)	654.50	661.00	658.50	+0.25	(סנט)
נפט חימום (גלון)	46.00	47.50	47.05	–	(סנט)
נפט קל (טקס בחבית)	18.44	18.17	18.26	+0.27	(דולר)
נפט ברנט (חבית)	16.30	16.40	16.36	–0.21	(דולר)
זהב (אונקיה)	381.50	384.70	384.25	+2.30	(דולר)
כסף (אונקיה)	5.4400	5.7100	5.6400	+0.09	(דולר)
פלטינה (אונקיה)	00.401	403.80	403.00	+3.80	(דולר)

בורסות בעולם

	נמוך	גבוה	אחרון	
ניו יורק (דאו ג'ונס)	3,723.68	3,734.42	3,730.43	–2.46
לונדון (פאם אי־100)	3,120.80	3,130.50	3,122.70	+6.20
פרנקפורט (דקס)			2,267.41	+7.70
טוקיו (ניקיי)			20,221.30	+68.60
הונג קונג (האנג סנג)			9,354.98	–121.66

שער הדולר לעומת המטבעות העיקריים בעולם

	נמוך	גבוה	סגירה	שינוי
לישט"ש*	1.5055	1.5110	1.5075	+0.0009
מרק	1.6520	1.6600	1.6559	–0.0002
פרנק שווייצרי	1.4065	1.4150	1.4103	+0.0018
פרנק צרפתי	5.6500	5.6820	5.6664	–0.0026
ין יפני	103.31	104.20	103.89	+0.4800

* השער בדולרים

הנתונים נמסרו באדיבות חברת קומסטוק טריידינג בע"מ
מתווכים מורשים בחוזים עתידיים אופציות וניירות ערך. טל' 02־244983
פקס 02־244878 טל' בסניף תל אביב 03־6768828, פקס 03־6766990

מטבע חוץ בנק הפועלים 19.5.94

	היחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1			3.2519	3.2979	3.2719
דולר אמריקאי	1	2.94	3.08	2.9900	3.0323	3.0090
מרק גרמני	1	1.78	1.87	1.8077	1.8333	1.8162
לירה שטרלינג	1	4.44	4.65	4.5015	4.5651	4.5383
פרנק צרפתי	1	0.51	0.55	0.5283	0.5358	0.5308
ין יפני	100	2.84	2.97	2.8820	2.9227	2.9044
גולדן הולנדי	1	1.58	1.66	1.6097	1.6325	1.6187
פרנק שווייצרי	1	2.09	2.19	2.1175	2.1475	2.1303
כתר שוודי	1	0.38	0.40	0.3893	0.3949	0.3995
כתר נורבגי	1	0.41	0.43	0.4167	0.4227	0.4194
כתר דני	1	0.46	0.48	0.4618	0.4684	0.4639
מרק פיני	1	0.54	0.57	0.5528	0.5607	0.5559
דולר קנדי	1	2.14	2.24	2.1721	2.2029	2.1878
דולר אוסטרלי	1	2.11	2.26	2.1808	2.2116	2.1931
ראנד דר' אפריקאי	1	0.69	0.83	0.8145	0.8261	0.8197
פרנק בלגי	10	0.86	0.91	0.8776	0.8901	0.8833
שילינג אוסטרי	10	2.53	2.64	2.5660	2.6023	2.5828
לירה איטלקית	1,000	1.85	1.97	1.8894	1.9162	1.8969

מפעל נטפים חתם על עיסקת השקייה גדולה במצרים

□ כתב "על המשמר"

נטפים, תשלובת ההשקיה בבעלות הקיבוצים חצרים, מגל ויפתח חתמה על עיסקה לביצוע פרוייקט ענק להשקיית חוות גידולי שדה וירקות בשטח של 20 אלף דונם בנובריה שבמצרים.

נטפים תספק מליוני מטרים של שלוחות טיפטוף ומערכות נילוות ותלווה את הפרוייקט למן הקמתו ועד הפעלתו, כולל יעוץ חקלאי ואירגוני.

מנטפים נמסר, כי לאחרונה מורגשת פתיחות הולכת וגוברת כלפי מוצרים וחברות ישראליים.

שטחי הכותנה גדלו השנה ב־40%

שטח מזרע הכותנה גדל השנה ב־40% והגיע ל־220 אלף דונם, לעומת 155 אלף דונם אשתקד.

מנכ"ל מועצת הכותנה, רן וידן, מסר, כי הגידול בהיקף הזריעה נובע מעליית מחירי הכותנה בשוק העולמי ועלייה בשימוש בכותנה בתעשיית הטקסטיל לעומת סיבים סינתטיים.

80% מיבולי הכותנה מיועדים למטוויות באירופה. ההכנסה הצפויה בגידול הכותנה השנה היא יותר מ־80 מיליון דולר.

השנה יורחב גידול גם הכותנה הצבעונית, החוסכת תהליכי צביעה.

מחיר הכותנה בשוק העולמי עומד כיום על 80 סנט לליברה לעומת 70 סנט אשתקד, וזאת בשל פגיעה של מזיקים בגידולי הכותנה של היצרניות הגדולות.

יוסף גלילי

דו"ח בנק ישראל ל־93' יוגש לממשלה ביום ד'

דו"ח בנק ישראל ל־93' יוגש לממשלה ביום רביעי, שבוע לפני המועד הצפוי.

יאיר מידן

ארה"ב ויפאן פתחו בשיחות סחר

ארה"ב ויפאן פתחו אתמול בוושינגטון בשיחות גישוש על הסחר ביניהן, בתקווה לשים קץ לקיפאון בן שלושה החודשים במשא ומתן ביניהן.

נציג הסחר של ארה"ב, מיקי קנטור, אמר כי לשתי המעצמות היתה "התחלה טובה" בשיחות.

שיחות הסחר הרשמיות התמוטטו בפברואר, ושני הצדדים מנסים עתה לחדש את הדרישה (למצוא דרך) להקטנת העודף המסחרי היפאני, העומד על 131 מיליארד דולר.

ע"ר

ז'קלין קנדי גוססת

עוזבת את בית־החולים לאחר שהרופאים נואשו מלמצוא לה מרפא □ לא תקבל עוד תרופות □ סובלת מסרטן בבלוטות הלימפה

ניו יורק, (ע"צ, ע"ר). ז'קלין קנדי עזבה אתמול את בית החולים שבה היתה מאושפזת. השחרור נעשה לפי בקשתה לאחר שרופאיה הודיעו לה, שאין הם מסוגלים עוד לעזור לה, מסרה מזכירתה, ננסי טאקרמן.

"היא לא תקבל עוד טיפול," מסרה טאקרמן. "המחלה התקדמה מאוד והרופאים אינם מסוגלים לעשות למענה דבר," אמרה.

בני המשפחה, כולל שני ילדיה ג'ון הבן וקרוליין, חשו אל מיטת חולייה של ז'קלין, בדירתה בשדרה ה־5 במנהטן, לאחר שאובחנו אצל אמם סיבוכים רציניים. גיסה, הסנטור אדוארד קנדי, גם הוא הגיע לביתה ואמר: "בני המשפחה מודאגים מן הדיווחים הרפואיים. כולנו מאוד אוהבים אותה".

ז'קלין קנדי בת ה־64 הודיעה בפברואר, כי היא סובלת מסרטן במערכת הלימפות. מינואר קיבלה טיפול כימותרפי.

ז'קלין, בת למשפחה צרפתית אמידה וותיקה בארה"ב, בוביייר, היא אלמנתו של הנשיא המנוח ג'ון קנדי ושל איל־הספנות היווני אריסטוטל אונאסיס.

גנרל מייקל רוז ניצל מפגיעת צלף בבוסניה

באירוע שהיה בשבוע שעבר החטיאה יריית צלף את ראשו שעה ששוחח עם שני חיילים סרבים

לונדון, (ע"ר). הגנרל הבריטי סיר מייקל רוז, מפקד כוחות האו"ם בבוסניה, כמעט ונורה למוות בראשו בידי צלף – גילה בראיון שהתפרסם אתמול.

רוז אמר, כי הוא שוחח עם שני חיילים סרבים שנמלטו למקום מחסה כאשר כדור חלף ליד ראשו בסראייבו בשבוע שעבר.

גנרל רוז שלא חבש קסדה, אמר: "הכדור הזה חלף מאוד אלינו וכולם קפצו וחיפשו מחסה". לדבריו, הכדור חלף במרחק של 15 ס"מ מפניו.

"שאלתי אותם למה הם קפצו והסתתרו והם שאלו מדוע לא עשיתי כמותם. אני אמרתי כי אני גנרל ואיש לא יעיז לירות בגנרל", סיפר.

רוז שקיבל את הפיקוד על כוחות האו"ם בבוסניה בחודש ינואר, אמר: "השקט שהשתרר כאן מאוד לא יציב. המצב כולו אינו יציב ועשוי להשתנות כהרף עין". כן אמר גנרל רוז: "אני יודע מה שאנחנו עושים כאן. איני מקשיב לנבואות האימה".

30 נהרגו מפגיעת פגז בבית חולים בקיגאלי

לפחות 30 בני אדם נהרגו מפגיעת פגז מרגמה בבית חולים במרכז קיגאלי בירת רואנדה ביום חמישי – מסר מקור בכיר של האו"ם במקום.

עבדול קאביה, ראש משלחת האו"ם בעיר שסועת הקרבות והדמים, אמר לכתב רויטר, כי הפגז התפוצץ בבית החולים בקיגאלי בשעה 09.00 בבוקר לפי השעון המקומי.

"היו חילופי אש עזים החל מחצות הלילה והפגז התפוצץ בבית החולים והרג 30 חולים", הוא אמר.

קאביה הוסיף, כי קרבות ארטילריים כבדים נמשכים בין הכוחות של הממשלה והמורדים, לפחות 12 פגזי מרגמות ותותחים נחתו בשטח מטה האו"ם בקיגאלי. ע"ר

הפסטיבל מתחיל לוחם השוורים אורטגה קאנו מעביר מטפחת אדומה על עיניו של שור בפסטיבל השנתי של מלחמת השוורים "סאן איזידרו" הנערך במדריד. הפסטיבל יימשך עד עד ה־9 ביוני וכל יום נערכים בו קרבות (צילום: אי־פי)

הנשיא באנדה הודה בתבוסתו בבחירות במאלאווי

באלנטייר, מאלאווי, (ע"ר, ע"צ). קאמוזו באנדה שמשל במאלאווי באגרוף ברזל 30 שנים הודה אתמול בתבוסה שנחל בבחירות הרב־מפלגתיות הראשונות שנערכו ביום שלישי.

הוא איחל הצלחה למנהיג החזית הדמוקרטית באקילי מולוזי הצועד בראש במניין הקולות.

"על אף שתוצאות הבחירות עוד לא אושרו רשמית, הרי לפי הקולות שנספרו עד כה, מולוזי הוא המנצח בבחירות לנשיאות", אמר.

"אני מבקש לאחל לו הצלחה על נצחונו", הוסיף באנדה, הנמצא בשנות ה־90 לחייו ואינו בקו הבריאות.

מולוזי, איש עסקים בן 51 ובעבר המזכיר הכללי של מפלגת הקונגרס של מאלאווי, בהנהגת באנדה, מקדים את כל יתר המתמודדים בבחירות לפרלמנט בן 177 המושבים.

שיעור גבוה של 3.7 מיליון בעלי זכות הבחירה השתתפו בהצבעה.

אוטובוס רוסי הותקף באלג'יריה — 14 נהרגו

מרבית התוקפים נהרגו

מוסקווה, (ע"צ). לפחות 14 בני אדם, ביניהם 11 חיילים אלג'יריים ושלושה אזרחים רוסיים, נהרגו בהתקפה על אוטובוס שהסיע ביום רביעי רוסים בקירבת העיר האלג'ירית ג'יג'ל, בצפון־מזרח המדינה – מסר ביום חמישי דובר משרד החוץ הרוסי גריגורי קאראסין.

"רוב הטרוריסטים שביצעו התקפה זו נהרגו גם הם", הוסיף קאראסין, בלי למסור פרטים נוספים.

דיאנה סייעה להציל נווד שיכור מטביעה בתעלת פארק בלונדון

לונדון, (ע"צ, ע"ר). הנסיכה דיאנה נטלה חלק בהצלת חייו של נווד אירי שעמד לטבוע בתעלה בריג'נטס פארק בלונדון, מסרה אתמול המשטרה.

הדבר היה בתחילת השבוע כאשר דיאנה סיימה את ג'וגינג הערב שלה בפארק, ועמדה לשוב לביתה. כאשר עמדה לצאת מהפארק, עצר חייל את הרכב בשלווה צועקו "מה! יש כאן גבר שטובע בתעלה".

לפי ה"דיילי מייל" היא חשה למקום וסייעה למשוך מהמים את מרטין או'דונוגו חסר הדיור, בן ה־42 אל הגדה שם הגישו אותו לפני סטודנט פיני, קארל שטלה.

החייל שעצר את הרכב מסר כי ראה את הנווד נופל מגשר למים. נהג הנסיכה גם טלפן מיד אל המשטרה. קווילה צלל מקום כדי לחלוץ את הנווד ודיאנה עזרה לו להפוך אותו כדי לנשימו.

מאז התקרית בסוף השבוע שעבר ביקרה דיאנה, מצבו "קריטי" אך יציב והוא מחובר למכשיר הנשמה ביחידה לטיפול נמרץ.

החקירה העלתה כי הנווד היה שיכור שעה שנפל למים.

המשכים

שגריר

המשך מעמוד ראשון

בארצות־הברית.

ג'רג'יאן, בן 55, שירת 32 שנים במשרד החוץ האמריקאי ומונה לשגריר בישראל בינואר השנה. קודם לכן היה מתאם שיחות השלום מטעם הממשל האמריקאי. בוושינגטון לא הובהר אתמול מדוע ביקש ג'רג'יאן לסיים את תפקידו אחרי זמן כה קצר.

המשטרה

המשך מעמוד ראשון

ומתן תשלומים בלתי חוקיים לעובדת זו. בתחום משרד הבינוי והשיכון התבקשה המשטרה לבדוק את פעולות עמותת עובדי משרד הבינוי והשיכון בשנת 1991. כן תחקר העסקת עובד שכיר במשרד הבינוי במזרח ירושלים ומתן תשלומים פיקטיביים לאותו עובד. נושא נוסף שייחקר הוא הפניית עולים חדשים על ידי משרד הקליטה לדירות בבעלות ציבורית בשנים 91־92.

מתוך דו"ח המבקרת העוסק בנושא זה בתקופת כהונת השר יצחק פרץ מתברר, כי עולים רבים הופנו לדירות ציבוריות ללא קריטריונים ברורים, ולעתים על ידי עובדים שאינם מוסמכים ישירות על נושא זה.

בדו"ח הביקורת נאמר כי לעתים הוחלט על הפניה לדיור כזה על ידי עובדים שנמצאו בקשר ישיר עם העולים. עולים רבים הופנו לדירות למרות שלא עמדו בקריטריונים שאנשי המשרד קבעו לעצמם. כך לדוגמה, הופנתה משפחה לדירה הניתנת כמעט בחינם לאחר 10 חודשי שהות בארץ, כאשר בתיאור בקשת הדיור נרשם כי מנהל מחלקת הדיור הארצית ביקש לתת את הדירה למשפחה בנימוק שיש פנייה של השר במקרה זה. כשנבדק המקרה נמסר מלשכת השר כי מעורבות השר היתה בהחלטה שלא להוציא את המשפחה מן הדירה מחשש לדימוי שלילי בתקשורת. במקרה אחר נכנסה משפחה צעירה בת שלוש נפשות לדירת שלושה חדרים במרץ 91, לאחר שהות קצרה בלבד בארץ. גם הורי ראש המשפחה הזאת קיבלו לאחר חודשיים דירה במקום סמוך. מבדיקת המבקרת התברר כי בהפניה זו היו מעורבים עובדים שהנושא לא היה בתחום תפקידם.

היחידה הארצית לחקירות הונאה תבחן בתקופה הקרובה האם יש מקום להכנת כתבי אישום והעמדה לדין במקרים שהופנו על ידי היועץ המשפטי לממשלה.

● שר הקליטה, יאיר צבן, תובע מעורכי "מעריב" וממפקד גל"צ הכחשה והתנצלות באשר לידיעה שפורסמה ממנה משתמע שהיועץ המשפטי לממשלה פנה למשטרה והעביר לה חומר מדו"ח מבקרת המדינה שיש בו חשש למעשים פליליים שנעשו לכאורה ע"י עובדים במשרד הקליטה.

היועץ המשפטי לממשלה, מיכאל בן יאיר אמר אתמול כי הנושאים שנמסרו לו לבדיקה ע"י מבקרת המדינה, אין להם כל נגיעה למשרד הקליטה.

כאשר נודע הדבר לאגף החקירות של המשטרה הביעו אנשיו תמיהה ורוגז על הפרסום. השר משה שחל הורה לחקור ביסודיות את טענת עיתונאים כאילו שמעו את הדברים מקציני משטרה.

בבירור שנערך ע"י לשכת השר צבן מסתבר כי ההדלפה בדבר חקירת משטרה מתייחסת לתקופה שבה כיהן כשר יצחק פרץ, ועניינה בחשד שהוקצו דירות לעולים שלא כדין. כידוע, הנהיג צבן מדיניות חדשה בכל הנוגע להקצאת דירות והחלטה מתקבלת ע"י ועדות בינמשרדיות בהשתתפות נציגי ציבור ובאי כוח העולים.

השר צבן עצמו הזהיר את כל עובדי משרדו, כי הוא אישית יפעל לחקירות משטרה בכל מקרה שפקיד יחרוג ממדיניות זאת ויקצה דירות שלא באמצעות הוועדה המוסמכת לכך.

חשש

המשך מעמוד ראשון

לעזה וליריחו. בשיחה שקיים שר החוץ שמעון פרס עם ערפאת באוסלו סוכם כי בואו של ערפאת לעזה ויריחו יתואם עם שלטונות ישראל, ובכל מקרה אין זה עתיד לקרות ב־6 ביוני. יש המעריכים כי ערפאת ישהה את בואו עד לקבלת ההחלטה של המדינות התורמות להעביר סכומי כסף גדולים, ואולי אפילו עד לאחר תחילת מימושה של ההחלטה.

סיעת העבודה

המשך מעמוד ראשון

הבורקס על שולחן הממשלה". מירום הזכיר, כי העבודה הגיעה לשלטון בשל הסיאוב, השחתת המידות והמינהל הציבורי הבלתי תקין ששרר בזמן כהונת ממשלת הליכוד.

שר התכנון והכלכלה, שמעון שטרית, הבטיח כי בדעת הממשלה ליישם את המלצות דו"ח מבקרת המדינה ולתקן את כל הליקויים שעליהם הצביעה המבקרת. השר הודיע כי הממשלה תקיים ביום ראשון דיון על ממצאי דו"ח מבקרת המדינה וביום שני תקיים גם סיעת העבודה דיון בדו"ח. שמעון שטרית הבהיר, במענה להתקפה חריפה של האופוזיציה שתבעה התפטרות הממשלה על רקע מימצאי הדו"ח, כי הממשלה מתייחסת בכובד ראש לכל המלצה, הערה וממצא שהועלו בדו"ח. "מרגע שקיבלנו את הדו"ח קיימנו עשרות ישיבות עם כל המשרדים במסגרת ועדת שרים לתיאום מנהל. כל נושא שהועלה גובש לדו"ח החלטת ממשלה מחייבת", אמר השר. הממשלה הניחה על שולחן הכנסת קובץ ההחלטות שהוא תשובת הממשלה לדו"ח מבקרת המדינה.

עוד הוסיף השר, כי הממשלה קיבלה החלטה לפיה משרד ממשלתי אינו יכול לחלוק על ממצא של דו"ח המבקרת בפני ועדת הכנסת למעט בשני נושאים: בנושא מדיניות, בתנאי שהמשרד הודיע על ערעורו בוועדת השרים או בנושא משפטי שלגבי פרשנותו זוכה המשרד לתמיכת היועץ המשפטי לממשלה.

בצומת דוחים אפשרות של החזרת פורשי יעוד

□ יהודה צור

בצומת רחו אתמול כחסרת שחר האפשרות ששלושת הח"כים הפורשים שהקימו את סיעת יעוד יתקבלו בחזרה במפלגה. ביעוד טוענים שדווקא שקיימת תביעה מצד פעילים בשטח וחברי מרכז רבים ששלושת הח"כים הפורשים יוחזרו לצומת.

ח"כ גונן אומר לאור שפורסם הדו"ח של רואה חשבון שחקר את האי סדרים בצומת מתברר שטענת שלושת הח"כים הפורשים צודקת והתבססה על ממצאים אמיתיים.

מוצרט הציל את הערב

□ יוסי שיפמן

התזמורת הקאמרית הקיבוצית עם סולנים ומקהלת האורטוריה. מנצח: אבנר איתי. במוזיאון ארץ ישראל תל־אביב

אם להתחיל את הביקורת בצורה אובייקטיבית ביותר צריך לדבר על התנאים הבלתי אפשריים של האולם במוזיאון ארץ ישראל. מן המפורסמות היא, כי האקוסטיקה או אולי חוסר האקוסטיקה באולם, חורקת ללא רחמנות כל צליל שיוצא מכלי נגינה או קול אנושי שיוצא מפיו של זמר.

על מנת להבחין בשירת מקהלה עלינו להפעיל את הדמיון, כי מה שמתקבל באולם הזה הוא אוסף של קולות בודדים, שרק במחשבה שלנו מתאחים לגוף מקהלתי אחד.

לאחר הדברים האלה, יש לברך את אבנר איתי שהצליח להעמיד ביצוע מוצלח ביותר לרקוויאם של מוצרט. המקהלה והתזמורת והמנהל חשו את היצירה לכל אורכה והעניקו לה ביצוע מעולה. אליהם חברו ארבעה סולנים, שהבולטים בהם הם זמרת הסופרן ענת אפרתי וזמר הבאס דוד דמיאני.

זמר הטנור, יותם כהן, היה חלש יותר וזמרת האלט חוה קורן אף חלשה ממנו, אבל בזמרת הרביעייה כולה הצליח אבנר איתי לקבל אנסמבל מושלם ברוב הקטעים.

לעומת זאת, החלק הראשון של הקונצרט היה בגדר אכזבה מוחלטת. יצירתו של רב כרמל, "מעגל" שירים לקול ולתזמורת, נשמעה כמו חיקוי של מוסיקה של מאהלר שנטבלה היטב באמבטיה של ריאליזם סוציאליסטי. התוצאה: מוסיקה משמימה שאולי יכלה לאייר סרט שתיאר את חיי הקיבוץ בשנות ה־50. גם הביצוע של היצירה הזאת, עם הסולנית חוה קורן, לא תרם להשכחת המוסיקה עצמה, ואילו לקונצרטו הברנדנבורגי מספר 6 של באך יש להתייחס פשוט כאל תאונה שקרתה.

אבובן מאוהב

□ יצחק שור

תזמורת ירושלים בניצוחו של דוד שלום; סולנים: הנסיורג שלנברגר (אבוב), מרגריט־אנה שלנברג (נבל); בתכנית: מיצירות באך ולוטוסלבסקי. אולם הנרי קראון

אף כי האבוב ממלא תפקיד נכבד בקנטטות וביצירות התזמורתיות של באך, הרי שבכתביו לא נמצאו יצירות סולניות או קאמריות לכלי זה ואולם מוסיקולוגים הוכיחו, שכמעט כל הקונצרטים שלו לצ'מבלו נועדו במקורם לכינור או לאבוב.

בקונצרט שלפנינו שמענו את אחד השיחזורים לאבוב ד'אמורה, המוכר כקונצרטו לצ'מבלו מספר 1,055 בלה מזור. צליליו של אבוב ד'אמורה מתייחס לאבוב כמו שצליל הוויולה מתייחס לכינור. ניגון האבובן הגרמני הנסיורג שלנברגר מוכיח, שהוא מאוהב נואשות בכלי וביצירה. נגינתו התאפיינה ברגישות, עדינות ואצילות. לא פחות נהניתי מנגינתם המשותפת של שלנברג ורעייתו, הנבלאית מרגריט־אנה, שהציגו את הקונצ'רטו לאבוב, נבל ותזמורת מאת המלחין הפולני שנפטר השנה, ויטולד לוטוסלבסקי. תחת שרביטו המיומן של דוד שלום הציג האבובן שלנברגר יצירה דרמתית, עתירת אפיזודות אליאטוריות שהתייחדה בניצוצות של מקוריות נדירה.

בנגינת יצירתו של לוטוסלבסקי נשמעה תזמורת ירושלים הרבה יותר טבעית מאשר בנגינה בלתי מסוגננת של הסוויטה הרביעית מאת באך שפתחה את הערב.

כמתחייב מאופיו של פסטיבל שאמור להציג חידושים הציג שלום גם את המחצית השניה לנגינת יצירה בלתי מוכרת בארץ קונצ'רטו לתזמורת, גם הוא מאת לוטוסלבסקי. שלום העמיד יצירה נושמת גדולה שבצדק זכתה לתשואות הדדיות של קהל נלהב.

[redacted]

בסך 1,000,000 ש"ח זכה כרטיס מספר 424245

במכונית הונדה זכה כרטיס מס' 174041

בסך 5000 ש"ח כרטיסים מס':

174245 275475 626140
732922 408927 600296
845700 621528 286395
850010 410776 774160
413164 211236 003965
702536 615116 092233
502524 705613

בסך 1000 ש"ח כל הכרטיסים המסתיימים ב־5 הספרות

67663 31481 70281 36986
05964 87948 15113 51197
92565 19716 42405 18945
16175 02794 99877

בסך 100 ש"ח כל הכרטיסים המסתיימים ב־3 הספרות 596
523 429

בסך 20 ש"ח כל הכרטיסים המסתיימים ב־2 הספרות 77
52

בסך 10 ש"ח כל הכרטיסים המסתיימים ב־2 הספרות 68 91
14 24 37 74

בסך 7 ש"ח כל הכרטיסים המסתיימים בספרה 4

הודעה לציבור
בדבר פרסום תשקיף של
להק שקנאי – קרן נאמנות

ניתנת הודעה בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות־ערך תשכ"ח, על פרסום תשקיף בדבר הצעה לציבור של יחידות בנות 1 שקל חדש ע.נ. במספר שלא יעלה את מספר היחידות שבמחזור מעל 70,000,000 וליום 15.4.94 היו במחזור 23,462,222 יחידות, כפוף להתאמות בגין חלוקת יחידות הטבה (להלן – "המספר המירבי"), למנהל הקרן תהיה אפשרות להגדיל את מספר היחידות המירבי שבמחזור ב־35,000,000 יחידות.

היחידות בקרן מוצעות־כתעודות השתתפות רשומות על־שם בנות 10 יחידות לתעודה או כפולה של 10 יחידות, במחירי יחידה משתנים, כמפורט בפרק 2, בתשקיף. הקרן הינה קרן פתוחה.

היחידות המוצעות

הצעה במחיר מופחת

החל מ־20.5.94 משעה 8.30 ועד 30.6.94 בשעה 12.00, או בשעה מאוחרת יותר, כאמור בסעיף 1.3.7 להלן, מוצעות היחידות תמורת תשלום מחירן היסודי כפי שייקבע, בתוספת שיעור הוספה של 0.75% או פחות, כמפורט בתשקיף.

הצעה רגילה

החל מ־30.6.94 משעה 12.00 ועד 19.5.95 בשעה 12.00, או בשעה מאוחרת יותר, כאמור בסעיף 1.3.7 להלן, מוצעות היחידות תמורת תשלום מחירן היסודי כפי שייקבע, בתוספת שיעור הוספה של 1.5% או פחות, כמפורט בתשקיף.

הפיכת הקרן לקרן סגורה

הקרן הינה קרן פתוחה כהגדרתה בחוק השקעות משותפות בנאמנות, תשכ"א – 1961 (להלן – "החוק"). "קרן פתוחה" – קרן שמנהלה חייב לפדות את יחידותיה לפי דרישת המחזיק בהן בהתאם להוראות החוק. מנהל הקרן שומר לעצמו את הזכות להפוך את הקרן לקרן סגורה, באם הוראות הדין יאפשרו הפיכתה כאמור. באם תהפוך הקרן לקרן סגורה, תסחרנה היחידות בבורסה לניירות־ערך בתל־אביב (להלן – "הבורסה") וניתן יהיה לממש את היחידות ע"י מכירתן בבורסה. התמורה שתתקבל ממכירת היחידות בבורסה עשויה להיות גבוהה או נמוכה ממחיר הפדיון של היחידות, כמובא בסעיף 2.3 בתשקיף. אם תהפוך הקרן לקרן סגורה, היא תנוהל בהתאם להוראות הדין שתחולנה על קרן סגורה. הוראות הסכם הנאמנות והתשקיף הנוגעות את הוראות הדין האמורות, לא תחולנה עליה (ראה סעיף 1.5 בתשקיף).

מדיניות ההשקעות

על־פי הסכם הנאמנות ועל־פי המדיניות הנוכחית, הקרן הינה קרן גמישה. מנהל הקרן יהיה רשאי להשקיע את כספי הקרן על־פי שיקול דעתו המוחלט ובתוך זה יהיה רשאי להחליט על השקעת סכומים הנכללים בנכסי הקרן ולגרום לרכישה, למכירה ולהחלפת כל השקעה, המהווה חלק מנכסי הקרן שתיראה לו רצויה למען קידום ענייני הקרן. הוראות הסכם הנ"ל ניתנות לשינוי ללא צורך בכינוס אסיפה כללית של בעלי היחידות.

הקרן עשויה להשקיע עד 10% מנכסיה בניירות־ערך זרים הנסחרים בחו"ל.

הקרן עשויה להשקיע עד 10% מנכסיה באופציות (OPTIONS). על אופציות ועל גורמי הסיכון הכרוכים בהם ראה עמ' 16־17 בתשקיף.

הרכב ההשקעות בממוצע של הקרן, בשנה האחרונה שנסתיימה ב־31.3.94 (לפי החזקותיה בסוף כל חודש, היה כדלקמן):

במניות כ־41%.

באגרות־חוב צמודות ונסחרות מט"ח כ־29%.

באגרות־חוב צמודות למדד כ־14%.

בניירות־ערך ישראלים הנסחרים בחו"ל כ־8%.

במזומן כ־7%.

מנהל הקרן אינו מתחייב על שיעורי השקעה אלה בעתיד.

שכר מנהל הקרן והנאמן

על־פי הסכם הנאמנות, מנהל הקרן זכאי לקבל שכר שנתי בשיעור של 3% משווים השנתי הממוצע של כלל נכסי הקרן והנאמן זכאי לקבל שכר שנתי בשיעור של 0.5% משווים השנתי הממוצע של כלל נכסי הקרן. כל עוד לא יוחלט אחרת ע"י מנהל הקרן ובהסכמת הנאמן, יהיה שכרו של מנהל הקרן בשיעור של 1.6% ושכרו של הנאמן יהיה בשיעור של 0.1%.

פרטים על השינוי במחיר הפדיון, בהשוואה למדדים אחרים:

	השינוי ב־% בשנה שנסתיימה ב־31 במרץ	
	1994	1993
מחיר הפדיון של היחידות	1.1	35.3
מדד מניות כללי	5.9	68.3
מדד אג"ח צמודות למדד	10.6	13.0
מדד המחירים לצרכן	9.6	10.8

עותקים מהתשקיף ומהיתר רשות ניירות־ערך לפרסומו הוגשו לרשם החברות. עותקים מהתשקיף ניתן להשיג בכל סניפי בנק אמריקאי ישראלי בע"מ ואצל חברי הבורסה לניירות־ערך בתל־אביב. בקשות להזמנת היחידות ניתן להגיש במקומות האמורים לעיל. הודעה זו אינה מהווה הצעה לרכישת יחידות הקרן.

הנאמן: בנק המזרחי המאוחד בע"מ

מנהל הקרן: להק – ניהול קרנות נאמנות של אמריקאי ישראלי בע"מ

20 במאי 1994

להק ניהול קרנות נאמנות של אמריקאי ישראלי בע"מ

מעכשיו, הכל שלהם

עתה, כשהסתיים פרק הפינוי והעברת הסמכויות לידי הפלסטינים, צצות ועולות שאלות שעד כה הטרידו פחות. איך הם יתארגנו, איזה משטר יקימו, איזה שיתוף פעולה יהיה עימם, שאלות שבינתיים יישארו פתוחות. המבחן האמיתי אינו בתחום הבטחוני

אהרן קליין

על הכתפיים. שוטרים פלסטיניים בעזה (צילום: איי.פי)

עכשיו זה שלהם. שטחי האוטונומיה על פי ההסכם הועברו במהלך השבוע לרשות הפלסטינים. עכשיו אנשי המשטרה הפלסטינית הם שיסתובבו בחוצות הערים ומחנות הפליטים צפופי האוכלוסיה, עם מדים, נשק וכומתה ירוקה. לתושבים הפלסטינים זה שינוי בימים הערובים, אבל לא נראה שהרבה יותר. ומספר השוטרים מעט, לפיו עתה עומד בפניהם המבחן האמיתי, נכון היום יותר מאי פעם.

המבחן האמיתי איננו בתחום הבטחוני, אומר אלוף פיקוד הדרום, האלוף מתן וילנאי. המבחן האמיתי הוא בתחומים אזרחיים. האבטלה הגבוהה, העוני, הצפיפות, הביוב בחוצות ורמת התברואה הירודה. "הם לא מספיק טובים לנצב הכלכלי הקשה", מוסיף וילנאי. הרחוב ממתין לשינוי. האיש הקטן רוצה לראות שיפור במצבו, ומהר. הנעיות והאכזבות ייערכו שבוע, אולי קצת יותר, ומה אם כיו הביוב יפסיק לזרום ברחובות?

התשובה הגיעה לשיאה במחצית השניה של השבוע, עם ביטול העוצר הלילי והעברת המתקנים האחרונים של צה"ל בעזה לידי המשטרה הפלסטינית. בסיס מפקדת העזה ומטה מפקדת החטיבה הצפונית היו במשך 27 השנים האחרונות, ובמיוחד בשש שנות האינתיפאדה, סמל לכיבוש הישראלי, לדיכוי מתמשך שהגיע לסופו. עכשיו זה שלהם.

ג'מאל זקות, מגורש ששב לרצועה לפני כחודש והיה חבר במשלחת הפלסטינית לשיחות בקהיר, הגיע אף הוא ביום שלישי בלילה למחנה החטיבה הצפונית, בקצה רחוב עומר אל מוכתר. יחד עם אלפי התושבים שהתאספו בשטח, המתין להופעת השוטרים הפלסטינים. זקות עמד בין הצד ונפה בהמונים המריעים. "עכשיו מתחילה המהפכה שלנו. כשאתם תצאו, נצטרך להתמודד עם הבעיות", הוא אומר.

למרות השמחה, הוא נראה מוטרד. המשימה כבדה, נראית כמעט בלתי אפשרית. זקות, בניגוד אולי לבכירי הפתח שיגיעו ליריחו ולרצועת עזה, מודע לבעיות. הוא מכיר את גזירות הכשל והתורפה. הוא חי אותן כבר הרבה שנים.

לא לציטוט, מוכנים חלק מאנשי הפתח המתגוררים ברצועה, להודות כי הם חוששים מהשתלטות אנשי פתח־תוניס על כל עמדות המפתח והשלטון החדשות. "אנשים שלא מכירים ולא מכירים את הבעיות, ימונו לתפקידי מפתח. אנחנו, שמכירים את הדברים מקרוב, נידחק הצידה. עוד לא תרוויח מזה. להיפך, היא רק תפסיד. הכל יהיה, כמו תמיד, של האיש הקטן. זה שסבל, ימשיך לסבול", מסביר אחד מהם.

חשש משמעותי יותר של זקות וחבריו בצמרת הפתח המקומית, הוא מבניית משטר לא דמוקרטי ביישות הפלסטינית. זקות הוא מראשי המתריעים על החשיבות והצורך הדחוף במיסוד דרכי הדמוקרטיה. עריכת בחירות כלליות היא אחד הצעדים הראשונים. סופיאן אבו זיידה אמר השבוע, כי לדעתו, עוד בטרם תחל האוטונומיה ובכללה החמאס והמתנגדים לתהליך השלום, לטעון על היעדר דמוקרטיה, יהיו הוא וחבריו מראשי המתריעים על כך.

היה זה מוחמד דחלאן שכמעט גנב את ההצגה מהשוטרים הפלסטינים הנכנסים לרצועה, כאשר הגיע ביום שלישי השבוע לרצועה. בעזה עשו לו קבלת פנים שאף אחד מהמגורשים והמבוקשים שחזרו עד היום לרצועה, לא זכה לה. "הכי הרבה ירי באוויר הוא קיבל", אומר אחד האנשים שהיו בקבלת הפנים.

רבים מבכירי הפתח ברצועה מתחילים עתה לטשטש בעברם ולאמצו בנסיון להיזכר היכן נתקלו בדחלאן. ההיכרות האישית עימו חשובה. יש בקרב אנשי הפתח שמוכנים להודות, כי הקשר איתו הוא כרטיס ביטוח החיים שלהם. "הוא לא יפנה לי את הגב. ישבנו יחד בכלא. אנחנו מכירים טוב מאוד", מסביר אחד מהם. דחלאן מונה על ידי ערפאת לשמש ראש מערך המודיעין ברצועה. ראש מנגנון הביטחון – "המוחאבראת". תפקיד עם הרבה כוח. קשר איתו כמוהו כביטוח חיים, תראו איך אצלנו בישראל זה עובד.

גם ג'מאל זקות, גם סופיאן אבו זיידה וגם הישאם עבד אל רזק, כולם מבכירי הפתח ברצועה, יודעים שלא התחום הבטחוני הוא שיכריע את הכף, את העתיד הפלסטיני. ההתעקשויות בשיחות קהיר היו ברובן בתחום זה. שוטר על הגשר, שטח איזור יריחו ושאר סממנים של מדינה. אבל הם יודעים שלא זה מה שחשוב, וככל שימהרו להבין זאת הבוסים בתוניס שיגיעו בקרוב לשטחים, כך ייטב. אבל עכשיו זה שלהם, ועצות קל לתת.

תקרית חמורה

"שני תסריטים מהמחמירים שהערכנו שיתרחשו במהלך הפינוי, התגשמו השבוע", אומר האלוף וילנאי. "האחד, במעבר רפיח, בימים הראשונים של כניסת השוטרים הפלסטינים, כשציפינו שאלפים יעלו על המעבר, ואכן כך היה. והשני, האירוע בעת פינוי מפקדת החטיבה הצפונית, כאשר עשרות שוטרים פלסטינים פתחו באש באוויר על מנת להדוף את ההמון שהסתער לתוך הבסיס, בעוד חיילי צה"ל נמצאים במקום". התמונות שודרו בטלוויזיה. צלם של הערוץ השני עמד והנציח את תוך הסתכנות אישית.

כמי שהיה שם, ניתן לומר שהשניות הראשונות היו הקשות ביותר. במהומה שהתחוללה, לא היה ברור מי יורה על מי, והאם היריות אכן באוויר. החשש שאולי אחד החיילים נפגע, או אחד מהעיתונאים הרבים שהיו במקום, הכניס את המפקדים ללחץ. לזה הם לא כל כך ציפו. השוטרים ירו במשך למעלה מעשר דקות באוויר. בנס לא היו נפגעים.

השאלה אם האירוע החריג ההוא מלמד על דרך לפתרון בעיות, שצפוי כי המשטרה הפלסטינית תנקוט בו בעתיד במקרים של מהומות, תישאר פתוחה. אבל נראה כי מפקדי המשטרה הפלסטינית לא חוששים מביקורת ציבורית, בג"ץ או ועדת חקירה, שתחקור התנהגות חריגה כמו זו. להם זה נראה טבעי. עניין של רגישויות. בסוריה ירו בשנת 1982 עם תותחים והשמידו את העיר העתיקה של חמה, שבה הסתתרו קבוצות של האחים המוסלמים. ההערכות היו אז, כי כ־15 אלף איש נהרגו במהלך המצור.

ימים יגידו, כיצד יטפל המשטר הפלסטיני החדש במהומות והפרות סדר מכל סוג שיהיו ברצועה. בינתיים, צצות ברצועה שמועות על יחס מתנשא ופטרוני של השוטרים החדשים כלפי האוכלוסיה, ויש כבר סיפורים על שוטרים שאוכלים במסעדות בעזה בלי לשלם. השאלות אם אלו רק שמועות או שיש להן בסיס במציאות, והאם גם בעתיד, לאחר שהממשל הפלסטיני החדש יתבסס, אלו המראות הצפויים ברצועה, נשארות פתוחות. ובכלל, עכשיו, כשהכל שלהם, ישארו הרבה שאלות ללא מענה.

יהיה שיתוף פעולה?

"אני מאוד שבע רצון ממידת התיאום עם הפלסטינים", אמר האלוף וילנאי בתום פינוי כוחות צה"ל משטחי האוטונומיה. "אחד הדברים שאני מופתע ממנו הוא מידת התיאום וההבנה שאנשים שלנו התחילו ליצור איתם בקהיר, וזה זרם גם לכאן, לשטח. הרצון שלהם לתאם איתנו, הידיעה שלהם שהם צריכים להקשיב לנו כי אנחנו בקיאים בעניין, ושיתוף הפעולה עד הרגע הזה, גורם לנו לשביעות רצון מלאה ממש".

דברי האלוף וילנאי נאמרו 24 שעות לפני הפיגוע בסמוך להתנחלות נצרים, שבה נפצע אחד מאנשי ההתנחלות מירי מחבל, מרכב שנמלט לכיוון שכונת סג'עיה שבתוך שטחי האוטונומיה. צה"ל העביר, באמצעות ועדת הקישור העליונה, בקשה לסיוע בלכידת המחבל שביצע את הפיגוע. עוד שאלה שתשאר פתוחה כרגע: האם יהיה שיתוף פעולה בתחום הזה. בהסכם שנחתם בקהיר, התחייבו הפלסטינים על סיוע והסגרת מחבלים שיבצעו פיגועים בשטח שבאחריות ישראל. הפיגוע בנצרים, הראשון לאחר העברת הסמכויות והאחריות, הוא אכן בוחן. התשובה תלויה לא מעט במידת הלחץ שתפעיל ישראל על הפלסטינים, לסייע בנושא זה. מעכשיו, כל אירוע כזה הופך לתקדים. מסוג הפעולות שיהוו בסיס להמשך שיתוף הפעולה בעתיד.

בסוף השבוע, אמורים להתחיל הסיורים המשותפים ברצועה. על פי התכנון, הם היו אמורים להתחיל עוד במחצית השבוע שעבר, אך הפלסטינים ביקשו דחייה להתארגנות. ביריחו הם כבר עובדים. ניצב יצחק אהרונוביץ', מפקד משמר הגבול, סיפר השבוע כי השתתף בסיור משותף באיזור יריחו. "הכל עבר כמו שצריך. המפקד הפלסטיני לא ידע עד הסוף עם מי הוא עושה את הסיור. כשגילה זאת לבסוף, ביקש שנעשה סיור נוסף, אולי כדי להשוויץ בפני החבר'ה שלו", סיפר ניצב אהרונוביץ'.

אבל הסיורים המשותפים הם לא רק קרדיט שמפקדים בכירים יעשו אותו למען התדמית שכבר – כפי שבעבר, הסתערות חד־פעמית עם לוחמי דובדבן, שמשון או הימ"ס של משמר הגבול, היו באופנה. אפילו הרמטכ"ל לא ויתר עליה. לסיורים המשותפים תפקיד חשוב, שכל מטרתו היא טיפול מהיר באירועים, בטרם יתפתחו לתקריות בלתי ניתנות לשליטה.

הסיורים המשותפים יהפכו חלק מהנוף החדש, נושא לסיקור תקשורתי שכתבי הצבע בעיתונים הגדולים יעשו הכל על מנת לחוות ולתאר אחר כך בעמודי האמצע של סוף השבוע.

עתה, כשהסתיים פרק הפינוי והעברת הסמכויות לידי הפלסטינים, צצות ועולות שאלות, שעד כה הטרידו פחות. איך הם יתארגנו? איזה סוג משטר יקימו? איזה שיתוף פעולה יהיה עימם? ועוד שאלות רבות. כולן נותרות פתוחות כרגע. הערכות יש למכביר. מהמחמירות ביותר, ועד למקילות, הצובעות את היישות הפלסטינית החדשה בצבעים ורודים. הזמן שלא עוצר, ייתן את התשובות.

עווית של נוסטלגיה. עם כל הזעם על הצהרת הג'יהאד של ערפאת, כדאי לזכור כי את המו"מ מנהלים עם אש"ף, וערפאת עומד בראשו, גם אם אחת לחודש הוא נתקף עווית

באייר שחר, עמוד 8

מוקש מקומי. לכאורה, נראה היה שהקו של רבין מנצח, וכי ראשי ההסתדרות ייאלצו להשיג הסכם קואליציוני עם רמון. בפועל, עדיין עומדות לרשות הברפלד ותומכיו לא מעט אפשרויות השהייה

יהודה צור, עמוד 9

לקראת פתיחת הבקבוק. שחרור האסירים הבטחוניים במסגרת ביצוע הסכמי אוסלו, יחייב את הכוחות הפוליטיים בשטחים להיערך לקליטת מי שיזכו בעמדות הבכורה

מנחם ענברי, עמוד 13

היורשים. מתוך כבוד לזכרו של ג'ון סמית', איש בהנהגת הלייבור עוד לא מוכן לדבר על מי שיחליף אותו ■■ המועמד בעל הסיכוי הגדול ביותר הוא טוני בלייר הצעיר והכריזמטי

דפנה ורדי, עמוד 14

עווית של נוסטלגיה

עם כל הרוגז והזעם על הצהרת הג'יהאד של ערפאת, דבר אחד צריך להיות ברור: את המו"מ אנחנו מנהלים עם אש"ף, וערפאת עומד בראשו, גם אם אחת לחודש, בממוצע, הוא מעלה לנו את רמת החומציות

פאר־לי שחר

על פי הניסיון שהצטבר מאז נחתמה הצהרת העקרונות בינינו לבין אש"ף ב־13.9.93, מתברר שפעם בחודש, פחות או יותר, נתקף ערפאת בעווית של נוסטלגיה.

לאחר שנמנע מלגנות מעשי טרור נגד אזרחים ישראלים ומאוחר יותר נתרצה ופירסם גינוי כזה, בחצי פה; ולאחר שניסה פעמיים להתחמק מלחתום על המפות המצורפות להסכם על העברת המימשל העצמי לעזה וליריחו (בפעם השניה קבל עם ועולם), ולבסוף חתם כשעל פניו חיוך של ילד שנתפס בקלקלתו – השבוע הוא קרא לג'יהאד: "הג'יהאד יימשך וירושלים אינה בשביל העם הפלסטיני בלבד, היא עבור כל המוסלמים... זו לא בירתם, זו בירתנו".

תגובתם של ראשי הליכוד, כמו בהתניה פאבלובית – "יש להפסיק את המו"מ". אבל אצלם הרי אין כל חדש; מאז החל תהליך מדריד, גם בימי יצחק שמיר, כל אירוע חריג גרר תגובה של "שוברים את הכלים ולא משחקים". הם כנראה לא הכינו עד היום, שאין מדובר כאן במשחקי יוקרה או כבוד, אלא בגורל כל אחד ואחד מילדינו.

אין להכחיש, דבריו של ערפאת מקוממים, מרגיזים, מעלים את מידת החומציות בכלי העיכול שלנו, עד לחשש כבד מפני שחמת הכבד. אבל דרישה להפסיק את המהלך היחיד שנושא בחובו תקווה לעתיד, היא איוולת.

הסבר דחוק

מובן מאליו, שגם אחרי התנצלות והסברים של ערפאת, שעמדו במסגרת שישראל תבעה ממנו – לחזור על מחויבות להצהרת העקרונות, כל סכסוך ייפתר בדרכי שלום והתנגדות לטרור – התחושה קשה ומעיקה. רבין כינה זאת "הסבר דחוק, תקלה מיותרת, המכבידה עכשיו ותכביד גם בעתיד". ופרס הרגיש: "זה המינימום שערפאת יכול היה לעשות", אבל הוסיף ברוח דברי הנשיא הראשון, חיים ויצמן: "לשתיקה זה אינו מגיע".

עם כל הרוגז והזעם, דבר אחד צריך להיות ברור: את המו"מ אנחנו מנהלים עם אש"ף, במטרה להביא לפתרון בעיה כאובה, העומדת כאבן נגף בדרך להגיע להסדר כולל במזרח התיכון. ערפאת הוא האיש העומד בראש הארגון הזה ומייצג אותו. המישגים המדיניים שביצע ערפאת (כמו, למשל, תמיכה בסדאם חוסיין במהלך מלחמת המפרץ), רק העצימו את הטרגדיה של העם הפלסטיני. תהיה זו טעות היסטורית להיתפס לביטויים אלה או אחרים של האיש, כדי לפגוע בתהליך עצמו. סגן שר החוץ, יוסי ביילין, אמר השבוע: "לי לא היו שום אשליות לגבי ערפאת. מעולם לא ראיתי בו מנהיג שלמי חשוב. אני חושב שהוא עשה המון שטויות. הוא היה יכול להגיע להישגים רבים עבור עמו לפני שנים רבות, אבל הוא יכול לאסוף בהיסטוריה שלו כמעט את כל השגיאות שבעולם".

למרות ערפאת

אילו היו דבריו של ערפאת מתקבלים בקרב הציבור שלו עצמו כמצוות עשה, היה הדבר מעורר דאגה, אך התגובות שהיו בשטח (כמו אותו בעל בסטה פלסטיני שאמר: "מה פתאום ג'יהאד, הרי יש הסכם שלום") מעידות, שהאוכלוסיה המקומית בשלה להסדר, אולי יותר משסבור מנהיגה, וכי בסופו של דבר יתממש בשטח הסדר המינהל העצמי – אם לא בזכות ערפאת, או למרות ערפאת.

"תקופת בית שני"

מהי אותה מדיניות של אמצעים משולבים, שאיננה נוקטת, ואשר אילו נוקטה היה בא לציון גואל? העלאת הריבית, ריסון השכר והוזלת הדיור. רק אמצעי אחד משלושת האמצעים שמונה הנגיד במדיניות המשולבת נמצא בידיו — העלאת הריבית. והאמצעי הזה אכן נוקט, אלא שללא שתי הצלעות האחרות של משולש המדיניות, אין בכוחה של הצלע האחת "לספק את הסחורה"

מאיר בן מאיר

נוכח עליית המדד ב־2 אחוזים בחודש מרס, ועליית מחירי הדיור ב־3.5 אחוזים – וביותר מ־11 אחוז מראשית השנה – היה זה שוב הנגיד שלא איבד את שלוות רוחו, וידע לשים את אצבעו על הנקודות הכואבות. הן הוא הזהיר מבעוד מועד, כי אם לא תינקט מדיניות משולבת, לא תתאמת תחזית שמונת האחוזים, האינפלציה תצא מכלל שליטה, ואז יקיץ הקץ גם על חזון הצמיחה.

מהי אותה מדיניות של אמצעים משולבים, שאיננה נוקטת, ואשר אילו נוקטה היה בא לציון גואל? העלאת הריבית, ריסון השכר והוזלת הדיור. רק אמצעי אחד משלושת האמצעים שמונה הנגיד במדיניות המשולבת נמצא בידיו – העלאת הריבית. והאמצעי הזה אכן נוקט, אלא שללא שתי הצלעות האחרות של משולש המדיניות, אין בכוחה של הצלע האחת "לספק את הסחורה".

השכר "שעיר לעזאזל"

בטרם נסקור את אמצעי המדיניות המשולבת, נוסח פרופ' יעקב פרנקל, ראוי להוכיח, כי אם תינקט מדיניותו וחלילה לא תביא מזור, מצוי באמתחתו עוד אליבי, שכבר נשלף בעבר הקרוב, וחזקה על הנגיד כי אם יהיה צורך, הוא ישוב וישלוף אותו שנית. זהו, כמובן, הסגר. כמה חבל שלא רק האוצר ומשרד השיכון אינם משתפים פעולה עם הנגיד; גם החמאס מוסיף לעמוד במריו וכובל את ידיהם של בוני ישראל, שנפשם יוצאת להוזיל את הדיור, ולסייע לממשלה ולנגיד להגיע סוף סוף לאינפלציה חד־ספרתית.

מכיוון שהממשלה איננה יכולה להיחפז בהסרת הסגר, ולאפשר לבוני הארץ לספק דיור במחיר סביר, מוסיף קצפו של הנגיד לצאת על הסכמי השכר, שנחתמו לאחרונה על־ידי האוצר. כזכור לנו, לא נחתם עדיין שום הסכם עם העובדים הסוציאליים השובתים, לכן אין לציבור הזה כל חלק במעגל הנורא. הסכם שני שנעשה עם מיגזר אחר, עיקרו ככל הנראה הכללת תשלומי השכר המשולמים בפועל, גם בחישוב הפנסיה. ככל הידוע עד כה, עוד לא היה צורך להדפיס כסף, אשר מכוחו היו גדודי סנסיונרים עטים על שוק הדירות ומעלים את מחיריהן.

מן המעט הידוע לנו, שגם לאחר שעלה שכר המרצים, אין הם צובאים עדיין על משרד השיכון ולוחצים על שוק הדירות. הנגיד שוב הרחיק לכת, ואין הוא מסתפק בביקורת על מחדלים בהסכמי שכר שכבר נעשו. הוא מזהיר מפני השפעתם של הסכמים אלה על הסכמים שעתידים להיחתם. לצערנו, עלינו להפנות את הנגיד להגדרה הקמאית של המושג אינפלציה – עודף ביקוש על היצע – ועודף הביקוש הוא קודם כל, ובראש וראשונה, של שכבות סוציו־אקונומיות שאינן נמנות על מקבלי השכר הנמוך.

העשירונים הנמוכים שבחברה גם ישלמו את מחיר הדירות המתייקרות, גם יפרעו משכנתות צמודות, שהדיור המתייקר מנפח אותן. בעלי השכר הגבוה יודעים להתגונן מפני התפרצות אינפלציונית, במה שמכונה על־ידי ליצני הדור "תקופת בית שני", כלומר, הם משקיעים את כספם בבית שני, שערכו עולה עם עליית המדד. את המחיר משלמת דלת העם, כדיור יקר וכהלוואות צמודות.

הבונים התעשרו בבורסה

מה מציע לנו הנגיד, כמסגרת האמצעים המשולבים? להציף את שוק הקרקעות, ולתמרץ את מי? את הקבלנים... אנחנו נאלצים לשוב ולהפנות את הנגיד אל מיקרא מפורש בדו"ח מבקרת המדינה, הקובע כי בשנה הנסקרת ניצלו הקבלנים רק שליש מהקרקעות שהעמיד לרשותם מינהל מקרקעי ישראל. הקבלנים העדיפו להשקיע את כספם בבורסה שגאתה, בעזרת כספים שהזרים הנגיד באמצעות הבנקים, ולצבור בעת ובעונה אחת רווחי נדל"ן בשוק הדיור, שמחיריו גואים, משום שההיצע מפגר בו אחרי הביקוש, ורווחים ספקולטיביים בבורסה.

כזכור, גם הריסון התקציבי של האוצר נועד למתן את האינפלציה. אך המציאות טופחת על פני המדיניות של קברניטי המשק. היא שבה ומוכיחה, כי השכר איננו השמן על גלגלי האינפלציה, וכי עודף תקציבי איננו מירשם בדוק לבלימתה. המציאות הוכיחה, כי בורסה גואה היא משאבה לכספים ומעוררת מלכה אינפלציה, וכי בורסה יורדת מפנה משקיעים לשוק הנדל"ן, השב ומאיץ את האינפלציה, וחוזר חלילה. קברניטי המשק יוסיפו לדבוק באמונתם, כי מעורבות הממשלה בשוק ההון ובבנייה ציבורית היא אם כל חטאת, ואילו מתן תמריץ לקבלנים, המלקקים את החמאה משני צידי הפרוסה, איננה, אליבא דפרנקל, התערבות במשק.

בגירסת ינקותנו למדנו, כי עלות המוצר נקבעת על־ידי שלושה גורמים: מחיר הגלם, מחיר העבודה ומחיר ההון. במחיר ההון, הנקבע על־ידי הנגיד, אין מנוס מהורדת שכר העבודה. ואף על פי כן ולמרות זאת, יוסיף מחיר ההון הנהוג בישראל לייקר את הדיור, לפגוע בצרכני הדיור ולשעבדם לבנקים. איך נאמר באותו פתגם ידוע: אל תטריד אותי בעובדות, כי כבר גיבשתי את דעתי.

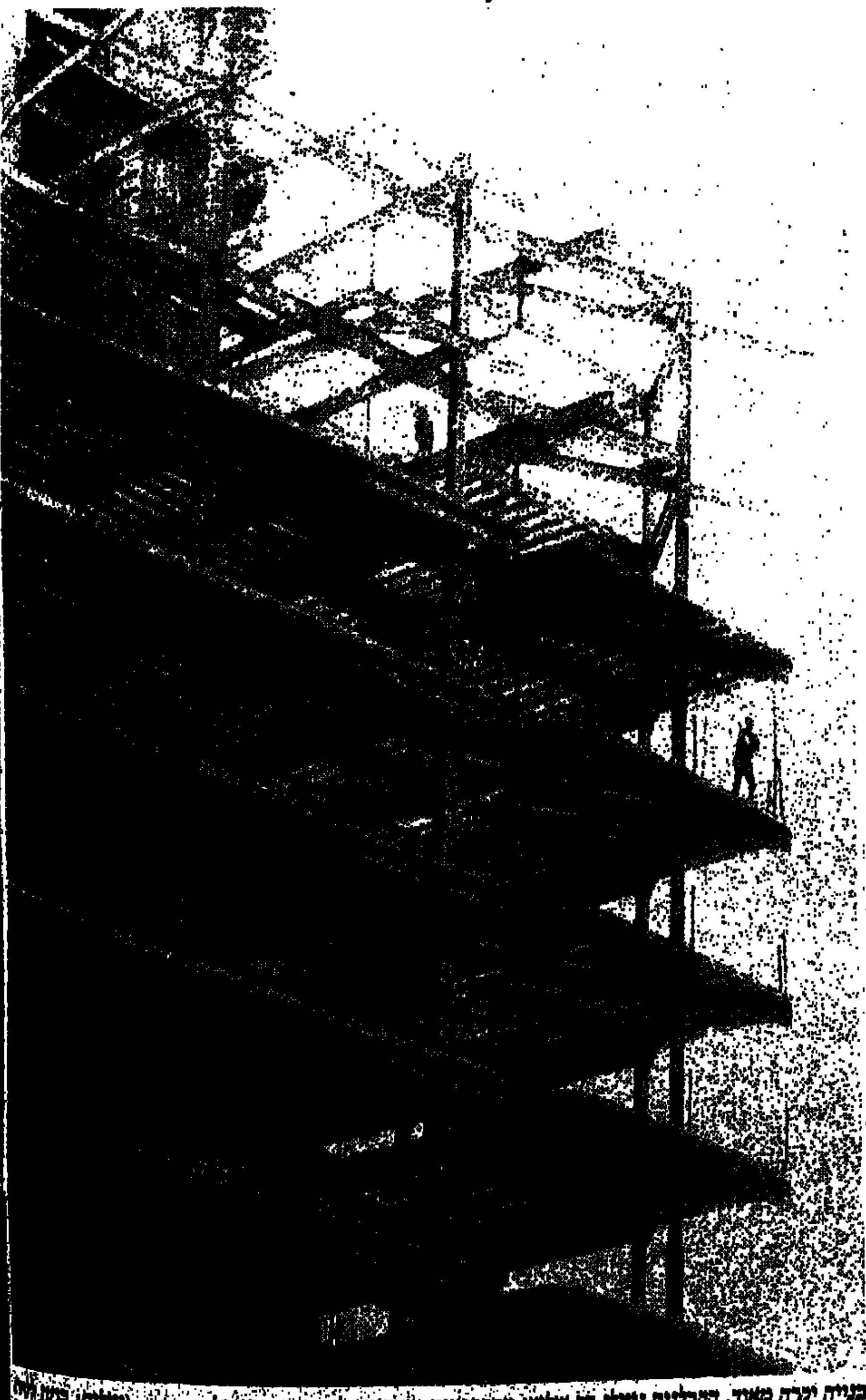

בנייה יקרה מאוד, הקבלנים ניצלו רק שליש מהקרקעות שהעמיד לרשותם המינהל (צילום: [illegible])

מוקש מקומי

לכאורה, נראה היה שהקו של רבין מנצח, וכי ראשי ההסתדרות ייאלצו להשיג הסכם קואליציוני עם רמון, במהירות המירבית. בפועל, התברר, עדיין עומדים לרשות הברפלד ותומכיו כלים רבים, וגם לא מעט אפשרויות להשהות את הביצוע. בעיקר, כל אותם מזכירי מועצות פועלים מקומיות, שמיהרו לכרות הסכמים קואליציוניים כראות עיניהם

יהודה צור

משא ומתן קצר אך מייגע על הקמת קואליציה בהסתדרות, צפוי בימים אלה בין רשימת רם למפלגת העבודה. מפלגת העבודה, אשר עוברת כבר שבוע וחצי קורס מזורז בספיגת אבידות והפסדים בלי לאבד את הראש, נאלצת ללמוד תכסיסי הישרדות במצבי חירום, תוך שהיא מנהלת קרב מאסף נגד רשימת רמון במישור הארצי, ולא פחות מזה, במישור המקומי, שגם בו הצליחה "רם" להגיע להישגים מרשימים למדי.

מייד לאחר שנודעו תוצאות הבחירות, ברור היה לשני הצדדים, שרמון אמנם ניצח, אך הצד האחר, מפלגת העבודה, מסרב לספוג את הכישלון. אחת ההוכחות הכי בולטות הוא הצורך של ראשי המפלגה לשוב ולדקלם את המשפט, "אנחנו מקבלים את דין הבוחר", כאילו מדובר בוויתור מופלג של דמוקרטים לדוגמה, מה שמלמד, שאכן עבורם מדובר בוויתור יוצא דופן. למרות שזהו חלק מתהליך דמוקרטי מקובל, כאשר לאחר הבחירות מפנה המפסיד את מקומו למנצח. אבל עבור מפלגת העבודה, אשר שלטה בהסתדרות מאז הקמתה, כל מצב שונה מזה, מחייב שינוי פנימי עמוק של הנפשות הפועלות.

עיקר הפגיעה היה בהנהגת ההסתדרות, שמגלה את הקושי הגדול ביותר להסתגל לתוצאה החדשה. אמנם ראש הממשלה וכמה מהשרים קיבלו זאת ביותר משמץ של שביעות רצון, אך ראשי ההסתדרות חשים אחרת לגמרי. לנוכחם, היה עד היום מנגנון ההסתדרות בבחינת הכוח העיקרי שמאחורי הקלעים, בכל מהלך פנים־מפלגתי. המנגנון הוא ששימש גוף בוחר מרכזי, שעל פיו יקום וייפול דבר: החל במועמדים לראשות הממשלה, עבור לחברי כנסת, וכלה בתפקידים בתוך המפלגה. כולם היו תלויים ברצון נציגי ההסתדרות. תהליך הפריימריס כירסם מעט בכוחו של המנגנון, אולם גם אז, בזכות המשאבים הנתונים למי שרצה להיבחר, עדיין נזקקו מועמדים פוטנציאליים לכוחה של ההסתדרות.

צעדים סותרים

יציאתו הצפויה של המנגנון ועזיבתו את מוקדי הכוח, מותירה חלל ריק שטרם התמלא, ואשר מגביר את היריבויות הפנימיות ומעורר אותן לקרב ביניים על עמדות מפתח. לפיכך, ניגשים נציגי מפלגת העבודה למשא ומתן בעמדת מוצא לא נוחה, כשהם מלאים חששות מהצפוי להם, בניגוד לעמדתו של ראש הממשלה ומקורביו, הנראים ששים לכרות ברית עם רמון ושותפיו.

לגבי רבים במפלגת העבודה, הכרזתו של רבין כי יקים קואליציה רק עם רמון, מוקדמת ופזיזה מדי. יש לנהוג בהרבה יותר זהירות, סבורים תומכי הקו הנוקשה, לעומת רבין אשר דוגל בהליכה למשא ומתן מזורז, עם לוח זמנים מקוצר להעברת השליטה לרמון וחבריו.

לכאורה נראה, שהקו של רבין הוא שמנצח, וכי ראשי ההסתדרות יחד עם מחנה פרס והמזכ"ל נסים זוילי, ייאלצו לקבל את הדין, ולהגיע להסכם קואליציוני רק עם רמון, בשום פנים לא עם הליכוד, ובמהירות מירבית. אלא שבפועל, לרשות הברפלד ותומכיו עומדים עדיין כלים רבים, וגם לא מעט אפשרויות להשהות את הביצוע.

וכך אפשר היה לראות השבוע איך ננקטים צעדים, הן בהסתדרות והן במפלגת העבודה, הסותרים כמעט בגלוי את החלטת "שרינור", שקבעה בראשית השבוע כללי משחק שונים. אז נכון שהברפלד הצהיר כי יקבל את דין הבוחר, אך מצד אחר, אפשר היה לשמוע אותו אומר, שקואליציה עם רמון באה בחשבון רק אם יתמלאו שני תנאים אותם סירב לפרט. מקורביו שמחו לפרט זאת בשמו, כשהדגישו כי הוא יילך לקואליציה בתנאי שהוא, הברפלד, יישאר מספר 2 בהסתדרות, דבר אשר כל בר־דעת מבין כי כמותו כפצצת זמן שרמון יוכל להשלים איתה רק אם רצונו בהתאבדות פוליטית. תנאי נוסף אותו מעלה הברפלד הוא, שתפקיד יו"ר האגף לאיגוד מקצועי יימסר לאיש מפלגת העבודה. ואם לא די בכך, וכדי למרר את חיין של רמון וחבריו עד הסוף, אומר הברפלד, שמזכיריו יכולים, מזכירי מועצות הפועלים בשטח, לכרות הסכמים קואליציוניים כראות עיניהם, בכל יישוב ויישוב.

מכבדים וחותמים

למרות שרמון הכריז כי ינהל משא ומתן עם כל מי שראש הממשלה ישלח, ספק אם יוכל להתקשר על התנאים שמציג הברפלד, כולל הפיכתו למספר 2 בהנהגת ההסתדרות. גם מסירת ראשות האגף לאיגוד מקצועי לידי מפלגת העבודה איננה מתאימה לתפיסתו של רמון, שמעוניין לממש את הבטחותיו לציבור הבוחרים, ולחולל מהפיכה בדרכי הארגון של ההסתדרות. אלא המוקש המיידי והחמור מכולם, הם ההסכמים במישור המקומי.

כבר למחרת הבחירות, מיהרו מזכירי מועצות פועלים בתל אביב ובמקומות אחרים, מטעם מפלגת העבודה, לחתום על הסכמים עם הליכוד, כדי להבטיח את שליטתם גם בניגוד לרצון הבוחר, שהכל מכריזים כי הם מכבדים אותו. ותימה זו היא בניגוד למדיניות הרשמית של הנהגת העבודה.

כך למשל, למרות שגרשון גלמן, מזכיר מועצת פועלי תל אביב, זכה ב־34 אחוז מקולות הבוחרים לעומת 46 אחוז בהם זכתה רשימת "רם", לא נרתע מפני חתימה על הסכם עם הליכוד, שזכה ב־20 אחוז.

ביום שלישי השבוע, כינס נסים זוילי מפגש של כ־60 נציגי מועצות פועלים, כדי לשכנע אותם לממש את החלטתו של יצחק רבין, ללכת אך ורק עם רמון, ולהימנע ממגעים עם הליכוד. אולם די מהר התברר, שלפחות עשרה ראשי מועצות אינם מתכוונים לציית לצו התנועה. קריאתו של זוילי לממש את החלטת המפלגה וללכת לקראת רשימת "רם", נענתה בהודעה, שהדבר ייעשה רק אם הוא תואם את הצרכים בשטח.

המיועד לתפקיד מועצת פועלי קרית גת לא היסס לומר, שלא ייתכן שעתה, לאחר שהשקיע את מיטב כספו כדי לנצח בפריימריס של המפלגה, ייאלץ לוותר על השלטון אותו השיג באמצעות הסכם עם הליכוד, רק כדי לרצות את מפלגתו. גם בפתח תקוה מסרבים לוותר על השלטון שהושג בזכות הסכם עם הליכוד, וגלמן לא מסתיר את העובדה שרק כללי המשחק שהשתנו ברגע האחרון, הם שהביאו אותו ללכת עם הליכוד. זה לא סותר, טען השבוע, את עקרונות הדמוקרטיה. "רוצים ללמד אותנו מהי דמוקרטיה, אבל אנחנו עוד זוכרים איך נתנו לגיטימציה לשמיר, מה יש, לא ישבנו בממשלת ליכוד לאומית?"

גלמן הרחיק לכת עוד יותר, תוך שהוא מבטא את תחושת רבים מחבריו, והודיע לנאספים שלמפלגת העבודה אין בכלל כלי תקנוני כלשהו, המאפשר לה לכפות את עמדות מרכז המפלגה על מועצות הפועלים. נציג קרית שמונה, שהצטרף למורדים, קרא גם הוא תיגר על דברי זוילי והודיע שיעשה בדיוק מה שטוב ליישוב שלו.

השבוע, ניסה זוילי להפחית מחומרת הבעיה, וטען שיש מי שמנפחים את הדברים מעבר לעובדות האובייקטיביות. "יש למעלה מ־30 מועצות פועלים בהן ניצח נציג מפלגת העבודה ברוב מוחלט. רק ב־5 או 6 מועצות יש יתרון יחסי לרשימת 'רם'. הדבר, מלמד, שהבעיה לא כל כך חמורה כמו שמנסים לתאר, וישנם כמה מקומות שבהם דווקא נציגי 'רם' הם שמנסים לשפר את המגעים איתנו לטובת הליכה עם הליכוד".

לא הזיל דמעות

אבל לא הכל רואים כך את הדברים, ובכל מקרה, יצרו הלכי הרוחות הסותרים בין המפלגה למועצות המקומיות, לא מעט בלבולים. כך למשל, חתם מזכיר מועצת הפועלים בפתח תקוה על הסכם עם הליכוד. ראשי מפלגת העבודה במחוז המרכז מיהרו לחתום על הסכם עם רשימת "רם", מה שעמד בניגוד להסכם בין סיעת העבודה לליכוד.

מתוך המתח הזה, צומח בימים האחרונים גם גל האשמות המופנות בראש הממשלה, כשהטענה העיקרית היא, שגם אם לא עודד את רמון בתחילת המשבר איתו, לא הזיל דמעות על תוצאות הבחירות. מאשימים את רבין, שנצחונו של רמון הביס למעשה את יריבי ראש הממשלה בתוך המפלגה. ואם יריביו נחלשים – רבין כמובן, מתחזק.

ואכן, פגיעה במוקדי הכוח של מפלגת העבודה, שנשלטה שנים רבות בידי ההסתדרות ולא פרח תמיד דווקא למרותו של רבין, לא יכלה לבצר את ראש הממשלה, גם אם לא הוא שתיכנן זאת. עם זאת, לא מן הנמנע שהיו פה ושם מקורבים לראש הממשלה, שעודדו בצורה זו או אחרת את רמון ללכת בדרכו העצמאית, אלא שאחר כך מיהרו להחזק את ידיו. רקות ספורות לאחר שהוכרזו תוצאות הבחירות.

יש המבקרים את רבין בטענה שתמיכתו ברמון פוגעת במפלגה, ורואים בכך שגיאה חמורה. אלא שבהחלט ייתכן, כי מדובר בסך הכל בתכססנות פוליטית לגיטימית, שבאה לשרת אסטרטגיה לטווח ארוך, אשר במקרה תואמת את נתוניו וצרכיו לטווח ארוך גם של רמון. ייתכן כמובן, שיש בכך משום פגיעה במפלגה, אך בעיקר, במבנה המסורתי שלה, שמותר גם לרבין וגם לרמון לנסות ואולי אף להצליח, לשנות אותו מיסודו. גם זה לגיטימי. בסך הכל, לרצות במפלגה שמנהיגותה שונה, עם תפיסות יותר רחבות, שיאפשרו להציג בפני קהל הבוחרים גוף מחודש ורענן, עם קבלות על הישגים חברתיים וכלכליים כאחד.

נושאים ונותנים. אנשי "רם" מול אנשי העבודה (צילום: אלון רון/ ישראל סאן)

הנשק לא הורג, רק האדם

"ישראל היא המדינה האחרונה בעולם שבה צריך רשיון לרובה אוויר", אומר מנהל מטווח "רמת־גן", אבי מור, הטוען שדווקא באיזורים בהם יש לתושבים כלי נשק רבים, עקומת הפשע יורדת ■■ הוויכוח על ריבוי כלי הנשק בידי אזרחים התעורר שוב, לאחר המטווח ההמוני בעוברי אורח, שעשו צעירים חמושים ברובה אוויר. מור מציין, שגם המספריים של לורנה בוביט לא היו כלי נשק לפני שהשתמשה בהם על בעלה

גלעד פדבה

צעירים חסרי מנוח, עמוסי הורמונים משתוללים, מצטיידים באפטר־שייב ריחני ובנשק אימתני ויוצאים למסע ציד ברחובות הכרך הסואן. מה שנראה כמו קטע מסרט פעולה נחות, הופך בשבועות האחרונים למציאות מצמררת. לפני כשבועיים נעצרו בני נוער החשודים בירי על עוברים ושבים בדרך ז'בוטינסקי ברמת־גן באמצעות רובה אוויר. בתחילת השבוע עצרה משטרת השכונות חמישה צעירים מיפו, החשודים בירי כדורי ציד על עוברים ושבים מתוך ג'יפ דוהר. לטענת המשטרה, הג'יפ המסוכן הסתובב בכבישים במשך חצי שנה, לא פחות.

כל ילד בן 14 יכול לקבל רשיון להחזקת רובה אוויר, בתנאי שאין לו עבר פלילי או פסיכיאטרי והוריו מסכימים לכך. "ישראל היא המדינה האחרונה בעולם שבה צריך רשיון לרובה אוויר. יש לבטל את הדרישה הזאת", אומר השבוע אבי מור, מנהל מטווח "רמת־גן" (הנכתב גם "רמת GUN"). "עד לאחרונה, היינו המדינה האחרונה שדרשה רשיון לגז מדמיע. הרשיון לא משנה שום דבר וכלי הנשק הוא לא רע", הוא טוען.

"גם המספריים של לורנה בוביט לא היו דבר רע, לפני שהיא השתמשה בהם לחיתוך איבר המין של בעלה", מוסיף מור. "אם תשאל במשרד הפנים, תגלה שבדרך כלל לא משתמשים בנשק כדי לירות סתם כך באנשים. גם על הכביש, האנשים הם שעושים תאונות דרכים ולא כלי הרכב".

אם לא יהיה צורך ברשיון לרובה אוויר, יותר פסיכופטים יקבלו לידיהם כלי נשק.

"או כן או לא. באירופה אתה מסתובב בחנויות צעצועים ורואה שרובה אוויר נמכר באופן חופשי. אפילו רובים של אולימפיאדות נמכרים שם ללא צורך ברשיון. בכל זאת, לא נוצר מצב שבו כל הפסיכופטים מתחמשים ויורים.

"אם החוק היה מחייב את נושאי הנשק להתאמן במטווחים בתדירות גבוהה יותר, ייתכן שמבצעי הירי מהמכונית היו נמנעים מכך. נראה שהם לא ידעו בדיוק מה לעשות. אולי הם חשבו שהבן־אדם קיבל מכה קטנה וזהו".

לפי פרסומים בעיתונות, אנשי הירי ברמת־גן חשודים גם בהתעללות בבעלי חיים.

"הם ירו על בעלי חיים, ראו שהחתול קופץ ולא קורה לו כלום, כביכול, וחשבו שגם בני האדם לא ייפגעו. בעיקרון, רובה אוויר זה לא דבר מיוחד.

"להרוג עם רובה אוויר זה מאוד אכזרי, כי צריך להכות עם הקת בראשו של הקורבן. רובה אוויר אמור להעיף כדור עופרת למרחק של עשרה מטרים ולעשות חור בנייר. אם מדובר ברובה חדש, במצב מצוין, הוא יפגע בנייר גם ממרחק של 40 מטר. אם תכוון את הרובה לעבר מכנסי ג'ינס, למשל, ספק אם הכדור יעבור את הג'ינס".

בתוכניות של גבי גזית ראינו הדגמה, כיצד כדור של רובה אוויר חודר לבלונים העשויות מקלקר.

"אף אחד לא מסתובב עם ראש עשוי מקלקר ובלון ביד. מה הוכיחו שם? הכדור הזה לא מסוגל לחדור עצם".

הכדור הזה מסוגל להיכנס לעין.

"כן, אך הניסוי לא מראה כלום".

יש תנאים מגבילים

הצעירים שהשתתפו בירי באיזור יפו השתמשו, לפי החשד, ברובה ציד, המיועד לצייד בעלי חיים. לרובה כזה, יש צורך באישור מרשות שמורות הטבע. לחלופין, עליך להיות בעל יאכטה, הזקוק לנשק כדי להגן על סירת השעשועים שלו. בכל מקרה, המועמד חייב להיות נטול עבר פלילי או פסיכיאטרי.

כדי לזכות ברשיון לנשיאת אקדח, יש להתגורר באחד המקומות המוגדרים כישובי קו עימות, בדרך כלל מעבר לקו הירוק או בקרבתו, או ביישובים חקלאיים שאנשיהם נאלצים לרדוף בלילות. מועמדים פוטנציאליים נוספים הם נהגי רכב ציבורי, נהגי משאיות וכל אדם שיוכיח למשרד הפנים, שהוא נזקק לאקדח עקב מקום מגוריו או עיסוקו.

אפשרות שנייה – להמשיך ולהתגורר בעורף, אך לעבור קורס ירי מעשי באקדח בהיקף של 40 שעות לימוד. בתום הקורס, זכאי המשתתף לרשיון, בתנאי שאין לו עבר פלילי או רישום פסיכיאטרי. "לפני תחילת הקורס אנו דואגים להחתים את הלקוח על הצהרה, לפיה אין לו רישום פסיכיאטרי או עברייני, על מנת שהוא לא יבוא אלינו מאוחר יותר, לאחר שמשרדי הפנים או הבריאות פסלו אותו, ויגיד 'רימיתם אותנו'", אומר מנהל המטווח ברמת־גן.

מטווח ירי הוא לא עסק מסחרי רגיל כמו סוכנות ביטוח, חנות לחומרי בניין או דוכן פלאפל. "בדוכן מזון לא שואלים אותך אם יש אישור לפלאפל ומה העבר הפלילי שלך, ולא מבקשים ממך תעודת זהות וכל מיני דברים אחרים, שגובלים בחוק".

כמי שמתעסקים באש חיה, אתם נאלצים להתמודד עם לחצים מצד עבריינים?

"לא היה אף פעם דבר כזה. עבריינים לא באים לקנות נשק בחנות נשק. מי שהולך לעשות שוד בנק, או לרצוח עבריין אחר, ישתמש בנשק גנוב או מוברח ולא יבוא אלינו, כי אנחנו דורשים מכל לקוח להציג תעודת זהות ורשיון לנשיאת נשק".

מטווח "רמת־גן" שימש מטווח עירוני במשך עשרות שנים. ראש עיריית רמת־גן, צבי בר, פירסם מכרז לפני ארבע שנים והמקום הועבר לשימושה של חברה עסקית פרטית, ששיפצה את המבנה ומפעילה אותו. מקום זה לא נבנה כמטווח אולימפי, אלא נועד לאימונים ומאפשר אימונים תקופתיים והכשרת מאבטחים.

אימון לפני חידוש רשיון

בעקבות הרצח במרפאה הפסיכיאטרית בירושלים, שאירע לפני כשנתיים, הוקמה ועדה בראשותו של רב טפסר שלמה כהן, איש מכבי האש. הוועדה המליצה, בין השאר, להגדיל את כמות האימונים גם לפני רכישת הנשק וגם לאחר קבלת הרשיון. לפי תקנה חדשה שנקבעה, חידוש רשיון הנשק מחייב תשלום אגרה שתוקפה חמש שנים. כמו כן, יש לעבור בתקופה זו אימון ירי אחד, כולל הדרכה תיאורטית וירי מעשי של 50 כדורי אקדח ו־20 כדורי רובה. "זאת היתה יכולה להיחשב כמות מספקת של כדורים, במידה שהיו מחייבים לעשות אימון כזה מדי שנה", טוען מור.

"בכל זאת, התקנה הזו היא התקדמות של שנת אור אחת לטווח", הוא מוסיף. "עד לאותה החלטה, לא בדקו האם הנשק קיים, או לא קיים בכלל. יש אחוז לא מבוטל של אנשים, שמכרו את נשקם לעולם התחתון או לארגוני טרור. כדי להתחמק מהחוק, הם הקפידו לשלם את האגרה במשך השנים. לאחר התקנה החדשה, העניין נבדק והתברר שכבר אין להם נשק".

אנשי המטווח ממליצים ללקוחות להגיע למקום 3־4 פעמים בשנה. לקוחות עסוקים במיוחד מתבקשים להגיע אחת לחצי שנה לפחות, לירות 50 כדורים ולוודא שהתחמושת והירע שברשותם לא התיישנו, "כפי שאדם עושה טסט לאוטו שלו. תמיד תשדרים בנו, שכל כוונתנו היא להרוויח כסף", אומר מור. "אך אני עוסק בתחום הזה הרבה מאוד שנים, וגם כשלא הייתי גורם מסחרי, צעקתי אותו דבר.

"לפני 10 או 15 שנה, אמרו שהציבור לא יוכל לעמוד בדרישה לאימון שנתי, מאחר שהיו בישראל לא יותר משניים או שלושה מטווחים, וקשה לנסוע מבאר־שבע לתל־אביב. כיום יש בישראל עשרות מטווחים. כמעט שאין עיר גדולה או בינונית ללא מטווח עירוני. בנוסף לכך, חברות פרטיות פתחו חנויות נשק עם מטווח צמוד. אולי בדימונה אין די מטווחים, אך בבאר שבע אפשר למצוא שניים".

מטווח "רמת־גן" נמצא בסמוך לבתי מגורים. "אף כדור לא יכול לצאת מהמטווח. המקום בנוי בשיטת 'שמיים סגורים'. גם אם הלקוח נפל באמצע הירי, אירעה תקלה ונפלט לו כדור, לעולם לא יצליח להוציא כדור מהמטווח, אפילו אם ישתדל. בכל מקרה, לא יורים לכיוון הבתים. חשוב שיהיה מטווח גדול בגוש דן, על מנת שיותר אנשים יבואו להתאמן ולהתרענן. באותו אופן, ככל שנפתחים יותר מכוני רישוי, קל יותר לעשות טסט לאוטו".

מור מציין, כי כל נהג המגיע לגיל 60 או 65 צריך לעבור בדיקות רפואיות במכון לרישוי נהגים. "צריך להקים מכון כזה, המיועד למשתמשים בנשק, להבדיל. אתה רואה, מצד אחר, אנשים בני 90 שיורים כמו בני 19 ואף פוגעים. ואתה גם נתקל באנשים הסובלים מבעיות זיקנה ומחלה, ולדעתי אסור לתת להם כלי נשק. במקרה כזה, המקסימום שאני יכול לעשות זה לא לחתום על חידוש רשיון".

במקרים כאלה אתה נאלץ לסרב?

"בוודאי. לא מדובר בהליך טכני של קבלת כסף וחתימה. בהרבה מקרים, אנחנו אומרים ללקוח, תחזור לאימון נוסף ללא תשלום. אם התוצאות אינן משביעות רצון, אנחנו לא חותמים על האישור, למרות כל הצער והכאב. כמה אנשים חזרו ממטווחים אחרים ואמרו לי, 'הנה, אתה לא רצית לחתום לי, אך הצלחתי להשיג את האישור'. לפיכך, יש להקים גוף מיוחד במשרד הפנים ולדווח על כל אדם שאינו מתאים לנשיאת נשק, על מנת שימנעו אותו לדיון ואף יפסלו אותו מלהחזיק בנשק".

כמו בת יענה

כלי הנשק מעניק למשתמש תחושה של עוצמה. בהוויה המאצ'ואיסטית הישראלית יש חשיבות רבה לכלי הפאלי הזה. הצלם האמריקאי, רוברט מייפלתורפ, אף השווה באופן מפורש בין איבר מין זכר לאקדח שלוף.

"אני לא מבין בפסיכולוגיה, בנוסח 'מי שקונה אקדח יש לו זין קטן'", אומר מור. "מה שמעניין אותי זה שאדם שקנה נשק, גם יבוא להתאמן. באופן כזה לא ייווצר מצב, שבו כולם יירו ברומניות לכל הכיוונים ויפגעו בעוברים ושבים. היידע בתפעול האקדח הוא חלק מהבטיחות של כולנו".

מור הגיע לראשונה למטווח בגיל 14, לאחר שקיבל מגיסו רובה אוויר משומש במתנה. הוא התאמן בקליעה למטרה בחלון, במסגרת גדנ"ע קליעה. "יומא לא הפסקתי". במקצועו הרשמי הוא נשק (מדריך קליעה) ואחד ממבשרי הירי המעשי בישראל, ועל כך גאוותו. "ב־1982 הבאנו את הענף הזה מארצות הברית, וכעבור שנה החלו התחרויות; התצוגה הראשונה התקיימה במטווח שכבר לא קיים, ליד מלון 'אכדיה' בהרצליה. הגיעו לשם גדולי הקליעה בישראל, אנשי המוסד, התאחדות לספורט וכל האנשים החשובים ממשרד הפנים. ב־1983 התקיים קורס המדריכים הראשון, ומאז הצטרפו אלפי אנשים לענף הירי המעשי".

במטווח ברמת גן מתאמנים, בין השאר, בירי מעשי. "האימונים בענף זה מתבצעים בתנאים דין באקדח לדברי מור, בכל העולם מתאמנים גם בירי מעשי ברובה צבאי וברובה ציד. לפני כחצי שנה ירה שוטר במחסום אחד. אורח שהודמן למקום, ובקיא בירי מעשי, לקח את הנשק של השוטר שנורה וירה בתוקף".

מקבות החולה ההיסטריה הזו, השימוש בנשק הופך לסקס והתגברות?

"לא, לא, בכלל לא, הנשק לא הופך למתנה פופולרית. בכלל כלל, לא קונים אקדח ליומולדת. ישראל עדיין רחוקה מארצות־הברית מרחק גדול, גם מבחינה גיאוגרפית וגם מבחינת התפיסה. אנחנו לא חלק מהתרבות הזאת. גם העיסוק באספנות נשק בישראל מעט למדי. אין היסטריה. לא צובאים על המטווחים ולא כל אחד מנצל את סעיף ההגנה העצמית".

מור טוען, כי בתצוגות הנשק הורגש בעבר לחץ קונים בעקבות מעשי פיגוע. התקיפה במלון סבוי, מעלות, ירדן, אוטובוס כביש החוף ואפילו ההתקפה על האוטובוס של הקריה למחקר גרעיני, הביאו המוני אדם לחנויות נשק. "אנשים הוציאו את הנשק מהכוורים ובאו להתאמן", הוא אומר. "אבל מאז הסגר שהוטל על השטחים, במרס 93', בת היענה טמנה את הראש בחול, והרגע שאמרה כי אין אריה בסביבה, נעלמו המתאמנים. מורגשת ירידה גם בביקוש לירי מעשי".

לפני כמה שנים פירסמתם שלטי חוצות פרובוקטיביים, עם תצלום של צעיר חובש כאפייה ומחזיק סכין ביד. זו מודעת מהירידה למדי.

"לא פירסמנו תצלום של ערבי, אלא תצלום של רעול פנים, אם להעמיד דברים על דיוקם. זו היתה תקופת האינתיפאדה".

הצעיר באותה מודעה חובש כאפייה. זהו סמל ערבי מובהק.

"כאפייה? השאלה, איך לובשים אותה. אף אחד לא האשים אותנו בגזענות. הצלחנו להגיע ל'מבט' בטלוויזיה. הביאו שם תגובות של הקהל, ואיש לא האשים אותנו בגזענות. היו שלא אהבו את הבוטות של המודעה. זה הכל".

האם האגרסיביות הזו שיקפה את מצבו הפוליטי של המטווח?

"לא, כי יומיים לאחר מכן נחת הסגר על השטחים".

האם יש ערבים בין לקוחותיכם?

"קודם כל, יש דרוזים במדינת ישראל. כבר היו לנו כמה אלופים דרוזים, ואנו מאוד גאים בכך".

האם מותר לערבים להיכנס למטווח?

"כשבאים ערבים, הם מתאמנים, בוודאי. לקראת המועד האחרון לחידוש רשיון הנשק, ב־31 במרס, היו במטווח לא מעט ערבים. התנאי שאנו מציבים פשוט לכולם, האם יש לך רשיון ותעודת זהות, או לא".

נשק אינו ערובה לפשע

טוענים שישראל עמוסה לעייפה בכלי נשק מכל הסוגים.

"מי אמר לך? בשווייץ יש רובים משנת 1800, כי כל חייל שווייצרי שמשתחרר מהצבא מקבל את הרובה האישי שלו, וכך גם אבא שלו וסבא שלו והסבא של הסבא שלו. בשווייץ אנשים מתחמשים מעל גובה העיניים שלהם. יש שם פשע נוראי? מותר לקנות שם נשק ללא הגבלה. ברוב מדינות אירופה מותר לרכוש עד 12 כלי נשק לכל אדם בבית, וכך גם בדרום אפריקה. באנגליה, לעומת זאת, אין בכלל כלי נשק. אם אתה רוצה להשתתף בתחרות נשק, אתה יכול להשתמש בנשק ולהחזיר אותו לארון הנעול במועדון הירי המקומי. גם ביפן אין מועדוני ירי. אנשים נוסעים לאמריקה בחבילות תיור מיוחדות, רק כדי לירות ולחזור".

ומה קורה בישראל?

"אנחנו בכלל לא נמצאים בחלק העליון של הסקאלה. תחשוב, מה, ארגון הרובאים האמריקאי, ה־NRA, למשל, פועל כל הזמן. בכל חודש מצטרפים אליו 100 עד 150 אלף איש, כמחאה על הנסיונות להטיל מגבלות חוקתיות שיובילו לכך, שלא יהיה נשק בידי הציבור האמריקאי".

זהו רעיון לא רע.

"ה־NRA גילו קשר מעניין בין מתן רשות להחזיק נשק לבין התופעה של רצח עם. בכל תקופה לאורך ההיסטוריה, לאחר שהממשלה הטילה הגבלות על החזקת נשק, הציבור לא היה חמוש, וכעבור כמה שנים התבצע מעשה רצח עם. חוץ מזה, הקלעים הרומנים הטובים בעולם, הובילו את המלחמה נגד הסקוריטאטה של ניקולאי צ'אושסקו".

האם הפופולריות של הנשק בישראל לא מובילה להתחמשות נוספת ערב משולם?

"בניתוח של משלום מצאו ארסנל של כלי נשק צבאיים ולא אזרחיים. כלומר, לא מצאו שם הרבה אקדחים, אלא בעיקר רובים כמו M־16, לבנות חבלה ורימונים. חוץ מזה, הפשע, עקומת הפשע דווקא נמוכה מאוד. אני מוכן גם להמר, ששיעור ההתפרצויות לבתים מעבר לקו הירוק נמוך מאוד, מאחר שכל פורץ בר־דעת יודע כי כמות כלי הנשק באיזור גדולה במיוחד".

מור עצמו מתגורר כיום בהתנחלות שערי־תקווה, אך אינו מתכוון להתנגד באלימות לפינוי, אם וכאשר תחליט על כך הממשלה.

האם מגיעים למטווח שלכם מתנחלים קיצוניים ואנשי תנועת כך?

"בערך אלפית האחוז. זה לא דומיננטי".

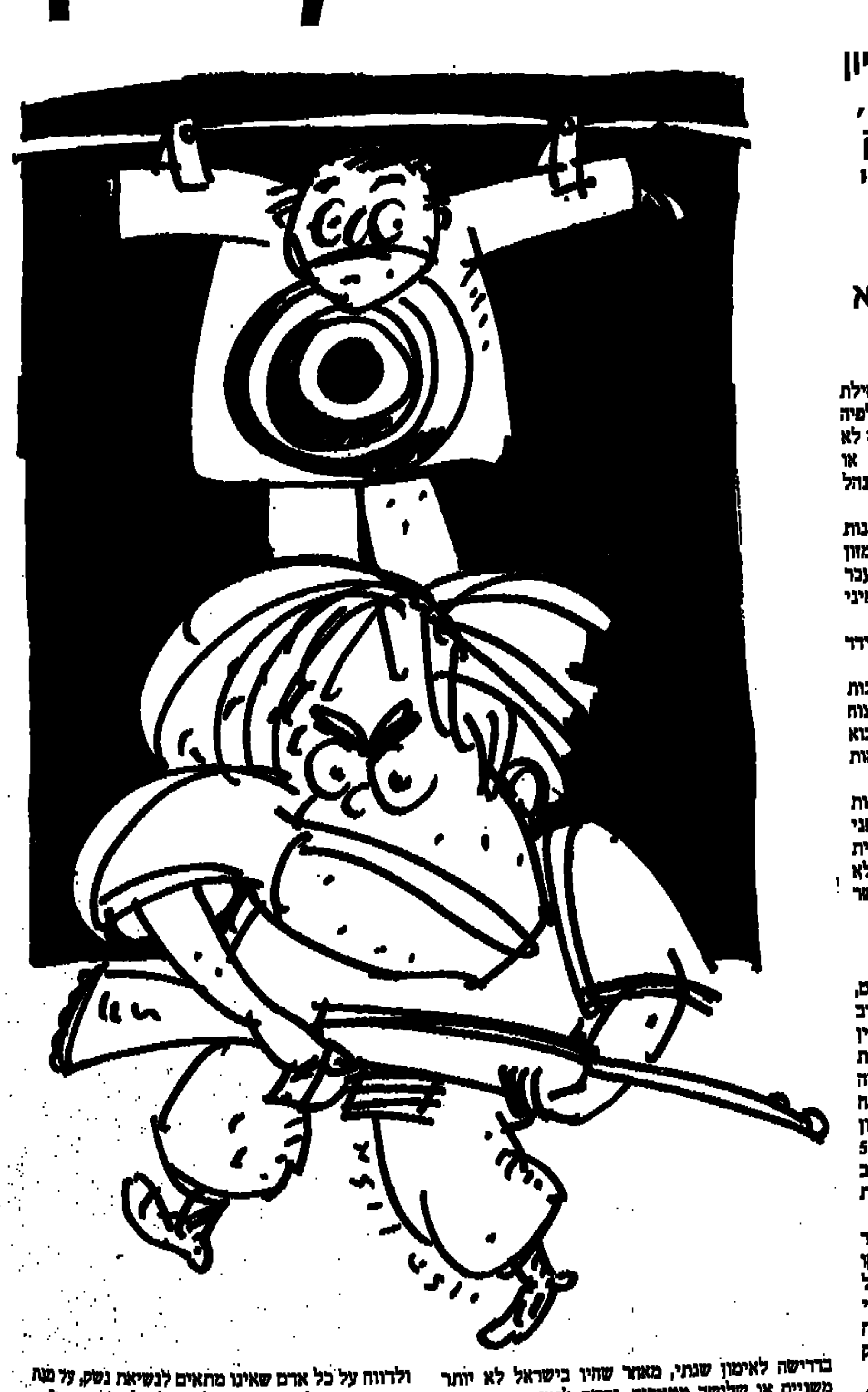

אחד ממבצעי הירי ברובה אוויר בת"א

נושפת בעורף

לא נפטרנו מעזה, היא עדיין הבעיה שלנו, ושום גדרות תיל, אפילו מערכות אלקטרוניות משוכללות, לא יפתרו אותה. עזה לא הועברה אל מעבר להררי החושך מרגע שמסרנו אותה לידי הפלסטינים. היא עדיין כאן: 15 קילומטר דרומית מאשקלון, חמישה קילומטרים דרומית ליד־מרדכי, קילומטר אחד ממזרח לנחל־עוז. והיא זוכרת כל דקה מ־27 שנות הכיבוש

"בסוף כל משפט בעברית,
יושב ערבי עם נרגילה"
(מתוך שיר של מאיר אריאל)

יהודה ליטני

ראיתם את התמונות מרצועת עזה בימים האחרונים וחככתם ידיים בהנאה. הפלטתם אנחת רווחה כשראיתם על גבי המסך את חיילי צה"ל האחרונים עוזבים, בחיוך מאוזן לאוזן, את הרצועה, ואמרתם לעצמכם: תודה לאל, נפטרנו מעזה! צפיתם בקצינים הפלסטינים שזה מכבר באו לרצועה וליריחו במדיהם החדשים, על רקע מחנות הפליטים והרחוב הגועש־מתרגש, המניף דגלי לאום פלסטינים, והגבתם: זו כבר אינה הבעיה שלנו. מעתה, זו הבעיה שלהם.

ובכן, יש לי חדשות עבורכם: לא נפטרנו מעזה, זו אינה רק הבעיה שלהם, עזה היא עדיין גם בעיה שלנו. בעיה שלנו, ששום גדרות תיל ואפילו מערכות אלקטרוניות משוכללות לא יפתרו אותה. עזה לא הועברה בהינף יד פלאי אל מעבר להררי החושך מרגע שמסרנו אותה לידי הפלסטינים. היא עדיין כאן: 15 קילומטר דרומית מאשקלון, 5 קילומטרים דרומית ליד־מרדכי, קילומטר אחד ממזרח לנחל־עוז. עדיין במרחק של שעה נסיעה מתל־אביב, ושעה ורבע נסיעה מירושלים.

עזה לא הועברה לאי נידח באוקיאנוס השקט, ולא לסיביר. היא היתה ונשארה מעבר לגדרות התיל, נושמת ונושפת בעורפנו. נושמת וזוכרת כל דקה מוקשה של הכיבוש הארוך של 27 השנים האחרונות. זוכרת, למשל, כי בתחילת הכיבוש, ביוני 1967, היו בכל רחבי הרצועה 850 מיטות בבתי־החולים, ולאחר עשרים ושבע שנים, לאחר שהאוכלוסיה בה מנתה פי שלושה (!), נותר המספר בעינו – 850 מיטות בבתי החולים, לאוכלוסיה של 850 אלף נפש. מיטה אחת לאלף תושבים.

אוכלים "לוף"

כיום, מגחכים לעצמם קציני המימשל הצבאי והמינהל האזרחי הישראלי לשעבר מתחת לשפמיהם: "מעניין, כיצד הם יסתדרו שם. נראה לנו שלא יוכלו להתגבר על ים הבעיות". כבר עכשיו, אמר לי פקיד בכיר בממשלה, העוקב מקרוב אחר המתרחש ברצועת עזה, נראים לי כמה סימנים לא מעודדים ואפילו מדאיגים. הוא דיבר, כפי שדיברו ישראלים בכירים אחרים השבוע, בטון מזולזל, שלא לומר מתנשא, על הבעיות "שם". הוא סיפר שהחיילים הפלסטינים שהגיעו זה עתה, ניזונים בימים האחרונים משיירי המזון שהותירו אחריהם חיילי צה"ל, ובעיקר, מקופסאות השימורים של בשר ה"לוף" ממנות הקרב, וזאת, משום שהמינהל הפלסטיני החדש עדיין לא מסוגל להאכיל את חייליו, מחוסר תקציב ובשל בעיות ארגון קשות.

הוא סיפר גם על החיילים הפלסטינים, שגילו איפוק וסובלנות בימים הראשונים לבואם למקום, אבל החלו להראות את נחת זרועם לצעירים שהתגרו בהם. הם מביאים אותם לתחנת המשטרה, אמר אותו פקיד, ופשוט מכים אותם באלות. עכשיו הם מבינים, המשיך הפקיד, שהשלטון הישראלי, אשר חשבו שהאכיל אותם מרורים, היה צל חיוור לעוצמת הצפוי להם בעתיד מאת אחיהם הפלסטינים שבאו מבחוץ.

הפקיד דיבר על בעיות התעסוקה החמורות שבהן נתקל עתה המימשל הפלסטיני החדש, ועל כך שעשרות אלפי פועלים שעבדו עד כה בישראל, מנועים בשלב זה לעבור אליה, בשל ההסדר החדש. אבל עכשיו, הוסיף, זו בעיה שלהם ולא שלנו, ונראה כיצד יתגברו עליה; אני מאוד מסופק.

הפקיד לא הזכיר את בעיות המים והחשמל, את מצוקת הקרקע, את העוני הנורא השורר במחנות הפליטים, את המצוקה, כמעט מצוקת רעב, של מעסיקים רבים שאינם מסוגלים להביא עתה פת־לחם למשפחותיהם. הוא לא הזכיר את העובדה, כי ב־27 אחוזים מהקרקע של רצועת עזה עדיין שולטת ישראל. 27 אחוזים, בהם מתגוררים פחות מאחוז אחד (!) מהתושבים ברצועה, הלא הם מתנחלינו האמיצים והגאים הדבקים בקרקע "המולדת", הלא היא רצועת עזה, ארץ פלישתים, שבזכרוננו ההיסטורי היא המקום בו אמר שמשון "תמות נפשי עם פלישתים" והתאבד, תוך שהוא לוקח עימו לעולם המתים את אויביו, שנאספו ללעוג לו ומצאו את מותם.

טפיחה עצמית על השכם

מה עשינו שם במשך 27 שנים? שלטנו על אחרים, ותו לא. שלטנו תוך דבקות בעצם השלטון, שם, בלי שנפנה מבטנו אל הנשלטים. שפרו ורבו מאוד ולבסוף התפרצו. האינתיפאדה היתה הצעקה, הזעקה שלהם לעולם: ראו עד כמה אנו מדוכאים, עד כמה אנו מיואשים, מוכנים למות, אבל לשמור על גאוותנו. ואצלנו, המשיכו לחשוב איך לשמור על השלטון שם ולא נפנו לרגע אחד לחשוב על כך, שיחד עם הכידונים ניתן לבוא עם קמח, עם מלט ולבנים, עם תוכניות פיתוח. אבל הרגענו את מצפוננו בכך שאנו "מספקים עבודה" בתוך ישראל לעשרות אלפי העובדים מעזה. עובדים שהיו למעשה עבדים, עבדים לעבודת יומם. קמים בשעה ארבע בבוקר למסע התלאות שלהם לגוש דן, עובדים בכל עבודה קשה, בבניין, בתעשייה, בתברואה, בשדות, וחוזרים טרוטי עיניים לבתיהם, יגעים וממורמרים על קשי יומם.

ובכך חשנו כי אנו מטים שכם לסבלם. שהרי, כנדיבותנו כי רבה, סיפקנו להם עבודה, מנענו מהם רעב והשפלה. ואנו המשכנו לתכנן תוכניות פיתוח איזוריות, ארצות־הברית של המזרח התיכון, לשוחח עם "מנהיגים" ו"נכבדים" ולמצוא כל מיני פטנטים, כיצד ניתן לאכול מהעוגה ולהשאירה שלמה. ובשנים האחרונות נוכחנו כי זהו דבר והיפוכו: כשאוכלים מהעוגה, היא נותרת חסרה. הותרנו בידינו, מדי שנה, עשרות מיליוני דולרים, דמי הביטוח הלאומי של הפועלים מעזה, מבלי שנזרים סכומים אלה לפיתוחה וקידומה.

המשכנו להתגאות ולהתנאות בהיותנו "נאורים", "ליברלים", "דמוקרטים", גמרנו הלל על ה"דו־קיום בשלום". אבל בעזה לא הוכחנו כל נאורות או ליברליות. הדמוקרטיה בעזה תחת שלטוננו היתה דיקטטורה של כידונים, הדו־קיום בשלום היה דו־קיום בין הסוס לרוכבו.

היו אנשים מקרב השלטון הישראלי שזעקו על כך. כמו, למשל, מפקד איזור חבל עזה, תת־אלוף יצחק שגב, שבתחילת שנות השמונים הרעיש עולמות, בתוך המערכת, על כך שאנו מזניחים את הרצועה ומקימים במו ידינו פצצת זמן, שלא נוכל למנוע את התפרצותה. הוא עצמו הציע, והתחיל גם לפעול למען שיקום הפליטים במקומות אחרים ברצועה. אך התקציבים היו דלים והקשיים החיצוניים עצומים.

שגב היה צריך לפעול מול האחראים לו בתוך המערכת (ובעיקר הרמטכ"ל באותם ימים, רפאל איתן), וכנגד גורמים קיצוניים מקרב הפליטים, שראו באותם המבקשים להשתקם ולהקים את ביתם במקום אחר, בוגדים בעיקר. מלכתחילה היו סיכוייו קלושים ביותר, ואין להתפלא על שנכשל במאמציו.

תאומי־סיאם

הרמנו גבה נוכח סבלם של הפליטים, יותר מ־50 אחוז מאוכלוסיית הרצועה, כאילו הם מתגוררים בקצה הדרומי של צ'ילי, בדרום ודרום־אמריקה, או באיי פיג'י הרחוקים. לא הבנו את נוסחת הפלאים, לפיה רווחתה של האוכלוסיה שם תגרום גם להקלה (ולא רק מצפונית) כאן. אנו קשורים יחד, כתאומי־סיאם, דבוקים זה לזה, גם בסבל וגם בעיתות הקלה והרווחה. הם שכנינו, לטוב ולרע.

ועזה נשארת כאן, עימנו, גם אם היא כלואה מאחורי גדרות תרשות. עדיין יש בה 850 מיטות בבתי החולים שלה, עדיין היא השטח הצפוף ביותר בעולם ואתר העניים ביותר בכל האיזור הזה. עדיין נוסחת הפלאים שלא השכלנו להבינה פועלת: רווחתם היא גם רווחתנו, בעיותיהם הן גם הבעיות שלנו – גם אם הם סגורים בשטחי המימשל העצמי שלהם ופועלים תחת שלטון פלסטיני. מצוקה כלכלית נוראה בעזה תשפיע עלינו גם בעתיד. מצוקה כזו תכשיל ללא ספק את כל מאמצי השלום במזרח התיכון ותמיט שואה על מאמצי כינון המינהל הפלסטיני החדש. המצוקה הזו תתפרץ אל מעבר לגדרות, שוב, אל סף בתינו. ואז נזכור שוב כי הם כאן לידינו, נושמים ונושפים בעורפנו.

ועכשיו, למרות חיוכי החיילים המתפנים ואנחות הרווחה, והתחושה כי "סוף סוף נפטרנו מהם", אולי נלמד את לקח 27 השנים המבוזבזות הללו וננסה גם אנו שכם למאמצי השיקום הכלכליים באותה פינה נידחת, בין גבול ישראל למצרים, שכולם רוצים להיפטר ממנה, להרחיק אותה לחלוטין מסף התודעה. כן, גם מהתקציבים שלנו, כי אולי סוף סוף נבין, שהשלום נוצר לא רק בהסכמים, ובסעיפים, ובפרוטוקולים משותפים ובוועדות תיאום, אלא גם במעשים. ולא נוכל לסמוך רק על הסיוע הנדיב של המערב ושל יפן. ונבין שגם אנחנו חייבים לשלם משהו על המחדל והמתמשך הזה, שמאז 1967 ועד 1994, גם אנחנו תרמנו לא מעט, ואולי הרבה, להתדרדרות המצב.

לא רק "הם" אשמים במצבם הקשה. אחרת, ימשיך לרדוף אותנו אותו ערבי מהשיר של מאיר אריאל, ומילותיו יתנגנו לנו בכל שעה, בכל דקה, גם אם נסתום את אוזנינו ולא נרצה לשומען. הוא ישאף לקרבו את העשן, יחייך חיוך מתוק ויאמר: יהודים יקרים, אם תרצו או לא תרצו, אנחנו עדיין הבעיה שלכם, כי בסוף כל משפט בעברית, יושב ערבי עם נרגילה.

עזתים, תת אלוף אלמוג שותה קפה עם אחד המפקדים הפלסטיניים (צילום: איי.פי)

השחתת הפרופורציות

ביקורת משתקת. מבקרת המדינה, מרים בן פורת (צילום: דרדי)

מ ר טלוויזיה הישראלי ישב באולפנו, לא בדיוק מתייסר, וקבע שמדובר בדו"ח ביקורת המדינה החמור ביותר שהוגש אי־פעם. על סמך מה בדיוק הוא קבע את הקביעה המטופשת הזאת, לא היה ברור. אבל הקביעה הזאת, יחד עם הופעתה של המבקרת במוסף המיוחד לביקורת, בערוץ הראשון, היו, כנראה, חלק מההצגה הקבועה.

וככל שמנסים לעשות רעש מהממצאים, כך פחות הם עושים רושם על מישהו. לא בגלל שאין עוולות, לא בגלל שאין מה לתקן, לא בגלל שאין חריגות, ואפילו שחיתויות. זה קורה בעיקר בגלל שיותר מהכל משחיתים אצלנו את הפרופורציות. אם מישהו מעז לדבר על מינוי של יועצי שרים כעל מינויים הראויים בכלל להיכנס לדו"ח הביקורת, אז דעתו של המישהו הזה השתבשה עליו, עם כל הכבוד למי שכתב את הביקורת.

נו, באמת. מה הם בדיוק רוצים, ששר יעצור את מכוניתו באמצע איצטדיון בלומפילד הסואן, באמצע משחק העונה, וייקח לעצמו עוזר? הרי ברור שהוא יקח רק אדם שהוא מכיר. וברור שהמינוי יהיה מבין הקרובים לו פוליטית. וברור שהמישהו הזה יהיה חבר בכיר בגוף הפוליטי של אותו שר. ואם בכל זאת עניין כל כך ברור, טבעי ולגיטימי נכנס לספר הביקורת, אז דעתם של המבקרים השתבשה.

נכון שלפי החקיקה שהתקבלה בכנסת הקודמת, עובד מדינה לא יכול להיות חבר בכיר במוסדות מפלגה. אבל בתוך מוסד הביקורת היו חילוקי דעות בשאלה האם גם עוזרים ויועצים, שאינם בדיוק עובדי מדינה רגילים, שהרי אין להם שום קביעות, שייכים לאותה קטיגוריה.

כך שהכללת סוגיה כזאת בתוך הביקורת, מעידה בעיקר על איבוד פרופורציות. במקום לעסוק בדברים העיקריים, מתעסקים בהבלים. נכון שעיתונאים פופוליסטיים יהפכו את העניין הזה לכותרות. ונכון שחיים יבין, בלי להבין על מה הוא מדבר, בלי שיבדוק, יספר לעם ישראל, בפרצוף טיים, ש"זה הדו"ח החמור ביותר". אבל עם כל הנביחות הללו, ערך הביקורת רק הולך ויורד. אף אחד לא יכול לקחת אותה ברצינות.

הכיסתוח מעל הכל

יותר ממה שיש בדו"ח, צריך לבדוק את מה שאין בו. הבעיה המרכזית ברוב משרדי הממשלה היא לא במה שקורה, אלא בעיקר במה שלא קורה. וככל שהביקורת מתרכזת בהבלים, כך יש פחות סיכויים שהיא תשנה את התפקוד הכולל.

הדברים שלהלן נכתבים לא על סמך קריאת עיתונים, אלא על סמך התנסות מעשית. במשך שנתיים הייתי בין המובילים פרויקט גדול, שקשורים בו עיריית תל־אביב על שלל אגפיה, משרד הפנים, משרד השיכון, משרד התחבורה ומינהל מקרקעי ישראל. נכון שנתקלתי באנשים רציניים, עם רצון טוב, אבל הבעיה המרכזית היתה עם אלה שצריכים לקבל החלטות, אבל מחליטים לא להחליט. המדיניות הכוללת והאינטרס הציבורי לא ממש עניינו אותם. הם יודעים שכל החלטה שלהם, שיש בה איזה צל של שיקול דעת, עלולה לעמוד לביקורת. ולכן הם פועלים כמו רובוטים. הם פשוט מחפשים את הסיבות שלא להחליט, ותמיד הם מוצאים.

במינהל תקין ויעיל, מי שצריך לקבל החלטה צריך לבצע שיקול דעת. כל החלטה מתקבלת על סמך שיקולים בעד ונגד. ההחלטה אמורה להתקבל על סמך האינטרס הציבורי האמיתי, ולאחר שהדברים נשקלו לגופם. אבל לא כך בשירות הציבורי בישראל. אצלנו מחפשים רק את הסיבות נגד. זה הרבה יותר קל ויעיל. זה אף פעם לא יעמוד לביקורת, משום שהביקורת אף פעם לא תתעסק עם פקיד שהחליט לא להחליט. הוא לעולם מכוסה. תמיד יש לו איזה תירוץ, משום שאין פרויקט אחד בעולם שאין סיבות לא לקדם אותו. וזה בכלל לא חשוב שהסיבות הללו הן אפסיות ומזעריות מול הצורך בהחלטה חיובית. מרגע שיש סיבה אחת קטנה לומר לא, ההחלטה היא לא להחליט.

ואחר כך אנחנו שואלים, איך זה שכל כך הרבה דברים תקועים בכל מיני ועדות. ואיך זה שעשרות אלפי דירות תקועות בכל מיני ועדות. ואיך זה שמאות מפעלים שהיו יכולים לקום, לא קמים בגלל פקידים. הכל תקוע, משום שהפקיד המצוי דואג לכיסתוח של עצמו, ולא לשום דבר אחר.

טרשת עורקים שלטונית

ולכן, אין מנוס מחקיקה ברורה, או הגדרה חדשה של תפקיד מוסד הביקורת, שתאפשר לסרבני ההחלטות להפוך למקבלי החלטות. אין מנוס מחקיקה שתחזיר את השכל הישר, ואת היכולת לאפשר שיקול דעת, דבר שהולך ונעלם במקומותנו. ללא שיקול דעת, החלודה תשתלט עלינו סופית. טרשת העורקים השלטונית תלך ותחמיר. תפקיד הביקורת הוא לבדוק שלא היו שיקולים זרים, ושמה שנעשה – נעשה כדין. הביקורת לא אמורה להיכנס אל תוך שיקול הדעת. ברגע שהיא עושה את זה, היא חורגת מסמכותה. ובעניין הזה, צודק לחלוטין השר מיכה חריש, שהעז לומר דברים מפורשים נגד הדו"ח ונגד עירוב התחומים.

וכך, בלי לשים לב, הפכה הביקורת, בוודאי לא בזדון, וכנראה גם לא ביודעין, לגורם מסרס ומשתק. המושחתים ימשיכו להיות מושחתים, והם זקוקים לטיפול מסוג אחר. הבעיה היא עם הרוב הדומם, שאימת הביקורת משתקת אותו. פקידים טובים יותר וטובים פחות, שרוצים לחזור הביתה בשלום. בין שמעון שבס, שמנסה לדחוף ולקדם, לבין החשש מביקורת, הם בוחרים לא לעשות. וכך, שום מדיניות ממשלתית לא מעניינת אותם. הם בשלהם.

בהערת אגב, הנטייה הזאת של הביקורת להיכנס אל תחום שיקול הדעת, היא חלק מאותה נטייה של בית המשפט העליון, להרחיב את סמכויות עצמו. הדברים הגיעו לידי ביטוי קיצוני בפסק הדין בפרשת דרעי. בית המשפט דן שם, במפורש, בשיקול הדעת של ראש הממשלה. ואחרי הרחבת הסמכויות שם, ברור שגם המבקרת התקנאה. אצלנו, כנראה, כולם רוצים לנהל את המדינה, ובתנאי שהם לא בדרג הפקידותי שצריך לנהל.

שטיפת מוח

עיתונאי אחד, מאוד פופולרי, לא שווה להזכיר את שמו, מעיתון לאנשים חושבים, כתב לפני כמה ימים, שבכל מקום שבו יש ריח של כסף ומינויים, אפשר למצוא את דרעי. קראתי את המשפט הזה פעם ועוד פעם, ומצאתי בו את התגלמות הרשעות. הרי דבר כזה יכול להיאמר כמעט על כל פוליטיקאי. החיבור של דרעי עם רמון לא גרוע יותר מהחיבור של רמון עם דרעי. והחיבור של מרצ עם דרעי לא טוב יותר מהחיבור של דרעי עם מרצ. אבל הפופוליזם מחייב לייחס עשרה קבין של שחיתות לדרעי. זה עובר טוב אצל קוראים תאבי דם. זה עוזר למרר הפופולריות של הכותב. החכמות הללו במי שהכל כבר מזומן, הן עניין ברוק. בדיוק כמו בארגד וגנדי אחרי כל פעולת טרור.

וזה לא חשוב שהחלק היחסי של דרעי בהתחברות, שהיא עניין פוליטי ולגיטימי לחלוטין, הוא יחסי לכוחה הפוליטי של ש"ס. וזה לא חשוב שכמות המינויים של ש"ס, יחסית לכוחה הפוליטי, הוא קטן יותר מאשר של מרצ או מפלגת העבודה.

ואם זה לא חלק ממסע פופוליסטי ומתועב של שטיפת מוח ורצח אופי, מצד תקשורת כאילו נאורה, אז אני צנצנת.

מוסר הכפול

חוץ מרצח עם, אפשר להבין שעוזי משולם, הרב התמהוני מיהוד, הספיק כבר לעשות הכל. הוא מואשם אפילו בריגול חמור, בנוסף לכמה עשרות סעיפים שהצליחו לגרד לו. הרי הוא אמר בדדיו את שמו של ראש השב"כ, שספק אם יש עוד מישהו במדינה שלא יודע את שמו.

נכון שהאיש תמהוני וקצת משוגע, ונכון שהדיבורים שלו קצת מחליאים, אבל ריבונו של העולם – לא צריך להגזים. רק במדינה טוטליטרית אפשר להלביש על אדם אחד כל כך הרבה תיקים וסעיפים. כשמתפזר העשן, מתברר שהאיש הזה עשה קצת רעש לשכנים, עבר כנראה פה ושם על החוק וסיפק קצת כותרות לתקשורת. ובעיקר – הוא ייצג בעיה אמיתית, והדרישה שלו להקמת ועדת חקירה היא דרישה מאוד מוצדקת. אם לא השיטות הרעשניות שלו, אף אחד לא היה שם לב לעניין.

כל אלה שניסו עד היום להעלות את עניין ילדי תימן, נכשלו בגדול. הם היו ילדים טובים. בניגוד למשולם, אני בכלל לא בטוח שנעשו שם פשעים וחטיפות, אבל אני בטוח שעד שהנושא לא ייבדק וייחקר, הספק יישאר. וכדי להסיר אותו, או כדי למצוא מה באמת קרה, יש צורך בחקירה ממלכתית, ולא בוועדות טיוח.

כך שאני, יסלחו לי כל הנאורים והיפים, מוצא את עצמי, גם אם לא האמנתי שזה יקרה לי, דווקא בצד של המשוגע. הרי אם היה מדובר במשוגע מהצד הפלסטיני, אני בטוח שכל השותפים שלי לקו המדיני היו מייד מסבירים לנו, שצריך לנקוט יד רכה, שמדובר בבעיה אמיתית, שיש נסיבות מקלות, ושצריך לטפל בסיבות ובמניעים, ולא בתוצאות. אבל הפעם, הנאורים שלנו התגלו כחשוכים גמורים. הדרישה הקולקטיבית לכסאות, "למצות את הדין, להיכנס בו, לעצור את ההתבצרות הטרוריסטית", התאימה יותר לראשי גוש אמונים, כשהם מדברים על קן מרצחים מבוצר עם בני ערובה. אבל לנאורים שלנו, מאז ומתמיד, היה מוסר כפול. הם חיים עם זה טוב.

ג'יהאד למען השלום

הלשון הכפולה של ערפאת מגיעה לשיאים חדשים. עכשיו, במסורת האורוולאנית, הוא ממציא לנו את הג'יהאד למען השלום. בקצב הזה הוא גם עלול לדרוש את חיסול ישראל, ויספר שזה היה כדי להגשים את מטרות הציונות.

העניין הוא, שהתהליך צריך להימשך לא בגלל ערפאת, אלא בגלל האינטרס הישראלי. אוי לנו אם כל התבטאות מטופשת של ערפאת תכשיל את ההסדר. אסור לתת לו את הכבוד הזה. נכון שהוא היושב ראש, ונכון שבינתיים הוא האיש החזק, אבל ההסדר הזה הוא טוב לנו, וזה העיקר.

מה שחשוב יותר הוא, שבשטחים צמח דור חדש ואחר, של ראשי הפתח בעיקר, בוגרי בתי הכלא ומנהיגי השטח של האינתיפאדה. מדובר באנשים כמו סופיאן אבו־זיידה, עבד'ל ראוף ואחרים מאותה שכבה. הללו, יותר מפרופסורים כמו אדוארד סעיד ויותר מאינטלקטואלים מעונבים כמו סמיר דרוויש, הם תומכי השלום. אלה שיושבים במגדלי השן במערב, ממשיכים להסביר במאמרים מלומדים שהשלום לא שווה כלום. והחיילים האמיתיים של השלום הם דווקא הלוחמים, המחבלים, הטרוריסטים לשעבר, ששילמו את המחיר הכבד ביותר.

כדי שההסדר יהפוך לשלום, צריך לקוות שיום אחד תשתלט דווקא השכבה הזאת, שעשתה לנו מעט את המוות, תרתי משמע. זו המקבילה הישראלית של אלה שעשו להם את המוות, והיום הם סניגורי השלום הטובים ביותר.

[illegible]

שחרור האסירים הבטחוניים במסגרת ביצוע הסכמי אוסלו, שנראה עתה קרוב ביותר, יחייב את הכוחות הפוליטיים בשטחים להיערך לקליטת אלה העתידים לזכות בעמדת בכורה טבעית, בזינוק אל המנהיגות ■ ההנהגה החדשה לא תימדד רק בכוחה לשלוט על הרחוב, אלא ביכולת שתגלה, לקלוט נכון את אותם אסירים

פנחס ענברי

ה חשיבות בשלב ביצוע הסכמי אוסלו נעוצה, לא כל כך במשמעות הפוליטית המיידית, כלומר, בסיכויי הישרדותה של האוטונומיה הפלסטינית הזעירה, אלא בשינויים הדמוגרפיים שהיא מחוללת: כניסת אנשי צבא השחרור הפלסטיני ובני משפחותיהם, אנשי מנגנון אש"ף ובני המשפחות, שובם של מגורשים ותיקים, ובשלבים הבאים, מאות אלפי עקורים ממלחמת ששת הימים.

התעלומה הגדולה היא, כיצד ישפיע השינוי המשמעותי הזה לטווח הארוך על כל המערכות בשטחים, ובכלל זה, המערכת הפוליטית. שובם של העקורים נראה אולי קצת רחוק, אך לכל הדעות, שחרור אסירים ביטחוניים נראה היום עניין קרוב ביותר, והכוחות הפוליטיים השונים כבר נערכים לקראת פתיחת שערי הכלא, בפני אלה העתידים לזכות בעמדת בכורה טבעית בזינוק אל המנהיגות.

מבחינה זאת, האירוע החשוב ביותר של השבוע האחרון היה שובם לבתיהם של ג'יבריל רג'וב מדורא ומוחמד דחלאן מעזה. רשמית, השניים הם ראשי הביטחון המונע, מעין שב"כ פלסטיני, אבל הדרך שבה התקבלו מלמדת, כי מאחורי התפקיד הזה מסתתר הרבה יותר. בניגוד למגורשים אחרים, אשר עוכבו בגשר עד ... השכיבה, כניסתו של רג'וב נערכה ברוב פאר ולאור היום, כאשר תמונותיו, שוות לתמונות ערפאת, עיטרו את המכוניות שהמתינו לו. מקובל לסווג את רג'וב כמקורב לערפאת, אבל התגובות שנערכו לו – ההולמות מנהיג פוליטי ולא ראש שב"כ, שופכות אור חדש על מערכת הכוחות המורכבת בתוך אש"ף, ביחוד לנוכח המאבק המתקרב על ליבם של האסירים הבטחוניים.

עם הפלסטינים הנכונים

כבר כעת, עוד לפני שנפתחו שערי בתי הכלא לפני ... האסירים, אפשר להבחין כי אלה מהם שכבר שוחררו, ... תפקידי הנהגה. הדבר בולט במיוחד בעזה, שם כל הקאדרים החדשים של הנהגת פתח, כמו סופיאן אבו זיידה, והישאם עבד אראזק, מוקפים בבני הדור הצעיר המטי"ז, כשהנהגת אש"ף בתוניס מנסה כל העת לרסן אותם. ישראל מעדיפה את ההנהגה הצעירה בשטחים, ... קרוב לוודאי, פשר דבריו של מתאם הפעולות בשטחים, האלוף דני רוטשילד לסמדר פרי ב"ידיעות אחרונות" (22.4.94), כי "לא דיברנו עם הפלסטינים הנכונים".

"לדעתי", אמר רוטשילד, "אחת הטעויות שעשינו היא, שלא ניהלנו מספיק מגעים עם המנהיגים האותנטיים, והאינתיפאדה הצמיחה מנהיגים כאלה. יכולנו למצוא אותם בבתי הכלא, ברחוב הפלסטיני. לא ... עושים איתם הסכם פוליטי, אבל איתם אפשר ... להגיע להידברות... היה צריך להתחיל לדבר עם מנהיגי הרחוב, אלה שמסוגלים להוציא 5,000 או 10,000 איש לזרוק אבנים. הם היו מסוגלים להוציא את אותם עשרת אלפים להניף ענפי זית. אש"ף לבד לא מסוגל... עם עבד אראזק או סופיאן אבו זאידה, שישבו בכלא הרבה שנים – לא פותחים. הם כבר זרקו רימונים".

אין זה מקרה שהאלוף רוטשילד הזכיר את תהלוכות ענפי הזית, שכן את האירוע הזה מייד אחרי ועידת מדריד, אירגנו הוועדים הפוליטיים – אותו אגף של פתח שיצא מהמחתרת, על מנת להתארגן מחדש על בסיס פוליטי. ואכן, מי שהכין את קבלות הפנים לרג'וב היו אותם ועדים פוליטיים, וביום רביעי, כאשר הוא ערך את קבלת הפנים הגדולה בכפר דורא, אפשר היה לראות את חוסיין א־שיח', מנהיג הוועדים ברמאללה, יושב לצידו. מכאן, שאת עיקר כוחו ישאב רג'וב מהקאדרים של הוועדים הפוליטיים – שהוא האגף שוחר השלום בפתח.

בראיון ל"ידיעות אחרונות", זילזל האלוף רוטשילד בחוסייני, והגדיר אותו כ"מנהיגות סלונית". הוא קבע, כנראה בצדק, כי היתה זו טעות לפתוח את שיחות השלום דווקא עם חוסייני וחבריו. אכן, נכון שחוסייני עשה שגיאות גדולות בימי תהליך מדריד, ובעיקר, שלא בנה את כוחו על הגדה כולה אלא על חוג מצומצם של אקדמאים מאיזור ירושלים, כשהוא פוסח על האסירים הבטחוניים, אבל תהיה זו גם טעות להמשיך לזלזל בו כעת. בינתיים, למד חוסייני הרבה, ויש לו ולחנאן עשראווי נכס שאין לקאדרים של הוועדים הפוליטיים: הכרה בינלאומית, ויכולת להעביר את דברם ברשתות הטלוויזיה הגדולות, מקצה עולם ועד קצהו. עובדה שכריסטופר נועד עם חוסייני, ולא עם אבו זאידה.

כולם באותו חוג

עקרונית, חוסייני ורג'וב מתייחסים לאותו חוג: האגף הפרגמטי בפתח, שאליו משתייכים גם חברי הוועדים הפוליטיים. אבל כניסתו המרהיבה של רג'וב היא בבחינת אתגר להנהגת אותו אגף פרגמטי. אין בין השניים ויכוח גדול באשר להמשך הדרך, אבל יש ביניהם תחרות אפשרית על מנהיגות אותו אגף.

לפני שבוע, פירט חוסייני את דעתו בראיון ל"אל־קודס", כשהוא מבטא תמיכה בהפסקת האינתיפאדה בכל השטחים. כעת, אמר, כאשר עומדת בפני הפלסטינים מלאכת בניית המדינה הפלסטינית, וקליטת אחיהם העקורים העומדים לחזור, חבל על כל דקה של עבודה. לפיכך, קרא לצמצם את השביתות לדקות דומיה ספורות בלבד. דברים דומים אמר כמה ימים קודם לכן מגורש שחזר, ג'מאל זקות מעזה, פעיל פידא, ומראשוני המפקדה הלאומית של האינתיפאדה ומקימיה.

גישתו של ערפאת שונה. הוא מינה את רג'וב ודחלאן, אבל מייד מינה איש נאמן עליו ממנגנון פתח בתוניס, כאחראי על שניהם. אולם אין איש ממנגנון פתח בתוניס המסוגל להתמודד מולם בכל מה שקשור עם ההשפעה ברחוב, עדות לכך היתה במהלך הנסיון לסגור את משרדי הוועדים הפוליטיים, בסוף מרס. אנשי הוועדים נשמעו להוראת ערפאת, אבל רק כלפי חוץ. הם עברו למשרדים לא רשמיים, והמשיכו לפעול בקביעות, ולפרסם הודעות בשם פתח.

הגיזרה המערבית המתנגדת

בעוד הוועדות הפוליטיות סבורות שיש לשים סוף למאבק המזוין ולפעול ברצינות לתיאום צבאי ומדיני עם ישראל, האגף הצבאי סבור, כי כל עוד הכיבוש נמשך, כל תיאום מן הסוג הזה הוא בבחינת שיתוף פעולה עם האויב. וכך, כאשר יצאו הוועדות הפוליטיות מהמחתרת כדי לפעול בגלוי, הגיזרה המערבית התנגדה ותקפה אותן על ההחלטה. הקושי להבחין בין הוועדות הפוליטיות לבין הגיזרה המערבית נעוץ בכך, שזאת וגם זאת נלחמות על "שם הפירמה", ושתיהן מופיעות תחת השם פתח וסמליו.

אבל אחרי שמבינים את טיב הוויכוח, ברור שאלה המאיישים את המשרדים הגלויים הם פעילי הוועדות הפוליטיות. ההחלטה לסגור את המשרדים היא לטובת האגף הצבאי, ונגד פעילי הוועדות הפוליטיות. אנשי האגף הצבאי הם ההנהגה הוותיקה של פתח בפזורה, ואילו הוועדים הפוליטיים מייצגים את הדור הצעיר אשר התחשל באינתיפאדה, והוא מכשיר את קליטתם של האסירים הבטחוניים במסגרותיו.

עד היום, לא ניסה ערפאת למנות אף נציג של האסירים הבטחוניים בסמכות הפלסטינית, ושום נציג מטעם הדור הצעיר של הוועדים הפוליטיים. בעיני אחרים בתוניס ערפאת מתעשר מדי, ואילו בעיני הוועדים הפוליטיים הוא מונע מהם לקבל תפקידי הנהגה, שלדעתם הם ראויים להם.

החשיבות הגדולה של ההתפתחויות האחרונות היא, שהללו אינם חוששים עוד – כדברי האלוף רוטשילד – להסתייע בישראל על מנת לזכות בבכורה, אבל הם לא יימדדו רק בכוחם לשלוט על הרחוב, אלא ביכולת לקלוט נכון את האסירים הבטחוניים – שהם הכוח האמיתי הממתין להשתחרר ולצאת מתוך הבקבוק.

מינוי נאמנים מהמנגנון בתוניס. ערפאת באוסלו השבוע (צילום: איי.פי)

בשם הסמכות הפלסטינית

נאסר יוסף, מפקד המשטרה הפלסטינית, וג'יבריל רג'וב, הממונה על בטחון הפנים בגדה, התבטאו אתמול לראשונה באופן רשמי. הגנרל יוסף פרסם הודעה ראשונה, ורג'וב העניק ראיון ראשון שפורסם ביומון "אלנהאר".

המשותף לשניהם: התעלמות מוחלטת מאש"ף ומפתח, ודיבורים רק בשם הסמכות הלאומית הפלסטינית. ההודעה של יוסף היא תחת הכותרת של "הסמכות הלאומית". רג'וב, אף על פי שהוא פעיל פתח בכיר ומתבסס על כוחן של הוועדות הפוליטיות של פתח, דיבר רק במסגרת תפקידו בסמכות הלאומית הפלסטינית, אפילו על שאלות קונקרטיות לגבי המצב בפתח ובאש"ף. עוד מכנה משותף: שניהם הדגישו את הצורך לפתח את הדמוקרטיה הפלסטינית ולהעניק משקל מיוחד לפיתוח הכלכלי.

הדבר ממחיש את ההתפתחות שעברו אנשי הוועדות הפוליטיות, שאמורים להיות עיקר כוחו של רג'וב מאז ימי פתח הקלאסיים. לגבי הגנרל יוסף, יש לזכור שהוא בעיקרו של דבר, איש כוח 17 המקורב לאבו־מאזן, והוא מקשר נסתר מחבר אותו עם הוועדות הפוליטיות.

بسم الله الرحمن الرحيم

السلطة الوطنية الفلسطينية

بيان من قيادة الأمن العام الفلسطيني

إلى الشعب الفلسطيني الكريم

في هذه الفترة التاريخية من حياة ونضال شعبنا في طريق إنهاء الاحتلال الذي جثم على قلوبنا سنوات طويلة ، وفي طريق بناء دولة فلسطين ، دولة التقدم والمساواة والرخاء ، نحييكم ونشد على أيديكم شعباً مستقلاً سيداً. دخل التاريخ من أوسع أبوابه ، وطوى صفحة الماضي ، صفحة الظلام والقهر والاحتلال والخوف ، وفتح صفحة جديدة مشرقة ، صفحة الاستقلال والحرية والأمن والرخاء. بنضالكم وتضحياتكم ثبت اسم فلسطين إلى الأبد على الخريطة السياسية والجغرافية لمنطقة الشرق الأوسط والعالم بأسره.

وننتهز هذه المناسبة لننقل إليكم تحيات وتهنئة قائد مسيرتنا الرئيس ياسر عرفات. وتشوقه للقائكم القريب ، وأمنيته بأن يعانقكم جميعا ويحقق معكم وبكم أهداف شعبنا في إقامة دولة فلسطين الديمقراطية التي يتمتع فيها جميع المواطنين - بغض النظر عن انتماءاتهم السياسية ومعتقداتهم - بحقوق المواطنة المتساوية وواجباتها أمام القانون والنظام. تطبيقا لتراثنا الوطني وقرارات مجالسنا الوطنية ومنطوق دستورنا المؤقت في أننا اعتمدنا الحوار طريق السياسة سبيلا .. النظام والقانون. [illegible]

חלק מההודעה שפרסם גנרל יוסף בשם השלטון הלאומי הפלסטיני

היורשים

מתוך כבוד לזכרו של ג'ון סמית' שרק מחר יובא לקבורה, איש בהנהגת הלייבור לא מוכן לדבר בפומבי על השאלה שמעסיקה את כולם – מי יחליף אותו כמנהיג המפלגה ■■ אבל בשיחות פרטיות אומרים, שהמועמד בעל הסיכוי הגדול ביותר הוא טוני בלייר, הצעיר והכריזמטי בן ה־41, שכיום משמש דובר לענייני פנים ■■ ומהאגף השמאלי יותר, צופים שיהיו שני מועמדים – ג'ון פרסקוט ורובין קוק

דפנה ורדי, בריטניה

שבוע לאחר מותו הפתאומי של מנהיג הלייבור, ג'ון סמית', מנסה סגניתו, מרגרט בקט, ללכד את שורות המפלגה ולעודד את הנהגתה לעשות הכל כדי להצליח בבחירות לפרלמנט האירופי, ב־9 ביוני. בשלב זה, עד שייבחר מנהיג חדש בקט ממלאת את מקומו של סמית', הן בתחום הפרלמנטרי והן במערכת הבחירות לפרלמנט האירופי. הנהגת הלייבור השיגה הסכם עם שאר המפלגות, לפיו מערכת הבחירות תידחה עד לאחר הלווייתו של סמית' אשר תתקיים היום בשעות הצהריים, וטקס קבורתו יתקיים מחר באי הסקוטי איונה.

מתוך כבוד למת, איש מאנשי הנהגת המפלגה לא מוכן לדבר בפומבי על השאלה שמעסיקה את כולם – מי יהיה האיש שיחליף אותו כמנהיג הלייבור. אך בשיחות פרטיות, רבים מנציגי המפלגה לפרלמנט מביעים את תמיכתם במועמד זה או אחר, למרות שאף אחד עוד לא הודיע רשמית על הצגת מועמדותו.

נציגי המפלגה לפרלמנט, המחזיקים בשליש מהקולות בהצבעה לבחירת מנהיג הלייבור, החליטו שלא להמתין עד לוועידה שתתקיים בסתיו, אלא לכנס את הפורום הדרוש לבחירת מנהיג זמן קצר לאחר הבחירות לפרלמנט האירופי. כדי שלא לפגוע בסיכוייה של בקט, אשר תהיה עסוקה במילוי מקומו של סמית' במהלך מערכת הבחירות, הוחלט שאף אחד לא יציג רשמית את מועמדותו עד לאחר פרסום תוצאות הבחירות לפרלמנט האירופי.

הכללים של סמית'

בחירת המנהיג החדש של הלייבור תתקיים בהתאם לרפורמה שהשלים סמית'. לפי הכללים החדשים, ראשי האיגודים המקצועיים אינם מחזיקים ביד את המפתח לבחירת המנהיג, והקולות מתחלקים לשלושה חלקים – שליש חברי הפרלמנט של המפלגה, שליש האיגודים המקצועיים וארגונים אחרים המסונפים למפלגה, ושליש, חברי המפלגה במחוזות הבחירה השונים. אלא שלמרות שזו הפעם הראשונה כה לכל חברי הלייבור יש הזדמנות שווה להשפיע על הבחירה, יש טוענים, שלמען אחדות המפלגה עדיף היה לוותר על ההתמודדות ולהחליט על מנהיג המקובל על הרוב. "הציבור אינו רוצה לראות התמודדות – תהיה חברית ככל שתהיה. הם רוצים שנעשה את העבודה שלמעננו", הסביר אחד מחברי הפרלמנט של המפלגה.

לעומתו, יש טוענים כי הפעם, יש הזדמנות לפתוח את הזירה בפני כמה שיותר מועמדים, ולנצל את ההתמודדות לדיון רציני ומעמיק על עתידה של המפלגה לאחר 16 שנה באופוזיציה. "לאחר השוק של המפלה בבחירות הכלליות האחרונות, לא עשינו זאת ובחרנו בסמית' במהירות. אולי עכשיו הזמן המתאים לבדק בית", הסביר אחד מהתומכים בעמדה זו.

השבועות הקרובים, במהלכם כביכול איש אינו עוסק בשאלת הנהגת המפלגה, מהווים הזדמנות נוחה לכל המועמדים האפשריים להעריך את סיכוייהם ולשקול בנות את עמדתם. מאז פטירתו של סמית', למרות היורש, הקדישו לנושא אמצעי התקשורת מקום נרחב, ונראה שעוד לפני שתיפתח רשמית המערכה על הנהגת המפלגה, כבר תתבהר התמונה באשר למתמודדים האפשריים וסיכוייהם.

הסיכוי הטוב ביותר

בשלב זה, המועמד בעל הסיכויים הטובים ביותר הוא חבר הפרלמנט, טוני בלייר, הנחשב לאחד הצעירים המבטיחים של הלייבור. בלייר בן ה־41, הוא כיום דובר המפלגה לענייני פנים, או שר הפנים של ממשלת הצללים. כמו סמית' המנוח, גם בלייר הוא במקצועו עורך דין, אך לא עסק בכך מאז בחירתו לפרלמנט, לפני למעלה מעשר שנים. בלייר הוא יליד סקוטלנד שגדל באנגליה, התחנך בבתי ספר פרטיים, ואחר כך באוניברסיטת אוקספורד. בשל חינוכו, הוא נחשב לאיש העילית של המעמד הבינוני, מה שיכול לפעול נגדו בתוך המפלגה, אך לדעת רבים, יסייע לו במאבק על קולותיהם של הבוחרים בבחירות הכלליות הבאות – אם ייבחר להנהיג את המפלגה. הוא נחשב לאיש המרכז, ואולי אפילו האגף הימני של המפלגה, ואינו ידוע בקשרים הדוקים במיוחד עם ראשי האיגודים המקצועיים. רבים ממנהיגי האיגודים חוששים שבלייר לא יהיה מוכן להתחייב לבטל את החוקים שמגבילים את פעילותם, ולא יפעל להנהגת שכר מינימום. אולם גם בין ראשי האיגודים המקצועיים יש הסבורים, שלמרות הספקות באשר לעמדותיו של בלייר, הוא האיש שיכול להוביל את המפלגה לניצחון על השמרנים ולהוציא אותה מהאופוזיציה. אם בסיבוב הקודם של הבחירות להנהגת המפלגה, הגיל היה אחד האלמנטים ששיחקו נגד מועמדותו של המנהיג הפופולרי ביותר, ג'ון סמית', הפעם נראה שגילו הצעיר של בלייר ישחק לטובתו. למרות שיהיו מתנגדים לרעיון של דילוג על דור הביניים, מרבית בעלי זכות הבחירה יעדיפו כנראה, לתת את קולם למנהיג צעיר וכריזמטי, אשר יסמל את פניה החדשות של המפלגה לאחר כל השינויים שעברה. בעיני הבוחרים, הוא דוגמה קלאסית לצעיר שאפתן אשר משפחתו ואורח חייו מסמלים את ה"יאפי" המאמין [...] השמאל. רעייתו של בלייר היא אשת קריירה [...] כעורכת דין, ואף מקום מגוריה של משפחתו, [...] איזלינגטון, מתאים לתדמית של איש משפחה [...] ומודרנית.

נציגי האגף השמאלי

מהאגף השמאלי יותר של המפלגה, צופים שיהיו שני מועמדים שיתחרו בבלייר על ההנהגה – חבר הפרלמנט ג'ון פרסקוט, וחבר הפרלמנט, רובין קוק. עדיין לא ברור אם גם חבר הפרלמנט גורדון בראון יציג את מועמדותו, ויש גם ספק באשר להחלטתה של בקט, אם להתמודד על הנהגת המפלגה.

ג'ון פרסקוט הוא המבוגר מבין השלושה, והוא [...] למועמד המועדף בשלב זה על ראשי האיגודים המקצועיים. בתפקידו כדובר המפלגה לענייני תעסוקה, או שר העבודה של ממשלת הצללים, פרסקוט [...] מפופולריות בתוך המפלגה, אך רבים סבורים שאף נסיונותיו הכושלים בעבר להיבחר לתפקיד סגן מנהיג המפלגה, מעידים שלמרות הפופולריות שלו, והעובדה שהוא מייצג את האגף שמשמאל למרכז, סיכוייו להיבחר אינם טובים במיוחד. הוא היחיד מבין המועמדים שאינו מסמל את המודרניזציה של המפלגה, ותדמיתו בציבור הרחב היא של אחד מוותיקי הלייבור, אשר קשריו עם האיגודים המקצועיים קרובים מדי, מה שיכול לפגוע בסיכוייו, אם ייבחר, להוביל את המפלגה לניצחון בבחירות הכלליות הבאות.

רובין קוק, המשמש כיום כשר התעשייה של ממשלת הצללים, נחשב לאחד מאנשי האופוזיציה המוכשרים ביותר של המפלגה, אשר הוכיח את כישוריו בתפקידו בהנהגתה באינספור עימותים מול נציגי הממשלה. תומכיו של קוק שאבו עידוד בימים האחרונים, לאחר מספר משאלים שנערכו בין נציגי המפלגה לפרלמנט, אשר הוכיחו שהוא נהנה מתמיכה לא מעטה. אך כפוליטיקאי מנוסה, נראה שהוא יחליט אם להגיש את מועמדותו הרשמית רק ברגע האחרון, ורק אם באמת יאמין שיש לו סיכוי לנצח. עם זאת, ברור שהוא ינצל את הזמן עד אז, כדי להבטיח שאם לא יגיש את מועמדותו, הוא יקבל מהמועמד בו יתמוך הבטחה למשרה חשובה בצמרת המפלגה, וייהנה מעמדת מיקוח טובה בעניין זה.

בין תומכיו, יש הטוענים שאם יחליט שלא להגיש את מועמדותו, המחיר יהיה תפקיד שר האוצר של ממשלת הצללים, אם כי יש המאמינים שבלייר יעדיף להציע לו את תפקיד שר הפנים. בשני המקרים, מדובר באחד התפקידים החשובים ביותר בהנהגת המפלגה.

פרסקוט וקוק נחשבים לנציגי האגף השמאלי של המפלגה, אך אינם מאלה שנראים בציבור כקיצוניים. ההערכה היא, שאם יגישו שניהם את מועמדותם, אין לאף אחד מהם סיכוי, אך סיכוייו של קוק יעלו אם פרסקוט יחליט שלא להגיש את מועמדותו. תלות דומה קיימת בין בלייר לגורדון בראון, שכן לדעת רבים, אם בראון יחליט שלא להגיש את מועמדותו, יסייע הדבר לבלייר, אשר יקבל את כל קולותיהם של התומכים במודרניזציה ובתדמיתה החדשה של המפלגה. ההבדל בין שני המועמדים הוא שבלייר ובראון הם חברים טובים גם מחוץ לפרלמנט, ואילו בין פרסקוט לקוק היחסים מתוחים.

אם תהיה התמודדות

הדעה הרווחת היא, שמרגרט בקט, הנושאת כיום [...] אלה בתפקיד המנהיגה בפועל, לא תגיש את מועמדותה. ועדיין לא ברור אם היא תנסה להתמודד על תפקיד הסגנית, אם יוחלט שיש לבחור מחדש בסגן ולא להשאיר אותה בתפקידה. בקט, שהיא מנציגי השמאל במפלגה, לא תמכה במודרניזציה שהנהיג סמית', וגם אם פה ושם היא מפתיעה בהופעה טובה במיוחד בפרלמנט, סיכוייה להיבחר להנהגה קלושים, למרות תמיכתן של [...].

בשלב זה, כאשר עדיין לא ברור כמה אנשים יגישו את מועמדותם, ואם אכן יתנצחו אלה והתומכים בהתמודדות רחבה מול אלה הרוצים לשמור על אחדות המפלגה, נראה שאם יוחלט על מועמד יחיד, יהיה זה טוני בלייר.

אם תהיה התמודדות, עדיין קשה לדעת אם יהיו מועמדים נוספים על הנזכרים לעיל, אך ברור לכולם שעיקרה של המערכה יהיה בין הימין לשמאל במפלגה, ולא פחות מזה, בין אלה שירצו לבחור במנהיג שיוכל להתחרות בשמרנים בבחירות הכלליות על בסיס תדמיתה החדשה של המפלגה, לבין אלה שמעדיפים להמשיך ולהיאבק בהתאם לאידיאולוגיה של השמאל, ללא שינויים ובתקווה שהציבור יתעייף מהימין.

המועמדים לרשת את מנהיג הלייבור: מימין למעלה: רובין קוק וג'ון פרסקוט. מימין למטה: טוני בלייר וגורדון בראון (צילומים: איי.פי)

משטרה עיוורת

[...]בוע שעבר הצטרפה [...]בורג לרשימת הערים [...]רמניות, בהן היו התקפות [...]ימות של ניאו־נאצים על [...]ים, לטענת השמאל, [...]משטרה אינה מנצלת מידע [...]קדם על תקריות [...]עמדות להתרחש, וגם [...]שר היא מגיעה למקום [...]ירוע – בדרך כלל [...]חור – אין היא מגינה על [...]מותקפים

ורדינה חילו, בון

[...] היו בגילופין, לבושים במכנסיים קצרים [...] וחולצות טישרט, אוחזים בידיהם בקבוקי בירה [...] במכניזם אוטומטי של שנאה "הייל [...]", "זרים החוצה".

[...] שנהוג בגרמניה בשבוע שעבר כשבתון, [...] האמונה הנוצרית בו עלה ישו השמימה, עלו [...] היה זה כמיותר, כמו היצרים המשולחים [...] ניאו־נאצים בעיר המזרח גרמנית מגדנבורג. [...] 18.00 בצהריים ניתן האות, כשחבורה של כ־60 [...] הצעירים, החלה לפתע לנהל מרדף בעיבורה של [...] שישה אפריקאים כהי עור, שהלכו לתומם [...] האפריקאים המבוהלים הגיעו במנוסתם לפאב "שריאטה באר", השייך לאורח תורכי, כדי לתפוס [...] עם הנרדפים, אזרו אומץ [...] לניאו־נאצים. המקום הפך לשדה קרב. [...] כל מה שנקרה בדרכם, ניפצו את חלון [...] כיסאות ושולחנות. אחד הניאו־נאצים [...] שהפליאו בו המותקפים והוא שוכב [...] ללא הכרה.

[...] המשטרה אותה שעה? הניידת הראשונה [...] עשרים דקות תמימות. בשלב זה "הרועש" [...] ניאו־נאצים נוספים, כדי להמשיך בקרב [...] הם הסתובבו ברחובות מגדנבורג כאחוזי [...] במשך שעות ארוכות. עד לפנות בוקר [...] כשחייהם של עשרות אורחים זרים [...] שהפעם השיבו הזרים מכה שערה, והתוצאה [...] משני הצדדים.

[...] בגרמניה, הזכירה הסצנה את ההתקפות של [...] השלושים. כדי להמחיש את העניין, [...] רשתות הטלוויזיה את ההתרחשות בשחור־[...] קלטעי מיוחד להקבלה.

[...] מתייחסים ברצינות

[...] שגייסה עשרות מאנשיה, לא הצליחה [...] על המהומה. עדי ראייה טוענים, ששוטרים [...] מנגד בלי להתערב, והיו מקרים שהם עצמם [...] מותקפים. 49 מחבורות הסקינהאדס, [...] המשטרה לצורך חקירה, שוחררו כעבור [...] "מחוסר ראיות מספיקות". אוזלת היד והזלזול [...] היתה, מסתבר, מושלמת, ואפילו סרט [...] שיסייע לה לזהות את הפושעים המסוכנים, [...].

[...] בעצם, ממילא אף אחד מראשי המשטרה לא [...] התקפת הניאו־נאצים ברצינות. "כל העניין [...] ובאלכוהול, יותר מאשר במניע ימני [...]", [...] במסיבת עיתונאים מפקד המשטרה [...], אנטוניוס שטוקמן, שאף לא טרח להתאמץ [...] המבצעי של הגוף האמור לשמור על [...] של כל התושבים. כי מה בסך הכל קרה? הניאו־[...] מצוידים בסכינים, אלות ומוטות ברזל, נתנו [...] השמש ולאלכוהול שורם כדמם הסוער.

[...] המשטרה אינה מקרית וחד־פעמית. כך על פי [...] אירוע אלים שהתרחש [...] לפני למעלה משלוש שנים. ב־1 בספטמבר [...] חבורת סקין־האדס על אורחים תורכים [...], וזרקה לעברם בקבוק תבערה. אחד [...] שכב בבית החולים במצב של קומה במשך [...], כשהוא נלחם על חייו. הניאו־נאצים [...] רק באוקטובר 1993 הוגשה נגד מנהיג החבורה [...], כדי להעמיד את הפושעים למשפט.

[...] 1993 רצחו ניאו־נאצים במגדנבורג במכות [...] בשם טורסטן, משום שהיה שמאלני. שוטר [...] השבועון "דר שפיגל", ש"פניהם של [...] בהתפרעויות, [...] מוכרות לנו זה [...] אחרים סיפרו, שלמשטרה היו ידיעות [...] המעשה, כולל העיתוי.

[...] אחרים, גם הנשיא ריכארד פון [...] לסיים בשבוע הבא את כהונתו, תקף את [...] שמיהרה לשחרר את העצורים, הוא העריך, [...], שמא יוכלו אותם אנשים להמשיך

שגריר ישראל בבון, אבי פרימור, שהתראיין לאחרונה לעתון הגרמני הנפוץ WAZ, הביע את אמונתו ביסודות הדמוקרטיה הגרמנית וביכולתה להתגבר על התופעה הימנית־רדיקלית. לדבריו, העובדה שגרמניה נשענת על בסיס דמוקרטי רחב, אינה מוטלת בספק.

הזרים חיים בפחד

אולם השאלה החוזרת ונשנית מייד לאחר כל תקרית אלימה היא, מדוע לא ננקטת יד קשה כלפי הניאו־נאצים, ומדוע הענישה כל כך קלה. ערים וישובים בגרמניה הפכו אך הדמוקרטיה למשל ולשנינה, עקב תקריות ניאו־נאציות שהיו בהן. להויטוורדה, רוסטוק, מולן, זולינגן וליבק נוספה עתה מגדנבורג, והמשטרה טרם למדה כיצד להתמודד עם האלימות המונעת על־ידי שנאת זרים ואנטישמיות, והמתבטאת בהצתת אנשים חיים, מכות רצח, חילול בתי עלמין יהודיים והצתת בתי כנסת.

העיתונות הגרמנית הקשתה שוב ושוב, מדוע המשטרה נוכחת במלוא עוצמתה בהפגנות רחוב, אבל מפגינה נוכחות קלושה כאשר מתחוללות מתקפות על רקע גזעני. "זה מאותת לעבריינים שלא יקרה להם דבר, חוץ מהעובדה שיתפרסמו בעיתונות", כותב העיתונאי הרברט פרנטל ביומון הליברלי "זודדויטשה צייטונג".

בלחץ התקשורת והפוליטיקאים, החלה המשטרה להיעזר בצילומי רשת הטלוויזיה שנכחה במקום, כדי לנסות ולאתר חשודים. בתחילת השבוע נתפס צעיר ניאו־נאצי והוצאה נגדו פקודת מעצר, ואחריו נלכדו עוד חמישה חשודים.

התקרית השמיעה קשות על כהי העור וזרים אחרים החיים במגדנבורג. "כאן כל יום שעובר מסוכן. בכל רגע יכול אדם להירצח. אני מחכה ליום שבו אעלה למטוס ואשוב הביתה. יהיה לי הרבה לספר בבית", מספר צעיר אפריקני הלומד במקום ושעבר על בשרו "חוויית" מרדף אלים. הוא וחבריו טוענים, שהשוטרים עוינים אותם ואינם מגינים עליהם בעת הצורך. היחידים שתומכים בזרים בשעות המצוקה, הוא אומר, הם השמאלנים. "כשהם בסביבה, הניאו־נאצים מניחים לנו", אמר לכתב העתון השמאלני TAZ מברלין. "לעתים הם באים להזהיר אותנו מבעוד מועד שהימנים מבקשים להתקיף אותנו".

האפריקאים המותקפים הגישו תלונה נגד המשטרה, בטענה שתגובתה הפושרת והתערבותה המוגבלת במגדנבורג בשבוע שעבר, גרמה לסקין־האדס להשתלהב והביאה להסלמת המצב. נציג שירותי הביטחון בהיידלברג אף אמר בראיון לטלוויזיה המקומית, כי המשטרה ידעה על האפשרות שהניאו־נאצים יתקפו במגדנבורג.

מפגש בבית הסוהר

יו"ר הקהילה היהודית במדינת זקסן שבמערב גרמניה, מיכאל פירסט (46), רוצה להשפיע בדרך של הידברות על הניאו־נאצים, שביצעו מעשה אלימות נגד זרים. מלווה בניצולי שואה מהקהילה היהודית, הוא נפגש בחודש שעבר עם שישה מהם.

פירסט, עורך דין במקצועו, שירת בצבא הגרמני בצעירותו, כדי להראות שיהודי יכול להיות גם פטריוט גרמני. הבחורים שאיתם נפגש, המרצים עונש מאסר בבית הסוהר, לא הבינו בתחילה מה היהודי הזה רוצה מחייהם. "אנחנו רוצים לשוחח איתכם, כדי להזהירכם מפני מאסר נוסף", אמר להם. אחרים מהאסורים נידונו לשמונה שנות מאסר, עונש הניתן על עבירות חמורות.

"לגביהם היהודים הם זרים", אמר פירסט בראיון לשבועון "פוקוס", "זרים שהולך להם בחיים יותר טוב מהם. זהו המפתח. עבורם כל מה שזר היא נושא למתקפה, גם היהודים. העובדה שהיהודים הם אזרחים גרמנים ומשלמי מיסים, לא היתה ידועה להם".

אידיאולוגיה של בן 16

במשפט על רקע הפיגוע בזולינגן, שהתרחש אשתקד ובמהלכו הוצתו אזרחים תורכים בשנתם, ביקש השופט לעמוד על האידיאולוגיה של הנאשם, צעיר בן 16 בשם פליקס.

השופט: מה משמעות המושג "ימני" עבורך?

פליקס: מוסיקה שכזו (של להקת רוק ניאו־נאצית), הייל היטלר וכו'.

השופט: ומה עוד?

פליקס: אה, כן, זרים החוצה.

השופט: ומה עוד?

פליקס: יהודים החוצה.

השופט: ומה עוד?

פליקס: תורכים החוצה, ואחר כך עוד "זיג הייל" וגרמניה התעוררי.

השופט: ומה עוד?

פליקס: זה הכל.

הבונדסטאג יקיים ביום רביעי דיון מיוחד, כדי לחקור את התקרית במגדנבורג ואת מחדליה של המשטרה לאורך כל הדרך, כפי שטוענים חברי מפלגת הירוקים.

ממשלת גרמניה רוצה להעביר הצעת חוק, שתטיל תקופת מאסר של עד שלוש שנים על כל מי שיטען שאושוויץ והשואה לא התרחשו. הממשלה בבון רוצה גם להטיל מאסר אוטומטי למשך שבעה ימים על ימנים רדיקלים שייתפסו בגין עבירות על רקע גזעני, ואחר ניתן יהיה להעמידם מיד למשפט מהיר.

השאלה אם די באמצעי הרתעה כאלה כדי להילחם בתופעה המתפשטת.

בלי חירות, עם מק"י

בפני הברפלד ותומכיו עמדה הברירה בין קואליציה עם "רם", שיש בה מרכיבים של תנועת העבודה, אבל סיעתו תהווה בה מיעוט, לבין קואליציה עם הליכוד, שבה יהיה לו רוב. בחירתו של הברפלד מעידה על הבוחר

עודד ליפשיץ

קרא להצביע עבור הברפלד ולהציל את ההסתדרות. יצחק בן אהרון

הניסיון של הברפלד המובס ותומכיו, לחסום את רמון באמצעות קואליציה עם הליכוד בהנהגת ההסתדרות ובמועצות הפועלים, אינו רק ניסיון נואש וכושל להיצמד לכיסאות אבודים. הנסיון הזה הוא שבר אידיאולוגי עמוק בתנועת העבודה. הוא שם קץ לפסילה העקרונית של הליכוד כשותף להנהגת ההסתדרות. עוד מימי ז'בוטינסקי, הימין בכל גלגוליו – הרוויזיוניסטים, חירות, הליכוד – הוצג כיריב ההיסטורי. המיתוס של השמאל החלוצי, הציוני סוציאליסטי, תיאר מאבק מר בין בני אור, "העבודה" ושותפיה ובראשם מפ"ם, לבין בני החושך מהליכוד, שמאיימים להרוס ולאבד את ההסתדרות ולהפקיר את ציבור העובדים המאורגן לנגישות הקפיטליסטים מהימין.

בן גוריון טבע את העקרון: "בלי חירות ומק"י", ובמשך עשרות שנים לא איפשרו לחירות להיכנס לבחירות בהסתדרות. כשאיפשרו לה להקים את סיעת "תכלת לבן", מנעו ממנה, גם כשזכתה בעשרות אחוזים בבחירות, את הכניסה לוועדה המרכזת ואת הגישה למוקדי הכוח באיגוד המקצועי, קופת חולים ומשק העובדים.

הפסילה הזו סיפקה למפא"י ולירושיה ב"עבודה" כיסוי אידיאולוגי נוח להצדקת התנהגותם הכוחנית בהסתדרות, ולא רק כלפי הליכוד, אלא גם כלפי השותפה הקטנה, מפ"ם. זו אולצה לבלוע צפרדעים רבות ולהבליג על הפרות חוזרות של מעט ההבטחות שניתנו לה, למען המטרה הקדושה: הדיפת הימין המסתער.

בשם הברית ההיסטורית הזו, רבים במפ"ם הטיפו בכנות להמשך השותפות עם "העבודה" בהסתדרות, גם אחרי פירוק המערך עם "העבודה", אחרי הקמת מרצ ואחרי שהברפלד הכזיב את אלה שקיוו שהוא ינער את האבק מההסתדרות המתנוונת.

האשליה של ברית נגד הימין התנפצה. בפני הברפלד ותומכיו עמדה בחירה בין קואליציה עם "רם", שיש בה מרכיבים רבים של תנועת העבודה, אבל סיעתו תהווה בה מיעוט, לבין קואליציה עם הליכוד, שבה יהיה לו רוב. בחירתו של הברפלד מעידה על הבוחר: השלטון עדיף על הרעיון והדרך.

עצם הפניה לליכוד, גם כששבכר שהיכשל, מוכיחה שמדובר בקבוצה כוחנית, וחסרת אידיאולוגיה, שמטרתה היחידה היא שלטון לשמו. להפלה שהברפלד יהיה המזכ"ל, שתומכיו יכהנו כראשי אגפים ומועצות פועלים ושסיעת "העבודה" בהסתדרות תהיה הכוח המוביל בקואליציה.

מי שרומה בגדול

מי שרומה בגדול, הם אותם המוני מצביעי "העבודה", בשורות ובצמרת, ובראשם הכהן הגדול של האידיאולוגיה ההסתדרותית, יצחק בן אהרון. הוא קרא להצביע עבור הברפלד ולהציל את ההסתדרות, והוקיע את מפ"ם על שתמכה ברמון ובגדה בערכים מקודשים. אלו שרומו הם לא אלה שהצביעו עבור הברפלד בגלל תלות ופחד, הנאות השלטון או תקוות לקחת חלק בהנאות אלה אחרי הבחירות. הברפלד איכזב דווקא את אלה שראו בו בריקדה של השמאל החברתי במאבק הכפול נגד הליכוד, ונגד האופורטוניזם הימני, היאפי, הר"צי והש"סי של תומכי רמון.

הניצחון של "רם" אינו מוכיח שסכנת האופורטוניזם חלפה. היא קיימת, אבל בינתיים רמון ו"חיים חדשים" רשאים ליהנות מהספק. רק בעתיד נדע, האם הם הגשימו מה שהבטיחו ובנו הסתדרות חדשה ומשופרת, או שרמון ישתמש בקומה החמישית כקרש קפיצה לזינוק קרוב לצמרת הפוליטית, ויותיר מאחוריו עיי חורבות בהסתדרות. הברפלד ותומכיו אינם יכולים אפילו ליהנות מהספק: הם כבר רצו לזרועות הליכוד.

הנבגדים הכי גדולים הם תומכי הברפלד במפ"ם. במשך שנים, הבליגו כש"העבודה" בהסתדרות נהגה בהם בזלזול מתנשא, והכל למען המטרה הקדושה: המאבק המשותף נגד הימין. ברגע המכריע, זה שגינה שותפות עם ש"ס ושינוי, יזם ברית עם הליכוד.

בעצם, זה לא היה צריך להפתיע: זה בדיוק מה שקרה אחרי ש"העבודה" הובסה ב־77 ואיבדה את השלטון. ב־84 היא חצתה את מחסום ה"בלי חירות ומק"י", נטשה את מפ"ם, רצ ושינוי, והקימה ממשלת אחדות עם הליכוד, ממשלה שלא היה לה דבר עם מצע "העבודה". הממשלה הזו גרמה לקיפאון המדיני שהביא לאינתיפאדה, והיא שאחראית לכשלונות כלכליים חמורים שיצרו פער חברתי והרסו את משק העובדים וההתיישבות העובדת.

עשר שנים לאחר מכן, הברפלד, גם הוא בעקבות תבוסה, חצה את אותו המחסום בהסתדרות. רבין, שמנסה לאלץ את הברפלד ללכת לברית עם "רם" וחוסם את נסיונו לכרות ברית עם שמאי, צודק לגופו של עניין. אבל כשמי שהיה שר הביטחון של שמיר בולם את הברית של הברפלד עם שמאי, קשה לטעון שהוא מתייצב למאבק הזה בידיים נקיות.

לשון המאזניים

להסתדרות הצבעתי בעד בנימין גונן, נציג הרשימה המשותפת של חד"ש והמתקדמת, כדי שהיום אוכל לישון בשקט. ידעתי שגונן יפעל נטו למען העובדים, שלא אצטרך לחשוש, כמו רבים שבחרו ב"רם", שרמון ירוץ ב־96 לראשות הממשלה, או שאכתר במי שילך לקואליציה עם הליכוד כמו הברפלד. יותר מזה: היה ברור שהרשימה המשותפת בהסתדרות, כמו חמשת חברי הכנסת הערבים, תהווה חלק מהגוש שיחסום את הליכוד בהסתדרות.

אחרי הבחירות, כשהעריכו שהרשימה המשותפת של גונן לא תעבור את אחוז החסימה, חששתי שקולי אבד לריק. בדיעבד, התברר שהמשותפת עברה את אחוז החסימה, הצטרפה לקואליציה עם רמון, ואם ייושרו החרורים בקלפיות הבעייתיות שטרם נספרו, המשותפת היא זו שעשויה להעביר את הקואליציה של "רם" מעבר למחסום ה־50 אחוז, ובכך לשים קץ מוחלט לחלומות על קואליציה העבודה־ליכוד.

מסתבר שלכמה מאות קולות צפים, מצביעים שאינם תומכים קבועים במשותפת, היתה השפעה משמעותית.

אם לא די בכך, הרשימה הדמוקרטית של דראושה, שהצטרפה לתומכי הברפלד אך שמרה בהסכם על חופש פעולה, כבר הודיעה שנציגיה, שלושה אחוזים בוועידת ההסתדרות, יתנגדו בכל כוחם לברית עם הליכוד, ויתמכו רק בקואליציה עם "רם".

בשנתיים האחרונות, חמשת הח"כים הערבים מהווים מחסום יעיל בפני הנסיונות החוזרים של רבין ואחרים ב"עבודה" לצרף לקואליציה הממשלתית כוחות ימין מובהקים, כמו צומת והמפד"ל. רבין יודע, שגם אחרי שימצא תחליף למרצ עם 12 הח"כים שלה, יתקשה למצוא תחליף לתמיכת חמשת הח"כים של חד"ש ודראושה.

אחרי הבחירות להסתדרות, התברר שנציגי הרשימות הערביות בהסתדרות, ולא אלה שנקשו לבן אהרון והצביעו בעד הברפלד, הם גורם עיקרי בחסימת דרכו של הליכוד לוועדה המרכזת. התברר שרק עם מק"י – היום המשותפת והדמוקרטית, ניתן לשמור על ההגמוניה הבלעדית של תנועת העבודה בהסתדרות, ולהשאיר את הימין באופוזיציה.

כבוד בת מלך פנימה־פנימה

כשמדברים עם חרדים על מעמד הנשים בקהילתם, הם טוענים שאצלם אין בעיה, להיפך. אשה חרדית, לדבריהם, זוכה ליותר כבוד מאשה חילונית. אולי במתכוון ואולי לא – הם מבלבלים בין מעמד לכבוד, כי כבוד קל יותר להעניק ממעמד. כבוד הוא תחליף מכובד, כשלא רוצים להעניק מעמד. כששומעים זאת, לא ברור אם באמת נדמה להם שהכל בסדר, או שפשוט לא נעים להם להגיד שהמציאות בחצר החרדית היא זו שצריכה להוקיע בכל מקום: בראש הסולם רבנים, אחריהם שאר הגברים, כשגם ביניהם יש היררכיה על פי ההשכלה התורנית והגיל, מתחתם הילדים הבנים שפעם יהיו לגברים, וסוגרות את הרשימה הנשים, יצורים "נותתים" שתפקידם מצטמצם לרבייה ולעבודות בשירות הגבר.

אם ממשיכים ומדברים על אפליית נשים בין חרדים, הם טוענים שהכל נובע מטעות בהבנת מבנה החברה החרדית, כי בעצם, מעמד האשה החרדית שונה יותר מזה של האשה החילונית. הם באמת מתכוונים לזה. בגלל החינוך שזכו לו, נדמה להם שאשה מעצם טבעה, שאיפותיה צנועות משאיפות הגבר, ודי לה במקדש גדול, בבנים מוצלחים ובשבים חרש. כל מה שמעבר לכך, אינו יאה לאשה חרדית, הנוהגת כפי שהגברים מצפים ממנה. שאפתנות, על פי תפיסתם, היא תכונה גברית.

משפט כמו "כבוד בת מלך בבית פנימה", נשמע להם כפסוק המצדיק את המצב, שכן הוא מצמיד לאשה תואר אצולה, ייחוס למשפחת המלוכה. גם לעניין זה, הבת היא בתו של המלך הזכר, ולא בתה של המלכה. כך, הם מקרים, תגיע האשה, גאה במעמדה הנחות, משמע כנועה, מרוצה ושותקת, אל בין הסירים – שם מקומה הטבעי. בהרבה מקרים זה מה שקורה, כי מגיל צעיר שוטפים את מוחן של הבנות החרדיות ומאלפים אותן למקומן הראוי, בצל הגבר.

האשה קובעת

"אבל, בענייני משק הבית וניהולו, רק האשה קובעת", נוהגים עסקנים להדגיש, ונדמה להם שבכך הוכיחו קבל עם ועדה, שמעמד האשה בחברה החרדית תקין.

כך בכך, נאסר על בנות החרדים ללמוד לימודי קודש כמו הבנים, שכן על פי תפיסת החרדים, גם אם הם נמנעים מלומר זאת במפורש, נשים אינן מסוגלות להשתוות לבנים במידת הבנתן, דעתן קלה, ואין באפשרותן לרדת לעומקם של הטקסטים הרבניים העתיקים. הגבר החרדי מאמין שמוח האשה נחות מזה של הגבר, ולכן, אסור למלא אותו בתוכן רב מרי, כזה שנועד למילוי מוחות גבריים. אותו חרדי, לא יתרגש במיוחד אם ייאלץ לעבור ניתוח אצל רופאה, אבל ספרי הקודש – אלו נועדו לגברים בלבד, ורבנית תהיה תמיד אשת הרב ולא סמכות רוחנית בפני עצמה.

מאותה סיבה, הם מאמינים שאלוהים ייעד לנשים תפקידים שונים מאלו שייעד לגברים, כמו ללדת, לבשל ולכבס. שגבר חרדי יכבס? זהו תפקידה של האשה. נשים מתקדמות בעדה החרדית זוכות אמנם לפרוץ את מעגל עבודות הבית, אך רק במקצועות שזכו להיתר רבני. מין גטאות לנשים שזכו להשכלה, כמו מורות בבתי ספר לבנות, קלדניות ומזכירות. מקצועות אלה הותרו, כי למשפחה החרדית הממוצעת, כה הבעל הוא אברך שאינו עובד לפרנסתו ומקיים את משפחתו מקיצבה דלה, השכר שהאשה מביאה הביתה חיוני מאוד. ולא נדבר על הצורך בעבודות אלה שהגברים לא איישו, בין השאר, בגלל השכר הנמוך ובגלל הסטטוס הנמוך של העוסקים בהם.

בכלל ידוע הוא, שנשים פסולות מלשאת משרות ציבוריות כלשהן, ולא רק שררות דתיות, תוך שעוטפים מציאות זאת בתיאוריות המהללות את הנשים כעקרות בית, ודואגות לצרכי הקן המשפחתי. לנשים שנשארות בין הסירים, מקוים כתרים, ואילו נשים שעובדות מחוץ לבית, תמיד תהיה סביבן ענגת אשמה כאילו אינן תמימות, צנועות וחסודות כמו העוכרות בבית.

שקר החן

וכך, עולם העשייה החרדי פנוי לגברים. קחו למשל את העיתונות החרדית. לא רק שגברים בלבד כותבים בה, למעט במוספי סוף השבוע לאשה ולילדים, אלא כאיסור חמור להציג תצלומי נשים בעיתון החרדי, ממש מאותה סיבה. התירוץ הוא צניעות, אך האיסור כולל גם בנות תשעים, שאין במראה דמותן שום התגרות בצניעות הקוראים. זו רק עוד דרך להמחיש שהעולם החרדי הוא עולם של גברים.

ואילו לעדות בבית דין רבני נשים פסולות, כי כאמור, החרדים אימצו את הדעה שהיתה רווחת בימי התלמוד, שנשים דעתן קלה, ואין להסתמך על עדותן, כמו בכלל במאה ורביעית לספירה, כך גם כיום, בבני ברק ובכפרו [illegible] למעט יוצאות מן הכלל. אם מסיטים מעט את גינוני הכבוד המוענקים על נשים, מגלים שלמעשה, מעמדן נחות לעומת הגברים. מתוך מעמדן זה, הן פטורות ממערכת המצוות המוטלות על גברים, ונותרו להן בשירות את צרכי הגבר בלבוש, במזון, בגידול ילדים ובמיטה.

[illegible] משפיל מאין כמוהו, מגלחים את שיער ראשן לקראת נישואיהן, [illegible] חן וחלילה יהיה בהן שמץ של חן שעלול לגרום לגברים אחרים להביט [illegible] יודע מה – להתעניין בהן, כבנשים הואים בעיקר אובייקט מיני, שקל [illegible] חוץ מזה, הן הרי רכושו של הבעל, כפי שמצויינים בכתובה.

[illegible] היא להביא כמה שיותר בנים זכרים, לגדלם למצוות ולקיים את [illegible] הבעל, לגופן הודבקה טומאה, הן נקראות נידות, מלשון נידה, גבר [illegible] בהן, כי הן טמאות ומגודרות. הסיבה – הביצית שמתה בגופן פעם [illegible] מטמאת אותן כמו אדם מת. זרע הגבר לא מת לעולם, כמובן. מכל [illegible] מתים אינה נדבקת לגופו. לכן, באירועים ציבוריים, מרכזים [illegible] במקומות נפרדים, להרחיק מערת צאן וקדושים הגבהות.

[illegible] היה הדבר תלוי בהם, היו מבטלים את מנהגי החילוניות, וכות

ברכנוכם מבית ה'

בהדרת קודש נגיש מלא הטנא ברכת ה'
קמיה הוד כבוד רבינו הגדול מאור עינינו
אשר נפיו אנו חיים וממימיו אנו שותים
האי אריה דבי עילאי ועטרת תפארת ישראל

מרן ראש הישיבה שליט"א

ולבנו הגדול הגאון האדיר מרא דכולא תלמודא
מורה דרכינו מאיר נתיבותינו וסולל אורחות
קושר כתרים ליופיה של תורה משיב נפשות
מגדולי תופסי ומרביצי התורה שבדור

רבנו רבי ברוך דב פוברסקי שליט"א
מראשי הישיבה הקד'

לשמחת ליבם בארוסי הנכדה־הבת תחי'
עב"ג העילוי המופלא ממצויני עולם הישיבות
החתן אליהו גורביץ הי"ו
בן הגאון הגדול מוה"ר אברהם שליט"א
ראש ישיבת גייטסהד

יהא רעוא שיזכו ליצוק את יסודות ביתם
על אדני מורשת בית רבותינו הגדולים שליט"א
לתפארת אבות ועטרת זקנים
המברכים
בקידה קמיה "בית רבי"
בני ישיבת פוניבז'

במבט ראשון, נדמה שמדובר בשידוך בין שני גברים. מודעה ב"יתד נאמן"

ההצבעה לנשים, למשל. כי חברה מתוקנת, על פי תפיסתם, אינה מתחשבת בדעתן של נשים, ואינה מוצאת לנכון להוציאן מהבית לקלפי.

כשגבר אינו שומר אמונים לאשתו, אמנם אין רואים זאת בעין יפה, אבל בסופו של דבר הוא זוכה למחילה. יצרו גבר עליו, וזה קורה. אשה שנוהגת כך, מגורשת בחרפה מביתה, ומוקעת. לאשה אין יצר שראוי להתחשב בו, לה אין מחילה בכגון אלה.

ועוד לא נגענו במעמדן של נשים בבואן להתגרש, ובעור תאומים. אם כי, צריך לזכור שהחרדים אינם אשמים. הם לא המציאו את הרעיון הזה. ההלכה היהודית העתיקה היא שממלה נשים. החרדים רק מגינים ומצדיקים אפליה זו, והיו רוצים להכפיף על כולנו את הנורמות של תקופת יבנה.

כלה אלמונית

הגיעו הדברים לידי כך, שאפילו כשחוגגים מסיבת אירוסין, טקס קדום שכבר לא קיים בחברה המודרנית, מוצג האירוע כשמחת אבי המתארסת, סבו, בעלה לעתיד והגברים במשפחתו בלבד. לפני זמן מה, פורסמה ב"יתד נאמן" בעמוד הראשון, מודעה המבשרת על שמחה גדולה בקהילה הליטאית. בחסות הרב שך, המופיע במודעה כ"מרן ראש הישיבה שליט"א". הישיבה בה' הידיעה, היא כמובן ישיבת פוניבז'. וכך בחסותו, התבשרנו על אירוסי נכדתו של אחד ממכובדי הכת, "רבנו רבי ברוך דב פוברסקי" עם "העילוי המופלא ממצויני עולם הישיבות החתן אליהו גורביץ', הי"ו בן הגאון הגדול מוה"ר אברהם שליט"א ראש ישיבת גייטסהד". במבט ראשון, נדמה שמדובר בשידוך בין שני גברים. במבט שני, מתברר שזה נכון. יש כאן שידוך בין הבן של, לנכדה של. בדרך כלל, הצירופים הללו נעשים ביוזמת ועל פי החלטת ההורים. רק במקרים קיצוניים, אחד מבני הזוג המועמדים לחבור זה לזה, יעז לסרב לשידוך.

במודעה בה אנו עוסקים, היו נתוצות עשרים וארבע מלים על מנת להציג את החתן המיועד על מעלותיו (העילוי המופלא, ממצויני עולם הישיבות, וכן הלאה). הוצג גם הייחוס שלו, שהרי כמקובל בחברות המשמרות נורמות עתיקות, אדם נשפט לא כל כך על פי כישוריו, אלא על פי קשריו המשפחתיים. מעמדו של אוויל, שהוא בנו של אחד ממנהיגי העדה, תמיד גבוה יותר מזה של גאון בן עניים, מפשוטי העם.

רק פרט אחד, קטן, שולי ולא חשוב, אינו מופיע במודעה: מה שם הנערה המתארסת? המודעה לא טורחת לדווח על כך, אבל בעצם, מה זה חשוב? כבוד בת מלך כל כך פנימה, עד שאפילו שם וזהות אין לה. מה חשוב מי היא או מה שמה? חשוב רק מי אביה, מי סבה ועם מי היא מתארסת. נשים מופלות לרעה? מה פתאום? הן פשוט לא קיימות שם.

דלקת אוזניים

הפיתוי בהאזנות סתר גדול, משום שעד עתה לא נקבעו בחוק עונשים מחמירים על עבירות מסוג זה. יו"ר ועדת החוקה של הכנסת, דדי צוקר, אומר שהדרך האפקטיבית להילחם בנגע אינה ענישה, אלא פגיעה של ממש בפרנסתו של המאזין

בצלאל עמיקם

האזנות הסתר פורחות. פרשיות ווטרגייט נוסח מקומי נחשפות בתדירות רבה. מאזינים לטלפונים כדי להתחקות אחרי אישים פוליטיים. מצותתים לשיחותיהם של ברוקרים בבורסה ומקשיבים לדברים אינטימיים המוגדרים בצנעת הפרט. המכה, שקיבלה ממדים של מגיפה, פוקדת שורה ארוכה של אנשים, חלקם ממוקמים בצמרת וחלקם פחות.

יו"ר ועדת החוקה של הכנסת, דדי צוקר, מוטרד מאוד מהיקף ההאזנות. "מדובר בתופעה שממדיה רחבים הרבה יותר ממה שחשב המחוקק, וממה שהחברה השומרת על סוד שיח מסוגלת לשאת. הקושי הגדול לבקר את התופעה נובע מהעובדה, שההתפתחות הטכנולוגית מתקדמת בצעדי ענק והחקיקה לא יכולה להדביק אותה". ועדת החוקה של הכנסת, ודדי צוקר העומד בראשה, חותרים להחמיר בדינם של המצותתים. שולת העונש כיום מפחת. לפני זמן מה הטיל בית משפט שלום בתל־אביב על שני חוקרים פרטיים, שהורשעו בהתקנת מכשירים להאזנת סתר, "עונשים כבדים". האחד, שהאזין לאיש עסקים, נקנס ב־2,000 שקל ובחמישה חודשי מאסר על תנאי, ואילו שותפו הסתפק ב־1,000 שקל, קנס ובשלושה חודשי מאסר על תנאי.

ח"כ צוקר אומר, כי חובת המחוקק היא לצמצם את הנזק ככל האפשר. "אני רוצה להיות מציאותי. הדרך האפקטיבית ביותר להילחם בנגע הוא בענישה. ענישה איננה בהכרח השלכת המאזין או מומין חשיפות לכלא, אלא פגיעה של ממש בפרנסתו. לדוגמה, שלילת רשיון עיסוק מהנתפס בהאזנות סתר".

האזנות באישור השר

יו"ר ועדת החוקה של הכנסת מודע לתופעה, שימיה כימות עולם ומקורה בכמיהה לדעת מה נעשה אצל הדיבר. עד לפני שנים אחדות היו המקרים של האזנות סתר מועטים, וזאת אולי בשל התלות המוחלטת כמעט בטלפון. מאז, פסעה התקשורת צעד אחר צעד קדימה. אנשים רבים מנהלים את ענייניהם באמצעות פלאפונים ופקסימיליות, קשר אלחוטי ועוד. ח"כ צוקר אומר כי התחום כולו פרוץ, נעדר פיקוח ציבורי וביקורת מתאימה. "איש אינו יודע כמה, מתי, למה ולמי מאזינים, ורשויות המדינה יכולות לעשות בצינעה והרחק מעין הציבור גם מעשים שהחוק אינו מתיר".

שר המשפטים, דוד ליבאי, טורח בהכנת רפורמה בנושא האזנות סתר, שבאה להגן על אזרחים מפני חדירה לפרטיותם מצד אחד, ומצד אחר מאפשרת להשתמש בהאזנות סתר למלחמה בפשיעה. ההגבלות הקיימות אוסרות על האזנה לשיחות ברדיו־טלפון נייד, במכשיר קשר אלחוטי, בתקשורת בין מחשבים ובפקסימיליה. ליבאי גורס, כי יש להגביל האזנות סתר רק לעבירות חמורות מסוג פשע, אותן תבצע המשטרה באישור היועץ המשפטי לממשלה או שר המשפטים.

פרקליטות המדינה, דורית ביניש, מצביעה על הישגים גדולים כתוצאה מהאזנות סתר. "מדובר בחשיפות של לוויתני סמים. האזנות, אומרת דורית ביניש, הן אמצעי חשוב ויעיל במלחמה בפשע ובמיוחד בעבירות סמים. יש לשקול אותן מול אמצעים אחרים, המשמשים כלים במאבק בפשיעה".

הפיתוי להאזנת סתר הוא רב. קבלני האזנות מרוויחים אלפי דולר כתמורה לשירותיהם. לו היה החוק קובע ענישה מחמירה, יתכן שכמות ההאזנות היתה יורדת. כיום, משתלם לקבלני ההקלטות לבצע את שליחותם, שכן העונש קל יחסית ובכמה אלפי שקלים אפשר לצאת ממנו בשלום.

אוי, כמה שאשתו חכמה

יצאנו למנגל בחיק הטבע, כל המשפחה. כולנו אמרנו שהיה נורא כיף, שנהנינו מאוד, בעיקר מהבשר ומהקפה ומבילוי עם הילדים, שצריך לחזור על המבצע לעתים קרובות יותר. בעוד חמש שנים, נניח

אמרתי כן ברגע של חולשה. בטח, למה לא? יהיה נורא נחמד לצאת קצת מהשיגרה ולבלות את החג בחיק הטבע. יופי, אמרה הבת, רציתי לדעת עקרונית, אתקשר אחר כך להגיד לך מה לקחת.

רק כשניתקה, תפסתי שאנחנו יוצאים למנגל. כזה פיקניק עם גריל פחמים, עם זלילת בשר, עם עשן בעיניים ותורים של קילומטר ליד השירותים. מאבק על מטר מרובע של קרקע, על שולחן, על ברזיה. בשביל מה אני צריכה את זה? ודווקא בחג, כשיש לי במקפיא לזאניה מוכנה, רק לחמם בתנור. אבל עכשיו, אם אתחרט, הבת תגיד, ובצדק, שהיא ידעה זאת מראש, שאני תמיד עושה לה את זה, שאי־אפשר לסמוך עלי, שאני פרלאה לא נורמלית ושאתבייש. ואיך אני לא מתחשבת באבא, שכל כך רוצה לבלות עם הנכדים ולבשל לכולם קפה אמיתי? ואז הייתי שואלת אותה מנין היא יודעת שאבא שלה מעוניין במנגל, והיא היתה מגמגמת ומגלה שכבר דיברה איתו וסיכמה לפני שפנתה אלי, ואני הייתי אומרת, ככה אתם, מאחורי גבי. לא, מוטב מנגל, מה גם שהאלטרנטיבה המתוכננת לחג היא לכתוב שני מאמרים, שהיה עלי להכין לאתמול.

כדי שהחגיגה תהיה שלמה, הזמנתי את הבן ורעייתו להצטרף. הבן ניסה להתחמק, אבל הכלה התלהבה מהרעיון. היא חייבת, ממש חייבת, להגיש למחרת עבודה חשובה מאוד, ואם נשחרר אותה מהנודניק שלה, תוכל לעבוד בשקט.

הבת אמרה שזה יופי, חבל שהכלה לא באה, אבל גם ככה נהיה 5 מבוגרים ו־3 ילדים וזה מחייב היערכות מסוימת, וכל החנויות כבר סגורות. אז מה יש לי במקרר? מצאתי קילו שניצל עוף וחצי קילו כבד. טוב מאוד, אמרה הבת, תוציאי מהמקפיא ושימי במקרר, שיתחיל להפשיר. אצלי יש קבבים וכנפי עוף. אבל אנחנו חמישה מבוגרים ושלושה ילדים ובמנגל, אני יודעת, אוכלים המון. אז צריך עוד בשר, איזו חבילת סטייק עוף, או נקניקיות. אולי תקפצו בבוקר ליפו, שם הכל פתוח?

קבענו לצאת בעשר

אמרתי שלא בא בחשבון. לפי הערכתי, שלושה וחצי קילו בשר יספיקו בהחלט ל־5 מבוגרים ו־3 ילדים, כולל תינוק בן שנה. ובבוקר, אהיה מאושרת אם אצליח להעיר את הגברים ולהתארגן. אני יכולה גם לדאוג למים קרים, כי הוצאתי את הבשר מהמקפיא ויש שם מקום ל־2 בקבוקי קנקל גדולים עם מים.

קבענו לצאת בעשר, בהנחה שכל המקדימים כבר הגיעו ליערים והכבישים ריקים. לא נוסעים רחוק, הבטיחה הבת, רק ליער קדימה, יופי של מקום, חמש דקות מכפר־סבא, אבל בצד שלנו, של הקו הירוק. הם כבר היו שם והילדים נורא נהנו.

אין לי מושג איך זה קרה, אבל הגברים קמו בזמן. הבן, שהגיע על אופניים, קנה בדרך 3 בקבוקים גדולים של שתייה מקוררת היטב, אני טרחתי לדחוס לתיק שומר־קור את מה שהחלטתי לקחת: בצל, בשר, צלחות חד־פעמיות, מלונים, טחינה ותירס גמדי בקופסת שימורים. בגאווה רבה זכרתי לקחת מלח ופותחן. ברגע אחרון, דחפתי לארגז את הטטרים.

ברבע לעשר טילפנתי לבת, להודיע שאנחנו בדרך. אה, אמרה, אנחנו עוד לא לבושים. אולי תעשו טובה ותקפצו ליפו לקנות עוד קצת בשר? והתחלתי להתווכח, אבל הגברים הפסיקו אותי. מה את תמיד כזאת אנטי? מה איכפת לך שנעשה סיבוב ונקנה עוד קצת בשר? למה לקלקל שמחה?

בדרך ליפו נזכרתי ששכחתי שמיכה, אבל לא העזתי לבקש שנחזור.

אולי לא כל עם ישראל ובני דודיו שכחו לקנות משהו לפיקניק של החג, אבל רבע מהם לבטח. הכבישים ליפו היו פקוקים, לצידי הרחובות הצרים שאחרי השעון חנו עשרות מכוניות, לפני המאפיה של אבולעפיה התמשך תור עד לשטח הגדול, ובכל חנות היו המון יהודים. נסענו לכיוון גבעת עליה, כי הדרך ממילא היתה חד־סיטרית. במקום אחר קנינו פיתות, שיהיה. בשלוש חנויות מכולת לא היה בשר בכלל, בחמש אחרות, כולל שני איטליזים, לא היה סטייק עוף. בגן תמר – שזה בכניסה לגבעת־עליה – נשברתי וקניתי סטייק עין, סלום נקניקיות חריפות־חריפות, שיהיה.

אם כבר היינו בפתחה של גבעת־עליה, היא ג'בליה של פעם, עשה האיש שלי סיבוב עד לשפת הים, להראות לבן את מקורותיו: הנה הבית שאמא שלך גרה לפני שהתחתנו. הנה האבן שהתנשקנו לידה בפעם הראשונה, כשליוויתי אותה הביתה. נוסטלגיה.

הבן, שהיה מכורבל במושב האחורי וניסה לחטוף תנומה, כדי להשלים גירעון כרוני בשינה, פקח עין אחד והפליט שאאא, מרשים מאוד, ושעכשיו הוא מעריך כמה אשתו חכמה. אוי, איזו אשה חכמה יש לו. נשארה בבית ואותו שלחה למסע זכרונות מטומטם. קנינו הכל? אז בואו, עוד מעט 11.

מכירים את הדרך

נסענו בשתי מכוניות, כשרק אחד הנהגים יודע את היער המדויק, אבל שניהם יודעים איך להגיע. הבעיה היתה, שכל אחד הכיר דרך אחרת, טובה יותר, קצרה יותר, כביש פחות עמוס ובלי רמזורים. הם התחרו זה בזה מי יוביל, בדרך שלו, ועקפו זה את זה, אם צריך ואם לא, ונכנסו ללחץ כשנדחפה ביניהם מכונית אחרת, כי אז לא יכלו לאותת שצריך לפנות ימינה ולא להמשיך בכביש גהה הישן.

יצאנו מהבית באחת־עשרה ורבע, הגענו לקדימה קצת אחרי אחת. נכון שזה חמש דקות מכפר־סבא, אבל עד שמגיעים לכפר־סבא. בתוך קדימה היה שילוט שהפנה אותנו אל היער, כך שנתנו למכונית של הבת להוביל, ובינינו נדחף טנדר גבוה, שהסתיר לחלוטין את הנוף. נסענו ונסענו ונסענו, בכלל לא בטוחים שאנחנו בכיוון, אבל אחרי קילומטרים אחדים הטנדר חנה, ואז ראינו שזה בסדר, המכונית עם הילדים רק חצי קילומטר לפנינו והיא ממשיכה.

הם עצרו לצידי הדרך, כך שהמכונית הפרידה בין הכביש לפיסת דשא. איציק, בעלה של הבת, כבר היה בחוץ וכיוון אותנו לחסום קטע צמוד. שהילדים לא ירוצו לכביש. חכם ויעיל מאוד, פרט למקרים שבכביש מופיעה מכונית הגלידה, ואז אין לילדים כל בעיה להסתנן בין המכוניות החונות.

האיזור שהתנחלנו בו לא היה מתורבת. לא שולחנות, לא ברזיה, לא שירותים, רק עשרות משפחות פזורות בין העצים. הנשים כורעות על מפה פרושה על הקרקע ותותכות ירקות לסלט; הגברים רכונים מעל למנגל והופכים את הסטייקים; הילדים רצים כל רגע לכביש, ממתינים למכונית הגלידה.

תפסנו שטח פנוי ופרשנו מפה. פתחנו שולחן מתקפל, העמדנו את המנגל, איציק תפס פיקוד על פחמים ובשרים, הבת הוציאה את כל הירקות כדי להכין סלט. התאומים רצו פיפי ו/או קקי ואני ליוויתי אותם רחוק־רחוק, שאף אחד לא יציץ. אישי התחיל להתארגן להכנת קפה. קפה אמיתי, בפינג'ן. הוא אמנם לא מדור הפלמ"ח, אבל בזמנו, גם בנח"ל ידעו להכין קפה אמיתי, כמו בפלמ"ח ובמילואים. זה היה התפקיד החשוב יותר שלו, כולם מתו על הקפה שלו. בכל מלחמות ישראל, חוץ ממלחמת השחרור, שפיספס, אבל לא באשמתו. הבן הופקד על שמירת התינוק, שיישאר עוד קצת בעגלה. לבן אין שום בעיה לשעשע ילדים קטנים, הוא מראה להם קסמים ועושה פרצופים ומנפח בלונים. התאומים שחזרו מפיפי־קקי התלהבו מאוד, אבל טרון בן השנה לא התרשם ופתח במאמצים לשחרור מהעגלה.

אוי, אמר הבן, כמה שהאשה שלי חכמה.

איש הקפה חיפש אבנים בשביל המדורה. לא היו אבנים בשטח, אבן בימינו היא נשק מסוכן, מי משאיר אבנים פזורות ככה סתם ביער? איך אפשר להקים מדורה לקפה בלי אבנים? אתה יכול להעמיד את הקומקום על המנגל, הציעה הבת, אבל אביה התחלחל: קפה על מנגל? מה הוא, ברברי? בסוף, מצא הבן פס של מתכת וכופף אותו לזווית. הבן שייך לדור שרוגל במטרה, ולא באמצעים. המטרה איננה למצוא אבנים למדורה, אלא להכין קפה, וקומקום יכול לעמוד גם על זווית של מתכת.

חכם מאוד. הילדים התפזרו לאסוף זרדים ואני שמרתי בדריכות על קשר עין איתם. טרון יצא מהעגלה, עמד זקוף – עוד מעט ישמיע את התרועה של ג'וני וייסמילר – צעד עצמאית שלושה צעדים, לקול מחיאות כפיים של כל המשפחה, וירד על ארבע. זאת הדרך הטובה והמהירה ביותר להפריע לכולם ולהימצא בכל מקום, בפרט קרוב לאש. התאומים ביקשו פיפי ו/או קקי.

אוי, אמר הבן, כמה שהאשה שלי חכמה.

הסלט היה מוכן, גם נאגלה ראשונה של קפה, גם חלק מהבשר, הבת הוציאה את הכלים וחילקה את האוכל. הילדים לא כל כך רצו לאכול. למודי ניסיון, המתינו לאוטו גלידה.

לריב על הטטרים

האמת היא, שהבשר היה מעולה. בפרט הנקניקיות החריפות שקניתי ביפו. וכנפי העוף. מכל השאר בקושי טעמנו, כי היה יותר מדי. הילדים הלכו [illegible] למדורת הקפה, הבן גילה אצלי את [illegible] את כל השאריות לשקית אשפה ענקית [illegible] איתו על הטטרים. את רואה, אמרה לי, [illegible] הכל ראשון.

אוי, אמר הבן, כשהוא נותן לה את [illegible] שאשתי חכמה.

הכנו לאשה החכמה שנשארה בבית, [illegible] מיני בשרים, שתתחלק עם [illegible] במיקרוגל. הוספנו תפוחי אדמה [illegible] המסורת, מכוח האינרציה, ועוד [illegible] שנשאר – ונשאר כמעט הכל – [illegible] לנקות את השטח, חינוכי מאוד. [illegible] המתקרר ובקושי הצלנו אותו [illegible] למדורת הקפה הכבויה, ואכן [illegible] בפעם החמישית ובפעם [illegible] את המפה. ניקינו את המנגל. [illegible] זרקנו. קיפלנו את השולחן. [illegible] קרה עדיין, שהעברנו למכונית [illegible] שני בקבוקים עם קרח חצי נמס, [illegible] למכונית שלנו שקית ענקית [illegible]

השעה היתה שתיים וחצי. באנו, [illegible] ברדיו שמענו שהמשטרה מבקשת [illegible] את שובם למרכז הארץ, כדי למנוע [illegible] שאמור לישון בשעות אלו, היה [illegible] נמרצות בגד כל ניסיון לרתק אותו [illegible] התאומים רצו פיפי־קקי, וביקשו [illegible] גלידה.

דרך קיצור

אוי, אמר הבן. הבת שכחה להחזיר לי [illegible] כולנו אמרנו שהיה נורא כיף, [illegible] מהבשר ומהקפה ומבילוי עם הילדים, [illegible] המבצע לעתים קרובות יותר. בעוד [illegible]

לקח לנו שעה לצאת מקדימה, כי אין [illegible] המכוון אל הכביש הראשי. ובכביש הראשי [illegible] שרוב המטיילים התייחסו ברצינות ל[illegible] והקדימו את חזרתם למרכז, הבן ניאות ל[illegible] להוכיח שהוא מכיר דרך קיצור, בלי [illegible] פקקים. הוא רצה לחזור הביתה כמה [illegible] לגרגר קצת לאשה החכמה שלו.

בחיק המשפחה, בחיק הטבע

דפים לספרות

עורך: עמוס לויתן

בכי יבש

ענת שפיצן

■ *אהרון אלמוג: "אל תצחיקו את סבתא", הוצאת זמורה ביתן, 128 עמ' 1994.*

המקור לשמו של קובץ הסיפורים "אל תצחיקו את סבתא" הוא אירוע מעברו של המספר: בילדותו נהג להתחבא בתוך ארון גדול בביתו ולצותת לשיחותיהם של בני המשפחה, תוך שהוא חולם מיני חלומות בהקיץ. העניין התגלה כאשר פצה פעם בשיר וקול זמרתו הגיע לאוזניהם של יושבי הבית. הם חשבו שעכבר מצייץ בתוך הארון והדוד הביא מקל לחבוט בו. למרבה המזל ברגע האחרון הבחין בילד המסתתר בפנים. סבתא צפתה במחזה ופרצה בצחוק גדול, ואילו אמא ראגה וביקשה – 'אל תצחיקו את סבתא', כנראה חששה שמרוב צחוק תבלע סבתא את שיניה התותבות, שעלו הון עתק.

יש בקובץ הרפתקאות רבות כאלה מילדותו של המספר, בן למשפחה תימנית, שגדל בדרום תל אביב לפני קום המדינה. הסיפורים בנויים מפסיפס של תמונות ואירועים מתל־אביב הקטנה, עיר של בתים קטנים וגינות, עצי אקליפטוס ותות, מחלקי חלב ומתרחצים בבגדיים עם כתפיות.

הילדות בתל־אביב של אותם ימים לא היתה קלה. הילדים סבלו מעוני ורעב, וספגו חבטות מהורים וממורים קשוחים. הספר מאוכלס במורים איומים, כמו המנהל שכאשר סטר לתלמיד אחר נהג לסטור גם לשכנו – על כל צרה שלא תבוא; או המורה לזמרה שחבט בכוח על ראשו של תלמיד בחליל, עד שנשבר. חבורת המורים הנוקשים אינם מבינים לנפשו של המספר, נער שובב אך רגיש וחולמני. הוא נחשב למופרע, מקבל עונשים מענישים שונים, ולבסוף נשלח אל הפסיכולוג, ומבלה שעות ארוכות במילוי שאלונים וטפסים במקום ללמוד.

גיבור הסיפורים נוטה להיקלע לאי־הבנות גם מחוץ לכותלי בית־הספר. דוגמה להסתבכות כזאת היא "סיפור על התהלוכה הדוקרת", אחד הסיפורים היפים בקובץ. הילד צועד לפני אביו המנגן בתהלוכה, ונושא למענו את התווים. אבל נעליו גדולות ממידתו ומשפשפות את רגליו. הרגליים צורבות, והילד מתחיל לקפץ מצד לצד מרוב כאב. כדי לקרוא את התווים מתחיל גם אביו לנתר אנה ואנה, ובעקבותיו פותחת כל התהלוכה בדילוג עליז בקצב סמבה סוער.

סיפור זה מדגים גם את דרכו המיוחדת של אלמוג לתאר את הקשיים בחיים דווקא ע"י תיבולם בהומור.

אפילו את הרעב הוא מצייר בחיוך. רבע הביצה הנכספת המוגשת בארוחות הצהריים בבית הספר מכונה "ידידת נפשי העורגת אלי ממרחקים", ואילו את הנוהג לקנות בגדים גדולים לילד ממידתו, כדי שישמשו אותו שנים ארוכות, הוא מכנה "אופטימיות", שכן הבגדים מעידים על אמונתו של האב שבנו יחיה עשר שנים לפחות מיום קנייתם.

בסיפורי הילדות מצליח אלמוג לשלב הומור ואירוניה עצמית בגעגועים, פיוט וכאב. בזכות בת השחוק אין הסיפור הופך למחאה סוחטת דמעות על ילדות עשוקה. חוש ההומור אינו עוזב אותו גם ברגעים הכואבים ביותר. כמו בתיאור מותו של נער צעיר, אליהו הכיישן. בסיפור "רחוב הרצל" הוא כותב על הכאב החבוי ביצירותיו לעומת יצירותיהם של אחרים: "כשהם בוכים, רואים להם את הדמעות. אני בכיי יבש..."

יש בקובץ גם סיפורים שאינם עוסקים בילדות. בכמה מהם מתואר אדם בוגר, סטודנט או מורה. בסיפור "כלב שחור" מסופר על כלב שבא לשמוע הרצאות באוניברסיטה "שלא על מנת לרכוש לו תואר, או למצוא לו בת זוג". ובסיפור ה"מסע לאדינבורו" מסופר על מורה שיצא לטיול בלונדון ומצא את עצמו בסקוטלנד. בסיפורים על ימי הבגרות בולט מאוד חוש ההומור ופחות הצד האנושי הכואב. סיפורים אלה אמנם קלים לקריאה ומבדחים מאוד, בכמה מקומות צחקתי בקול, אך הם אינם מותירים את רישומם, כמו סיפורי הילדות.

נושא אחר בקובץ הוא הספרות והשירה. המחבר, שהוא משורר בזכות עצמו ופרסם כמה קובצי שירה חשובים, מביע את דעתו על יצירות שונות. למשוררת זלדה הוא מקדיש סיפור שלם וכותב על שירה "השכנה הרעה" כי זהו שיר "מרהיב, משוררים בודדים מאוד בשירת העולם זכו להגיע לאחרות כה מופלאה בשירתם". ואילו על פנחס שדה הוא אומר שכתב "חתיכת פרוזה הגונה".

המספר גם מתאר איך התעוררה בו מודעות לכתיבה בהיותו בן תשע, כאשר קרא לראשונה סיפור של ברנר

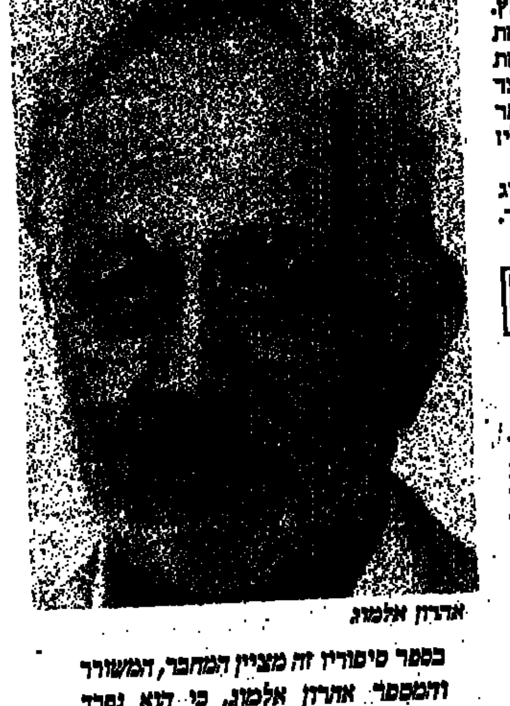

אהרון אלמוג

בספר סיפוריו זה מציין המחבר, המשורר והמספר אהרון אלמוג, כי הוא נפרד בצער מן השירה, אשר אולי הגיעה אל סוף דרכה בתרבות הבידור והטלוויזיה. לטעמי, הקטעים העוסקים בשירה ובספרות הם הרבה יותר חלשים בו, לעומת סיפורי הילדות, רזיי המוות, החום האנושי וההומור. מוטו חידקות באחד מסיפוריו מגדירים היטב באומרו "יום כמו החיים, מצחיקים ועצובים בבת אחת".

"משום שהם מנציחים את החיים". עם השנים נתקל בקשיים רבים והתנגש עם הממסד הספרותי. הסיפור הראשון, למשל, מפרט איך ניסה להגיש שירים לעורכי מוספים ספרותיים ונתקל בשורת טיפוסים דוחים. עורך אחד חשב אותו למתחזה וניסה לקנות ממנו בתים שונים מכתבי השיר שהיו לו להציע, ואילו עורך אחר התעניין בעיקר בבקבוק שנשא איתו המשורר, והתאכזב מרות כאשר התברר לו שהבקבוק הכיל רק אבקה לחיזוק השיער.

הספר מסתיים באכזבה מן השירה. "היום אני חש רפיון", הוא כותב, "אולי הגיעה השירה אל סוף דרכה, איזו שליחות רוחנית היא עוד יכולה למלא בתרבות

(המשך בעמוד 21)

יהודי־אינדיאני?

איזה פרליס

■ *ברנארד מלמוד: "העם וסיפורים אחרים", מאנגלית: רות לבנית, זמורה־ביתן, 1994*

כוכבו של ברנרד מלמוד (יליד ברוקלין 1914־1986) דרך בראשית שנות הארבעים, והוא התמיד ביצירתו עד שהמוות השיגו ליד שולחן הכתיבה, בטרם יספיק להשלים את הרומן האחרון שלו "העם". רומן זה ושישה־עשר סיפורים קצרים, (מהם עשרה שנתפרסמו בכתבי־עת ושישה שנמצאו בעזבונו), הופיעו עכשיו בתרגום עברי. ידידו של מלמוד והמו"ל של ספריו, רוברט ג'ירו, הוסיף מבוא וכו פרטים חשובים על הסופר ותיפושי הדרך שלו בערוב ימיו. מסתבר שמלמוד ביקש אפיקי יצירה חדשים: "אולי מיציתי את יכולתי בסוגי הסיפורים הקצרים שאני כותב ומזה כה רב [...] הגעתי למקום שמסוכן לסופר לעמוד בו, ופירוש הדבר שעלי לבקש חומר חדש".

חומר חדש זה הוא באמת פנטסטי: מהגר יהודי, יוזים כלום, שנמלט משירות צבאי ברוסיה, נודד עם מרכולתו בצפון־מערב ארצות הברית, נשבה על־ידי אינדיאנים והופך לבן השבט. ("העם" בהקשר זה הוא השבט). השנה היא 1870, הנהירה מערבה בעיצומה ועל האינדיאנים נגזר לנטוש את אדמותיהם לטובת המתיישבים הלבנים. האם מלמוד מתכוון להוסיף עוד סיפור על אינדיאנים לאותה קלאסיקה שבימינו נחשבת לספרות לנוער? לא זאת כוונתו. מה גם שהרוכל היהודי, עם כיפתו הפולנית וזקנו הארמרם, המדבר במבטא יידי – הינו גיבור, או אנטי־גיבור מלמודי טיפוסי. הוא שלומיאל תמים וטוב־לב, שביום בואו לאמריקה הגיש בקשה לקבל אזרחות, אבל מקץ חמש שנים עדיין לא ידוע לו מה עלה בגורל בקשתו. לכאורה הוא דמות קומית, אבל תפקידו בסיפור מנוגד לתדמית זו.

במישור הריאליסטי אין שחר לעלילה הנרקמת בסיפור, לפיה עובר יוזים מבחני התקבלות לשבט והופך ל"יהודי־אינדיאני", ואחרי מות ראש השבט יורש את כהונתו. ראש שבט כזה לא היה ולא נברא, אלא משל היה, והסיפור אכן הוא משל. יוזים, סוציאליסט ופאציפיסט מנעוריו, מזדהה עם גורל האינדיאנים, יוצא בשליחות מטעמם לוושינגטון ואף נלחם לצדם. יחד עם זאת הוא תוהה על זהותו: "אכן, מן הלבנים אני, אבל חושב כאחד האדומים". גם הנציב לענייני האינדיאנים שואל אותו: "כשאתה מדבר על אבותיך, אתה מתייחס לאינדיאנים שבאמריקה, או לעברים?" ותשובתו: "אני מתכוון לאבות כאשר הם שם, שחיו לפנינו והאמינו בצ'יף עליון אשר הוא ריבון העולם". המאבק, כמובן, הוא אבוד, והאינדיאנים נאלצים להתפנות, וכך מסתיים הסיפור בנימת יאוש. אולם לפי הערות המחבר לפרקי ההמשך, מסתבר, שיוזים נרשם לשיעורי ערב כסטודנט למשפטים, כדי לעזור לבני השבט בדרך אחרת.

המשל הוא ביטוי לרדיפת הצדק, ואופיינית למלמוד, שראה את כל הנרדפים כראויים לחמלתו ומצא לגיבורו תפקיד כלל־אנושי ולא לאומי. אולם "תבנית נוף מולדתו" של מלמוד היתה חנות מכולת עלובה בברוקלין, ולא מאהל אינדיאני בפאתי מערב. (במציאות, אביו היה בעל חנות כזאת). משום כך, על אף כוונותיו הטובות של המחבר, הסיפור הוא מאולץ ומוסר־ההשכל שלו תמים ופשטני. מסתבר, שהרדיפה אחרי חומר חדש, לא תמיד מיטיבה עם הסופר ויצירתו.

בסיפורים הקצרים, שרמתם אינה אחידה, מתגלות הדמויות המאכלסות את העולם המלמודי. עולם של מהגרים יהודים, קשיי־יום ובכיקם, ה"צברים" האמריקאים, שיש בו הרבה אומללות ותיסכול, מאבקים וחרדות. בעולם זה מופיעים גם אינטלקטואלים יהודים, אבל הבכורה ניתנת לפשוטי־עם, בעיקר בני דור ראשון להגירה, הנאחזים בשיניים וצפורניים במולדת החדשה.

הסיפור "שביתת נשק", המתפרסם לראשונה באסופה שלפנינו, קשור בחוויה טראומטית של מלמוד בהיוודע לו על נפילת צרפת וכניסת הגרמנים לפאריס, ביוני 1940. הסופר לעתיד, אז פקיד זוטר בוושינגטון, שכתב את סיפוריו בשעות עבודתו במשרד, הוכה בהלם. "שלחתי רשימה ל'וושינגטון פוסט' בה אני מתאבל על פאריס הכבושה שהצבא הגרמני דורס אותה ברגל גסה, חשתי צער ואבל על אובדן ציוויליזציה אשר אהבתי". הרשימה הופיעה ביולי 1940 וזה היה פירסום בכורה של סופר צעיר ובלתי־ידוע ונקודת מוצא ליצירה העתידית שלו.

"שביתת נשק" (הכוונה לכניעת צרפת) משתקפת בתודעת בעל חנות המכולת, שבנעוריו ראה רצח יהודי בפוגרום. האימה, שהמהגר היהודי לא השתחרר ממנה בהגיעו לחוף מבטחים, מתעוררת ביתר שאת נוכח הצלחות הצבא הנאצי. בנו, דור ראשון לילידי אמריקה, נדבק אף הוא בחרדת אביו. לעומת זאת בני הסביבה מגלים אדישות לגבי מלחמה רחוקה, שאינה נוגעת לאמריקה. אחד מספקיו של החנווני, אמריקאי ממוצא גרמני, מתלהב ומתגאה בבני עמו, שבכוחם לכבוש את העולם. העימות המילולי האלים בין היהודי והנאצי חושף את מצבו האמיתי של פליט הפוגרומים. בסיפור קצר־צר

זה מופיע הנושא המרכזי של מלמוד: דור הא[בות] למהגרים יהודים ודור ההמשך ומצבם בסביבה הגוי[ת].

דמויות מיוסרות של הנאבקים על קיומם ה[...] בעולם הקשה והתחרותי של החברה האמריק[אית] מאכלסות את רוב הסיפורים. למשל בסיפור "[...] מכולת", שאינה מפרנסת את בעליה, בעיקר מ[...] בשכונה הסופרמרקט (מצב דומה מתואר ברומן "העוזר") שהוא המיצוי המושלם ביותר של נושא זה, עליבות החיים האלה זועקת במונולוג הפנימי של הבעל: "תשע־עשרה שנות דלות במסחר קמעוני וזה [...] תשע־עשרה שנים של עמידה על הרגלים, שעות [...] [...] בשביל מה, אלי הטוב?" האומללות הזאת אורבת [...] לבנים, ילידי הארץ, שאופקיהם ושאיפותיהם [...] מעבר לחוג הצר של חיי הוריהם, המתוארות בסיפו[רים] האחרים.

ברנרד מלמוד

בשנותיו האחרונות ביקש מלמוד אפיק יצירה חדשים וחומר חדש. חומר זה הוא באמת פנטסטי: מהגר יהודי, הנודד עם מרכולתו בצפון־מערב ארצות הברית, נשבה על־ידי אינדיאנים, והופך לראש השבט. הרדיפה אחר חומר חדש, לא דווקא היטיבה עם הסופר שתבנית נוף מולדתו היא "חנות המכולת בברוקלין".

"החלום האמריקאי" של שפע והצלחה, של טיפוס בסולם החברתי עד לצמרת, והשתלבות מסובבת בחברה הכללית, רחוק מאוד מגיבוריו של מלמוד. סיפוריו אלה צמחו מנסיון חייו של מחברם והם טבועים בחותם האותנטיות. כרם, בסוף דרכו ביקש מלמוד כאמור "חומר חדש" ועלה על דעתו רעיון לכתוב סיפורים ביוגרפיים של דמויות, שעוררו בו עניין. בפנקסו רשם: "המטרה: לצאת מתוך מערכה מן החיים, להרחיבה מבחינה ספרותית, להעמיק ביסוד הביוגרפי ולפתח אותו. מתקבלת, או צריכה להתקבל, המצאה המוגשת כשיטה אומנם מוגבלת אך טעונה משמעות חיים..." שני סיפורים ממין זה חותמים את הקובץ שלפנינו "בקיו־גארדנס" (על וירג'יניה וולף) ו"אלמה נושעה" (על אלמה מאהלר). סיפורה של וירג'יניה מתחיל בטיול בגנים הבוטניים. בזמן הטיול תחתוניה של וירג'יניה מתרופפים וגולשים לארץ, ואין היא מצליחה להסתיר מאחורי השיחים. אחותה, ואנסה, מרגיעה אותה: "אל תהיי היסטרית. איש לא יוכל לראות מבעד לשמלתך" – "איך יכולה את להיות בטוחה?" – "איש לא יתחשק לה". הסצנה השמימה מצביעה על המעצורים של וירג'יניה והשוני בין שתי האחיות. אבל, האם זו "העמקה", והיש כאן "משמעות החיים"?

בהערכת יצירות ספרות, "החמלה והאהדה" היא זכות של הקורא. בין מעריציו הרבים של ברנרד מלמוד, יש המעדיפים את סיפורי חנות המכולת, ויש המעריכים בחידושיו ובגיחותיו אל עולמות אחרים.

דברים

אפילו לא יום חסר אחד

"גם מהסבל הזה אני יוצא בתקווה גדולה" – אמר הישאם רזק, הפעם חופשי, על רקע כלא עזה, בו ישב 21 שנים. התמונות צולמו יום לאחר פינוי צה"ל, והן הזכירו (להבדיל או לא) את הכתבות ממתקני השטאזי לאחר נפילת חומת ברלין.

אבל חיים יבין באולפן "מבט" בירושלים מגלה ספקנות רבה ואינו נסחף אחר שמץ גדולת הרגע שמגלה הכתב בשטח, שלומי אלדר. "האם הפלסטינים שולטים במצב או הבלגן כבר התחיל?" הוא מזדרז לשאול, ולהזמין תשובה ברוח השאלה מפי הפרשן אהוד יערי המונה ארבע סיבות (אין כסף, אין הנהגה, אין זמן ויש מתחים פנימיים) מדוע אין סיכוי ליציבות בעתיד הנראה לעין. ויו"ר האוטונומיה, באותו שידור, חוגג על הג'יהאד של ערפאת, ותלמיד הישיבה ביריחו, חנן פורת, מזדרז להודיע, כי בית הכנסת במקום חולל. הכל כדי להוכיח שההסכם מתמוטט.

לא חלף יום מאותו תאריך היסטורי ואצלנו מסרבים להכיר בכך, כי לא עם מדינה קיימת ומבוססת עשינו הסכם, אלא עם יישות בהתהוותה, הנעדרת כלים, אמצעים, מסגרות ותנאים, כדי לאפשר התמודדות סבירה עם המציאות הקשה.

ב"מוסף מיוחד לספרות פלסטינית" ("עדיין יש שביל" בעריכת מידי פז) שהוציא עתון "דבר" עם חתימת ההסכם בקהיר, כותב מתי פלד, כי מבחינת הפלסטינים שנת 67 היתה שנת מפנה, כאשר לראשונה נוצר מפגש ישיר בינם לבין הישראלים, ואפילו היה זה תחת כיבוש, הוא איפשר להם להתבונן בישראלי ללא התווים, שהקימו מדינת ערב, ולראות בו לא רק את "ההוא", אלא גם את "האתה" (במובן הבובריאני).

דומה שמקץ 27 שנים הם מכירים בכך יותר מאיתנו. אנו יוצאים מעזה ויריחו ואצל אחדים מאיתנו (משום מה רובם יושבים ברדיו ובטלוויזיה) כמו לא השתנה דבר בתודעתם ביחס לפלסטינים. הם לא נותנים להם אפילו יום אחד של חסד.

ע.ל.

עם דוד אוחנה: יש בחברה הישראלית איים של ניהיליזם

ספרך רב ההיקף "ממדר הניהיליסטים" (הוצאת מוסד ביאליק), מבוסס על עבודת הדוקטורט שלך. תוכל, בשיא הקיצור, להגדיר את התזה המלולה בו?

הקשר ההכרחי, האימננטי, המובנה, בין שלילת הכל לחיוב הכל. כלומר, בין הניהיליזם, שהוא איון כל הערכים, לבין הטוטליטריות, שהיא כוללת קשיחה, מאורגנת, מובנית ומשעבדת־כל. ניהיליזם וטוטליטריות הם לא שני הפכים, אלא שני צדדים של אותה מטבע.

על איזה רקע – פוליטי־היסטורי־פילוסופי – צומח ניהיליזם, ואיך הוא מסייע לצמיחת הטוטליטריות?

התזה שציינתי היא תזה פנומנולוגית, תזה של תופעה מסוימת, הקיימת מעבר להקשר היסטורי או חברתי מסוים, ואפשר לראות אותה בתופעות היסטוריות שונות, החל מהגנוסטיקנים ועד דייויד כורש ואפילו עוזי משולם.

אני בדקתי את ההקשר הפוליטי־חברתי־אידיאי בתקופה של 60 שנה, מ־1870 עד 1930. כלומר, פעם ראשונה שהסינדרום הניהיליסטי־טוטליטרי הזה היה באפשר מבחינה היסטורית, בגלל האפשרויות הטכנולוגיות – הטכנולוגיה יכלה לאפשר לאוטופיות טוטליטריות להתגשם.

מבחינת הרעיון הניהיליסטי, הוא קיים כבר מהרקליטוס, שאמר כי המלחמה היא אבי כל דבר, ועד ניטשה, שהכשיר את המהפכה האינטלקטואלית של מעבר מאתיקה לאסתטיקה, שהכשירה את אקלים הדעות של סוף המאה ה־19. אבל מבחינה חברתית־פוליטית, הסינדרום הזה היה אפשרי רק כאשר החל עידן הטכנולוגיה.

היה מי שהגדיר את התנועה הזו – המוליכה מהניהיליזם אל הפאשיזם, או אל הטוטליטריות – כהתפעמות מהחוויה האלימה.

כאן באמת ההבחנה בין ניהיליזם לאנרכיה, או לאלימות פונקציונלית. ניהיליזם מקדש את האלימות בתור שכזו, כחוויה כשלעצמה. האלימות, לפי השקפה זו, היא חוויה אותנטית, העושה את האדם למה שהוא ראוי להיות. ולמה הוא ראוי להיות? הוא ראוי להיות אדם יצירתי, יצרי, לוחמני, שמתחשל בסדן של מציאות קונפליקטואלית, כאשר במציאות אחרת – הרמונית, או זעיר־בורגנית – האדם הוא נרפה, מפוס. לכן, במציאות של אלימות, כאשר האלימות היא חוויה ומטרה כשלעצמה, לעשות את האדם לאדם חדש, אנרגטי, לוחמני – במציאות כזאת אין שום מקום לפיוס ולהרמוניזציה של החיים.

האלימות אינה נתפסת פה מבחינה פונקציונלית, כמו במהפכות סוציאליסטיות, למשל. שם יש אמנם אלימות, אבל זה שלב, אמצעי נלכד כדי להגיע לאיזושהי מטרה הרמונית של הדעה.

בתפיסה ניהיליסטית־טוטליטרית, האלימות היא יסוד חוויתי אימננטי ומובנה של חברה, גם לאחר שתכונן את משטרה החדש.

תנסה להבהיר את המונח "קונפליקט חווייתי", המוליך לטוטליטריות ולפאשיזם

הקונפליקט הוא לא עמדה היסטורית, שאפשר לעבור אותה, כלומר, עמדה שיש ניגוד אינטרסים בין מחנות שונים, בין מעמדות לאומיים, שאפשר לעבור לפאזה היסטורית של פיוס הניגודים. אלא הפאשיזם הוא חברה שמתבססת על קונפליקט מובנה. אם זה כלפי חוץ – מלחמה – ואם זה כלפי פנים – טרור. והקונפליקט הזה הוא לא רק מצוות אנשים מלומדה של הדיפלומטים, או הגנרלים, או הפוליטיקאים, אלא מכוון את החברה כולה באקט חווייתי של קונפליקט. כלומר, של הוויה בשביל הוויה. המלחמה, מבחינה זו, היא לא הוויה של הגנה על אינטרסים מסוימים, משום שמלחמה היא לעתים דבר רציונלי, הכרח מגונה, אבל הכרח. לעיתים. אני אינני פאציפיסט. לכן קונפליקט, לעיתים מסוימות טרור או מלחמה, הוא חלק הכרחי של ההוויה האנושית. אבל הפאשיזם לוקח אותו לא כהנחה הכרחית אלא כהנחה ערכית, שטוב להילחם.

יונגר אמר: "לא חשוב בעד מה נלחמים, חשוב איך נלחמים". וגם סורל אומר, שלא התכנים חשובים אלא הצורה. לכן העניין הזה של קהיליית לוחמים, שחושלה בחפירות של מלחמת העולם הראשונה, ה"גמאיינשאפט" – שותפות הדם – היה עניין של חוויה, שיש בה, כמו אחוות לוחמים, המון הרואיות, המון כיף, והרואיות לשמה, לא ערכים הרואיים שנועדו לרציונליזציה של מטרות.

לכן הקונפליקט הזה הוא חווייתי, הוא מטאטורי, ולא למטרות מוסריות או רציונליות. ולכן בוגרי החפירות של מלחמת העולם הראשונה הם שיסדו את התנועות הפאשיסטיות בכל אירופה, בלי יוצא מהכלל. כיוון שהחוויה ההרואית הזאת כשלעצמה, אחוות הלוחמים, היתה איזשהו מודל אלטרנטיבי למציאות – האכזבה, האינפלציה והזעיר־בורגנות – שנתקלו בה לאחר המלחמה. זה המקור של מרינטי ושל פאשיסטים אחרים, שזה היה בשבילם המיקרוקוסמוס, המציאות האלטרנטיבית לחיים הזעיר־בורגניים. וזאת הפוליטיקה הפאשיסטית שנוסדה על החוויה ההרואית, הקונפליקטואלית הזאת, של מלחמת העולם הראשונה.

והגדרת את הטכנולוגיה. מדוע דווקא טכנולוגיה מוליכה לפאשיזם או לקומוניזם?

לפחות הפאשיזם היה אמביוולנטי ביחס לטכנולוגיה ולמודרניזם. היידגר היה נגד הטכנולוגיה, יונגר ורבים אחרים – כולל היטלר וגבלס במיוחד – היו בעד הטכנולוגיה. להבדיל אלף אלפי הבדלות, ידועה הסיסמה שטבע לנין: "קומוניזם – הם סובייטים פלוס אלקטריפיקאציה (חישמול)". הערצתו של מאיאקובסקי למכונה ולאורבאניזאציה באה לביטוי בפוטוריזם. הפוטוריזם לא כל כך השפיע על היטלר ולנין, אבל אם נבדוק את הפוטוריזם בגוון השמאלי ובגוון הימני שלה, הרי נמצא שהטכנולוגיה היא לא רק איזשהו אמצעי לשיפור רווחת בני האדם, אלא עניין מטאפיסי אפילו, כמו שיונגר אומר. כלומר, אלוהות חדשה, כוהנות חדשה, שאינה משמשת את האדם כאמצעי לחייו, אלא היא כוח טוטליטרי, שמתנה את האדם ומשעבד אותו לצרכיו.

כאשר טרוצקי אמר שהוא רוצה להפוך את ברית־המועצות למחנה צבאי גדול, הרי כל התפיסה פה היא של יכולת טכנולוגית לשעבד את הפרטים לאיזושהי מתכונת קולקטיבית. ההיקסמות של הנאצים ושל היטלר מאוטוסטראדות, מכוניות, מטוסים, ארכיטקטורה, צבא – מבטאת זאת: היכולות הטכנית לבנות חברת עבדים חדשה, דבר שלא היה אפשרי קודם. עבדים לטכנולוגיה, כמו מטרופוליס או פרנקנשטיין, מין גולם שקם על יוצרו.

דוד אוחנה

אולריקה מיינהוף קראה לעצמה מרכסיסטית, וברוך גולדשטיין קרא לעצמו אדם מאמין ◻ אולם מעשיהם היו ניהיליסטים במובהק – את המציאות לא ניתן לתקן, אלא רק להרוס ◻ זהו כל ההיגיון של הפאשיזציה, אשר סכנתה רובצת לפתחה של הפוסט־מודרניות.

סך הכל, הטכנולוגיה היא פרי התבונה. וזו הדיאלקטיקה של הטכנולוגיה. היא פרי הרציונליות, פרי המדע, והיא היתה אמורה לשפר את חייו של האדם. והנה הטכנולוגיה קמה על יוצרה, והיא משעבדת את האדם לצרכיה. היא הפכה למולך חדש.

מארקס הטיל על מעמד הפועלים התעשייתי את הנהגת המהפכה העולמית, משום שהיה זה המעמד המתקדם ביותר מבחינה טכנולוגית ומבחינה תבונית. הוא הולך עם הטכנולוגיה ומשתלט עליה. אם מעמד הפועלים משתלט על הטכנולוגיה, הוא נעשה הבעלים שלה, ואז אין שום סכנה של השתלטות הטכנולוגיה על האדם.

מהבחינה הזאת, מארקס שייך במפורש לתקופת הנאורות. ואני מבקש לעשות הבחנה בין שני מושגים, אשר בוויכוח בשנתיים האחרונות בארץ על הפוסט־מודרניות, יצרו בלבול ביניהם: נאורות ומודרניות. מארקס הוא גם מודרני וגם נאור.

מהי ההבחנה הזאת?

המודרניות זו תקופה של כמאתיים שנה, מאז המהפכה הצרפתית, שבה האדם מעצב את עולמו לפי יכולתו, ובנסיונות החברתיים שהוא עושה. כך שזה כמאתיים שנה אנחנו חיים בתקופה המודרנית. כי זו ההגדרה – בתקופה המודרנית האדם מעצב את חברתו, סביבתו ועולמו. כלומר, זו הגדרה נייטרלית, המודרניות, כציון של תקופה.

הנאורות, לעומת זאת, זו השקפת עולם. זה לא דבר נייטרלי, אלא השקפה איך האדם צריך לעצב את עצמו. האדם צריך לעצב את עצמו לפי הנאורות, על פי התבונה, על פי המוסר, לגרום שתהיה אוניברסליזציה של האנושות. בכלל, המושג "אנושות" הוא יציר כפיה של הנאורות. זה לא איזה ערב־רב של בני־אדם אינדיווידואליים, אלא יש איזה מכנה משותף אנושי, שמבוסס על חוקי טבע נצחיים, שבני־אדם נולדו בצלם ושהם בני חירות.

כך שבמאתיים השנים האחרונות יש "נאורים" שהם "מודרניים", אבל יש גם "מודרניים" שהם "אנטי־נאורים". אין חפיפה מהכרח בין מודרניות לבין נאורות. מארקס שייך למסורת של המודרניות ושל הנאורות, והמאמין באוניברסליזציה של האנושות, בשוויוניות שלה וכדומה.

על פי ההשקפה הזאת, הטכנולוגיה תשמש לרווחתו של האדם. הפרולטריון הוא מעמד אוניברסלי, ובתור שכזה הטכנולוגיה תהיה אמצעי לשוויונות של בני־האדם. המשטרים הטוטאליטריים הם מודרניים, אבל הם אנטי־נאורים. על פי מגמות אנטי־נאורות אלה – בעיקר בפאשיזם – הטכנולוגיה תשמש לקונפליקט ולא לשוויוניות, לאלימות חיצונית, קרי למלחמה, ולטרור פנימי מתמיד.

בוא נתבונן מה קורה סביבנו. האם אנו, בארץ, צפויים, לדעתך, למהפכה ניהיליסטית?

הרקע באילו משתנה בכיוון זה, יש תמורות דמוקרטיות, ויהיו ודאי עוד יותר, יש שינויים פוליטיים מהפכניים, ויהיו עוד יותר. כלומר, אנחנו נמצאים בעיצומו של תהליך, שהוא כאילו על קו תפר, ומשני הצדדים צפויות כל מיני הפתעות, בין היתר אולי גם סכנה של גלישה אל תוך הניהיליזם.

אני הייתי רואה את זה יותר כאיים ניהיליסטיים, אולי דקדנטיים, בתוך חברה שרואה את מרכז ההוויה שלה בהישגיות, קריירות, תחרותיות. אנחנו יכולים לראות איים כאלה בשני התלמידים מהרצליה שרצחו נהג מונית, זה מעשה ניהיליסטי מובהק. אנחנו יכולים לראות זאת בביטויים ניהיליסטיים נוספים שהיו לנו בזמן האחרון. למשל, תופעה כמו של עוזי משולם היא באמת סינדרום, שבני־אדם מתנקזים לתוך הצלקת הפרטית שלהם, ואחריהם המבול.

או, למשל, המעשה של ברוך גולדשטיין הוא מעשה ניהיליסטי מובהק, מהבחינה הזו שיש פה חוסר אמונה בפוליטיקה ובאידיאולוגיה. למרות שזה נעשה במקום קדוש ומתוך אמונה עמוקה באלוהים.

בוודאי. התהליך הדיאלקטי הזה דומה במובן מסוים למה שעבר על אנשי הבריגדות האדומות, כמו אולריקה מיינהוף, ודומיה. גם שם יש אמונה בערכים, גם היא קוראת לעצמה מארקסיסטית, וגם ברוך גולדשטיין קורא לעצמו דתי, אדם מאמין ומתנחל. המתנחלים כתנועה פעלו ופועלים עדיין מכוח אמונתם ומכוח פוליטיקה מסוימת, ולפיכך היתה להם אפקטיביות מסויימת בדור האחרון. אולם המעשה של ברוך גולדשטיין הוא ניהיליסטי־פוליטי במובהק, משום שהוא אומר: אני אינני מאמין בכל המהלכים של דמוקרטיה, של שכנוע, של פרלמנט, של דעת קהל. אני עושה מעשה ניהיליסטי, שיפוצץ את תהליך השלום. בכך שאני עושה אקט רצחני וגם אפקטיבי, אני משדר לכם (במסיבת עיתונאים ברקיע השביעי) הודעה מאוד אפקטיבית, על סיכוי להפסיק את תהליך השלום. זה מעשה של חוסר אמונה ביכולת הפוליטיקה להשפיע. ועם כל ההבדלות, מעשהו של עוזי משולם, דומה לו.

כלומר, יש פה ניהיליזציה של כל האקט הדמוקרטי. אולריקה מיינהוף, ובדומה לה הבריגדות האדומות באיטליה, אמרו כך: הפרולטריון חי בתודעה כוזבת. זה שנוסעים במרצדס, לא אומר עדיין שהפועלים חופשיים. בני־האדם לא יודעים שהם עדיין משועבדים – לא עם אזיקים, כמו במהפכה התעשייתית – אלא בתודעתם. אנחנו נגרום לכך שהם יהיו מודעים לכך שהם חיים במדינת משטרה. נעשה פאשיזציה של החברה, כדי שהם יראו את הרוע גלוי לעיני כל. וזאת ניתן לעשות על־ידי טרור בלתי מובחן.

זאת מעין "מצווה הבאה בעבירה", ברוח מעשהו של ברוך גולדשטיין. אולריקה מיינהוף אמרה: אי־אפשר לתקן את העולם הזה, אפשר רק להרוס אותו, ואז להתחיל מחדש. זהו כל ההיגיון של הפאשיזציה. כמובן, הפן השני של המעשה הניהיליסטי, הוא הפן הטוטאליטרי.

עדיין בחברה הישראלית לא הגענו לאקט מהפכני של קולקטיב גדול של ניהיליסטים. אבל יש איים סוציולוגיים־דתיים־פוליטיים של ניהיליזם.

עד לפני זמן לא רב, היה מקובל להניח שניטשה הוא, למעשה, מאבות הפאשיזם. לאחרונה יש רוויזיה בנושא הזה. רואים בו גם דברים מאוד הומניים.

ולטר קופמן – פילוסוף־הומניסט, יהודי־אמריקאי – היה הראשון שרצה להחזיר את ניטשה למסורת ההומניסטית של הנאורות. זו היתה ריאקציה נגדית לאחר מלחמת העולם השנייה, כאשר ניטשה נתפס כאבי־אבות הפאשיזם, או הנאציזם.

אני חושב שניטשה הוא מעבר לפאשיזם ולהומאניזם. בניטשה יש מתחים וסתירות, שמכשירים את המודרניות, וגם הפוסט־מודרניים רואים אותו בתור אביהם הרעיוני. ניטשה הוא פרשת דרכים, שלא ניסח שיטה פילוסופית שיטתית. הכתיבה שלו היא אפוריסטית, מטאפורית; הגותו מלאה סתירות, והוא חכם מספיק כדי לדעת, שאי־אפשר להכפיף על המציאות (שהיא מציאות של סתירות ומתחים) שיטה מובנית וסגורה. לכן השיטה האנטי־שיטתית שלו מנסה להתאים את עצמה לסתירות של המציאות. לפיכך אפשר למצוא אצלו גם אמירות מפורשות וגם תובנות בכיוון הפאשיזם, כמו האדם העליון, החיה הבלונדינית, הרצון לעוצמה, מעבר לטוב ולרוע, ניסיון לעבור מתכנים של המוסר לתכנים של אסתטיקה, ניסיון למרוד בכל תרבות המערב שהתבססה על הפילוסופיה הקלאסית, האתיקה היהודית־נוצרית וערכי הנאורות. אפשר למצוא בו נקודת מוצא למהלכים פאשיסטיים, אבל אפשר למצוא בו בדיוק ההפך – נקודת מוצא לערכים של הנאורות, לפתיחות, לאינדיווידואליזם, ליצירתיות.

שטרנהל קושר את הפוסט־מודרניזם עם הפאשיזם, חד וחלק.

אני לא רואה את זה חד וחלק, אבל אני רואה פה תובנות שיכולות ליצור הקשרים. הפוסט־מודרניות מציבה את הערכים בצורה אופקית. הערכים מתקיימים זה לצד זה. כל אדם הוא פירוש, אין אמת אובייקטיבית, כולנו טקסטים שמפרשים את המציאות. וזה מין ניסיון להמשיך את הגותו של ניטשה.

הפוסט־מודרניות לא מציבה את הערכים בצורה אנכית, הירארכית (יש איזו מעלת טוב אובייקטיבית, העומדת מעל לרע, איזושהי אמת שאנחנו שואפים אליה), כלומר, אין אמת מעל לשקר. כל התרבות המערבית ניסתה להציב את מערכת הערכים בצורה אנכית, מתוך כוונה להיות ראויים לדבר שאנחנו מתכוננים אליו, רוצים אותו, ומתחנכים לאורו. הפוסט־מודרניות מציבה את כל הערכים כטקסטים פרשניים פרספקטיביים. כולנו פרספקטיבות ואין עדיפות הירארכית אחת על פני השנייה.

כל נקודת המוצא הזו היא סכנה לתרבות המערב. הפוסט־מודרניות, מהבחינה הזאת, היא דילוג מעל לנדבכים של תרבות המערב, החל בפילוסופיה הקלאסית וכלה בקאנט. הנאורות של המאה ה־18, הציבה את הערכים הרציונליים, את האוניברסליזציה של האנושות, שככל שנתקדם יותר, נהיה מוסריים יותר, החברה כל הרעיון הפרוגרס מבוסס על שיפור האדם, מבחינה רציונלית ומוסרית.

הפאשיזם, לעומת זאת, כמו שטענתי, לא עושה אוניברסליזציה של האנושות, אלא קונפליקט מתמיד. בקונפליקט הזה לא חשוב, כמו שאמר יונגר – מי צודק, אלא איך נלחמים. כלומר, אין פה איזו עדיפות ערכית של פירוש רציונלי מוסרי יותר. ולכן הסכנה של פאשיזציה כל הזמן אורבת לפתחה של הפוסט־מודרניות, משעה שאין ערכים הראויים יותר מערכים אחרים, משעה שהכל הולך, משעה שהכל פרספקטיבי, משעה שאין עדיפות ערכית לטוב על הרע, לאמת על השקר, שכולנו מייצגים אמיתות במידה שווה. זו הסכנה הפילוסופית שלפתח הפאשיזם רובץ.

תודה!

קובלנת הבעל המקורנן

מרדכי אבישי

■ ז'אן אמארי: "שארל בובארי, רופא כפרי", מגרמנית: יעקב גוטשלק, ספרית פועלים, 120 עמ' 1994.

חידת יצירתו הגדולה של גוסטב פלובר "מאדאם בובארי" אינה חדלה לשמש מקור להתעניינות ספרותית מאז נכתבה לפני 140 שנה ומעלה. לא פחות מעוררת את עניינם של סופרים, קוראים וחוקרים, היא חידת אישיותו של פלובר עצמו, ובמיוחד הקשר הפנימי "הבלתי הגיוני" בינו לבין גיבורתו אמה בובארי. ידועה האמירה שלו: "מאדם בובארי זה אני", שהיתה מקור לתמיהות.

הכיצד? הרי המספר מציג את גיבורתו באור שלילי למדי ואינו חוסך ממנה את שבט ביקורתו הקשה: היא תמרנית ונואפת, רעיה ואם גרועה, בעלת תאוות יוקרות המביאות אותה אל עברי פי פחת, בלתי שקולה במעשיה, נתונה לגחמות, לדחפים מסוכנים ולמצבי רוח. כלום פלובר רצה "להפליל" את עצמו? האם רצה לומר, שקיימת זיקה עמוקה בינו, היוצר המעודן והשקול כל כך, לבין יצור־כפיו, אותה אשה מן הפרובינציה, שהשחיר את פניה ללא סייג? היתכן שדווקא הוא, יוצרה, הזדהה עמה, "בסתר", מתוך קירבה נפשית מעורפלת, בלתי ברורה? שאלות שאין להן תשובות וסתירה שקשה ליישבה.

מעבר לתמיהות ולשאלות, אפשר להבחין בסברמיון שבין היוצר לגיבורתו במישור אחד לפחות: הניגודים המאפיינים את שניהם: אמה בובארי הצעירה אינה יכולה למצוא פורקן למאווייה ולמוגה החם בסביבה ובאווירה הקרתנית שבה היא נאלצת לחיות לצידו של בעלה הרופא הכפרי, איש משעמם ואפרורי עד כי אינו מעורר בה כל אהבה. והנה, ככל שהיא נוטלת סיכונים ומעיזה לשבור מוסכמות, כדי להתעלות אל השגב של אהבה וחיים אחרים, כן היא נגררת כלפי מטה בידי איזה כוח נעלם והולכת מדחי אל דחי.

ניגודים פנימיים אלה שוכנים, כאמור, גם ביסוד אישיותו היוצרת של פלובר. הוא, המבקר החריף ביותר של הפרובינציאליות, של ההווי הזעיר־בורגני, היה בחייו שלו פרובינציאליסט מובהק, בורגני צנוע שהתרחק מאנשים ומהחברה ובילה את רוב חייו בבדידות מוהרת הרחק מהמרכזים העירוניים של התרבות והספרות. לפי כל הסימנים, טוב היה לו בפרובינציה, שבה ישב מתוך בחירה. ועוד סתירה דיאלקטית: האיש שהתוה את דרכו בספרות כרומנטיקן, היה עד מהרה לאבי הרומן הריאליסטי החדש, הדוחה כל סנטימנטליות ולִיריות בפרוזה המגובשת שלו, בה חתר להשיג דיוק אבסולוטי.

גם בספר שלפנינו, "שארל בובארי, רופא כפרי", מאת הסופר האוסטרי בן ימינו ז'אן אמארי, נדרש מחבר לסוגיות אלה ומדגיש את הקשר ההדוק בין פלובר לאמה בובארי ואת העובדה שהסופר הגדול ייחד את מלוא תשומת הלב, ואת כל נפחו של הרומן לאישיותה, מצוקותיה ותשוקותיה. כבך כל חדש ולא לצורך הארה וצורת של עובדה זו כתב אמארי את ספרו. המיוחד בספר זה היא העמדה שהוא נוקט נגד פלובר. הוא מרים קול זעקה גדולה על כי פלובר זנח באטימות לב, בחוסר רגישות ואולי אף בזדון, את דמותו של הרופא הכפרי שארל בובארי, בעלה של אמה, לעומת העניין הרב שהעתיר על אשתו.

כדי "להוכיח" את אשמתו זו של פלובר ולעורר השתתפות בצערו של שארל בובארי, חוזר ז'אן אמארי ומגולל את מצב היחסים בין בני הזוג, כפי שהוא מתואר ברומן: תהליך הציפיות והערגה של אמה, השאיפה הלוהטת שלה לפרוץ את התחום הצר של קיומה הפרובינציאלי והפניית המבט אל היופי החבוי כביכול מעבר לאופק, בחיי הטרקלין בטירה, וכן במטרופולין פריס, שבה מתרחשים, כך היא מקווה, דברים מעניינים וחיים אנשים ראויים. כזכור, שאפתנותה של אמה מביאה על ראש בעלה הרופא את אסון הניתוח הכושל שהוא מבצע ברגלו הפגומה של איפוליט המסכן. כשלון הניתוח ההרפתקני הוא גם כשלון נסיונה לשוב רגשית אל בעל שאינה מעריכה ואינה מכבדת. מעתה תהיה אכזבתה ממנו שלמה והוא יצטייר בעיניה כלא יוצלח ללא תקנה. ככשלונו, שהיא דחפה אותו אליו, "מספק" לה שארל בובארי "עילה" ו"נימוק" להמשיך באהבה האסורה ובמעשי הניאוף, ולהטיל עצמה מחדש לתוך זרועות מאהבה.

גוסטב פלובר – מה רוצה ממנו ז'אן אמארי?!

אולם, דמותה וגורלה של אמה אינם מעניינים, כאמור, את ז'אן אמארי. הוא ממקד את הדיון, מבחינת המהות וההיקף, בגורלו של הבעל, שארל בובארי, ובמיוחד במה שנראה לו כיחס המפלה של פלובר אל גיבורו. דמותה של אמה בובארי, משמשת לו רק כרקע, "חומר עזר" בנסיונו להוכיח את התזה שלו.

חבל שבית ההוצאה העברי לא טרח למסור, אפילו על גבי העטיפה של הספר, דבר וחצי דבר על המחבר. מי האיש, מה עיסוקו ומדוע כתב את ספרו? מסתבר, שהספר שנכתב גרמנית, ראה אור במקורו בשטוטגארט ב־1978 ואולי לצורך הספר הזה, בעל הנושא הצרפתי, נטל המחבר לעצמו גם שם צרפתי. רק ברשימת ביקורת, שהופיעה באחד העתונים, מצאתי כמה מילים על זהותו: אוסטרי, שהיגר לבלגיה, היה ממתנגדי הנאצים, נכלא במחנה ריכוז ושלח יד בנפשו בשנת הופעת ספרו ב־1978.

אין ספק שאם כוונתו הראשונית של ז'אן אמארי היתה להרחיב ולהעמיק את תדמות של שארל בובארי, מעבר למקום ולחשיבות שמעניק לו פלובר ברומן המפורסם שלו, הרי זה עדיין לגיטימי. הצרה היא שעד סוף הספר, איננו מבינים מה בדיוק הוא רוצה מפלובר ואיזה טעם יש לטענותיו נגדו. הוא תוקף את הנושא מכל צד אפשרי, בונה כמה רגמים של טענות וטיעונים מפי שארל בובארי עצמו, הקובל על מר גורלו ובעיקר על "העוולות" שעשה לו אבי־מולידו פלובר, כאשר גימר את רמותו ושלל ממנו את האפשרות לבטא את אישיותו. אמארי מתאר את הזיותיו של הרופא הכפרי, היוצא ממסגרת הרומן ומרעיל למוות את שני מאהביה של אשתו המתה, דבר המביא להעמדתו למשפט.

אמארי חוזר על עצמו בכל מיני ואריאציות, מרבה להזכיר את בורגנותו של פלובר, ומונה את "חטאיו" בכל מיני פילפולים שאינם מבהירים דבר: "...הבורגני הגדול בז לבורגני הקטן: בעל ההשכלה השלמה וזלזל בבעל ההשכלה החלקית, בנו של הרופא המפורסם (אביו של פלובר החזיק במשרת רופא ראשי בבית החולים העירוני ברואן – מ.א.) לא מצא בלבו בשביל הרופא הזוטר מיונוויל (שארל בובארי – מ.א.) אלא רחמים מתנשאים, במקום השתתפות בצער פרי חמלה [...] הוא לא השתחרר מחוקי הבורגנות הגדולה, שממנה יצא, עד כדי קבלתו של הסובייקט האורחי הראוי לפאתוס, לגיוס מלוא עוצמתה של אמנות המילה גם בדמותו המגומגמת כנושא ערכיהן וכיורשן הקטן והזעיר־בורגני של המהפכה הגדולה ושל זכויות האדם, גם כאשר נכפה עליו אותו תפקיד מעציב של בעל מקורנן – מנלאוס יכול להיות נלעג רק באופרטה של אופנבך, הווייתו האגדית היתה טרגיקה גדולה..."

בנוסח זה, למרני משהו, מבולבל לא מעט, ולעתים קרובות פאתטי, מובאות כמה מן ההתקפות על פלובר. אך אמארי אינו מסתפק בכך ולקראת סיום הספר הוא תופס פוזה של אמיל זולא ושם בפי שארל בובארי, הניצב לפני שופטיו באותו בית דין דמיוני שהזכרנו, שורה של "אני מאשים" נגד פלובר: "אני מאשים אותך, כיוון שעשית אותי לא יוצלח..."; "אני מאשים אותך, כיוון ששללת ממני את זכויות האזרח והאדם שלי ועשית אותי לעבד נטול רצון..."; "אני מאשים אותך בהפרת הברית שכרתת עם המציאות, לפני שניגשת לכתיבת קורותי...", וכן הלאה, וכן הלאה.

לשיא התלהבותו מגיע אמארי בקביעתו הפסקנית של בית־המשפט שבדה בספרו: "גוסטאב פלובר נמצא אשם בעבירה על כללי המוסר הציבורי: הוא ביצע מעשי סרוס אינטלקטואליים בכך, שעשה את שארל בובארי, רופא הכפר מיונוויל, לבהמה רוחנית"!

חרף שטיפת המוח שמטיל עלינו אמארי, המלווה לפרקים בהרמת קול כמעט היסטרית, אין אנו משתכנעים ואיננו מבינים מדוע אסור היה לפלובר לעצב את גיבוריו כפי שעיצבם, לחלקם לגיבורה ראשית ולגיבורי משנה, מדוע אסור היה לו להציג את שארל בובארי בבינוניותו, אדם טוב, אך לא חכם ביותר, המסרב להבחין, מרוב אהבה או מרוב עיוורון, בנאפופיה של אשתו. הרי קיימים אנשים כאלה ואמינותה של הדמות הספרותית אינה נפגעת בשום שלב משלבי תיאורה־והתפתחותה. יתר על כן: ממתי אין סופר רשאי לנהוג חירות בבחירת גיבוריו ובהפעלתם על בימת הסיפור כראות עינו וכהבנתו? אם רצה ז'אן אמארי לכתוב את "מאדאם בובארי" במקום פלובר, הרי שהוא איחר את המועד. וגם ספק אם כישוריו וכוחותיו הדלים, אם להסיק זאת לפי הספר שלפנינו, היו מאפשרים לו לעשות זאת.

חני אבנית

טיול

גְּרִינְדֶּלְוַלְד מְאַפֶּקֶת הַשֶּׁקֶט עַד
שֶׁהוּא נִקְרָע אֶל מְרוֹם הַקַּרְחוֹנִים.
גְּרִינְדֶּלְוַלְד מְלַקֶּקֶת בְּיֶרֶק אֶת מִדְרוֹנוֹתֶיהָ
וְצַחוּת הַלֹּבֶן
נִשְׁפֶּכֶת מֵעָלֶיהָ, לְהַדְגִּישׁ הַבֹּהַק,
לְסַנְוֵר בַּנִּקָּיוֹן,
לְצָרֵחַ אֶת הָרֹגַע וְהַסֵּדֶר
וְאֶת מִסּוּי הַבְּדִידָה לִשְׁאֵלָה
"כֵּן, הַכֹּל בְּסֵדֶר".

וַאֲנִי קוֹנְכִית בְּתוֹךְ קוֹנְכִית בְּתוֹךְ –
הֶהָרִים סוֹגְרִים עָלַי מַעֲבָרִים,
נְסוֹגָה וּמִתְרַחֶקֶת
קְטַנָּה וּמִצְטַמֶּקֶת
עַד פִּנַּת הַיַּרְכָתַיִם
שֶׁל סְפִינַת הַחֲלוֹמוֹת, שֶׁהַכֹּל
נֶאֱחָזִים בָּהּ בִּבְלִי דַּעַת
וּמַחֲלִיקִים, נִשְׁמָטִים אֶל לֹא כְּלוּם.
גְּרִינְדֶּלְוַלְד קוֹרַעַת.

בבית ממול

גיסן, גרמניה

בַּבַּיִת מִמּוּל, כָּךְ סִפֵּר,
הָיוּ מַרְתְּפֵי הַגֶּסְטַפּוֹ.
קִירוֹתָיו לְבָנִים,
קוֹרוֹת עֵץ יְרֻקּוֹת תּוֹמְכוֹת
בָּהֶם מִבִּפְנִים,
צַח וְנָאֶה וּמַסְתִּיר.
"הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים..."
הָיְתָה שָׁם אֵשׁ וְהָיוּ גַּם עֵצִים
וְעוֹלָלִים הָעֳלוּ לְעוֹלָה
אוֹ הוּטְחוּ בְּזַעַם אֶל הַקִּיר.

בְּמַרְתְּפֵי הַבַּיִת שֶׁמִּמּוּל
שָׁכַן הַגֶּסְטַפּוֹ.
פְּרָאוּ בֶּסְטָה מֵעָלָיו, מוֹצִיאָה לַחְמָה בְּתִפְזָרָה:
"יָה", "בִּיטֶה", "זוּישֶׁר" ...
וּמִתּוֹךְ הַפְּתָלִים מִמַּרְתְּפֵי תַּחְתִּיּוֹת
בּוֹקְעוֹת מַנְגִּינוֹת מִתְיַפְּחוֹת:
"שְׁלוֹף מַיְין קִינְד, מַיְשֶׁה,
שְׁלוֹף מַיְין קִינְד".

ילדה מוכה – אשה מסרסת

מיכאל וולף

■ מיכל מירון־שקד: "אם תיגע בי אני אצרח", הוצאת כתר, 155 עמ', 1994.

ספרה של מיכל מירון־שקד הוא מעין רומן "פסיכולוגיסטי", אשר המחברת, שכמה מפרטיה האישיים זהים עם דמות הגיבורה, טליה וולף, טורחת לתת לנו הסבר פסיכולוגי להתנהגותה החריגה. גם המוטו משירה של דליה רביקוביץ "הוא אינו מדבר לי מלת אהבה אחת / למרות שהיה בשכבי הימים אבא שלי..." משרת את מגמתה זו.

טליה וולף היתה ילדה לא רצויה להוריה, שהיו חייבים להתחתן בגללה. יש כאן מקרה של תסביך אדיפאלי בתוך המשפחה, שיסודותיה מעורערים מלכתחילה וסופה להתחיר בית הרוס. אמה של טליה עוזבת גבר קודם אחרי שילדה לו בת מחוץ לנישואים, מפני שסירב להתחתן איתה. היא עושה את המוות לאביה של טליה, אנאלפבית העובד כל חייו בעבודות מזדמנות, כשהיא משפילה אותו ללא הרף, בסוף היא עוזבת אותו ואת בתם התינוקת טליה ונעלמת. האב "המסורס" מכלה את זעמו בבתו הקטנה, בה הוא רואה את גלגולה של אשתו ונוטשת ו"המסרסת". האב נוהג בילדה אלימות מילולית ופיסית, כולל מכות, אונס וגילוי עריות. אפשר להבין את מצבה של הקטינה התלויה באביה, המטיל עליה את חיתתו, אולם קשה יותר להבין, מדוע טליה הבוגרת לא התלוננה מעולם במשטרה. אילו עשתה כן, היה אביה המרושע בכלא לתקופת מאסר ארוכה, או נלקח אחר כבוד לאשפוז בבית חולים פסיכיאטרי. טליה העדיפה להפנים ולהדחיק הכול בתוכה על־ידי רגשי אשמה ותסביך נטישה: "היא הרגישה שיש לה סוד גדול להסתיר: היא היתה צריכה להגן עליהם (על הוריה. מ.ו.) מפני מעשיהם. גם עכשיו לקחה על עצמה את כל האחריות. ואחר כך את כל האשמה. היא היתה ילדה מופקרת, והיא שגרמה למעשיהם של הוריה מיום היוולדה ועד עצם היום הזה. בגללה אמה עזבה את הבית... היא הביאה את אביה להתנהגותו הרעה" (32).

מיכל מירון־שקד ניחנה בכושר כתיבה. סיפורה קולח, אמין ומעניין בחלקו הראשון של הרומן, עד רגע התגייסותה של טליה לצה"ל. מכאן ואילך גולש הסיפור לסוג של רומן זול, המוכר בעיקר מספריהם של הרולד רובינס, אריקה ג'ונג ("פחד גבהים") וג'ודית קראנץ ("נקיפות מצפון"), שבכוונתו אולי לגרות את הקורא על־ידי תיאורי מין נועזים, כמעט פורנוגראפיים.

כותרת הרומן "אם תיגע בי אני אצרח" עשויה להטעות. היא רומזת, כביכול, על קרירותה והסתגרותה המינית של הגיבורה. זאת תגובה פסיכולוגית מובנת לגבי אשה, שילדותה הטביעה בנפשה חותם טראומטי. בהתנהגותה של טליה וולף ("שגורלה להיות אשה אסרטיבית וחזקה") יש משהו מאוד מסולף ומעורער, כשהיא הופכת מקורבן של ניצול מיני לתחולת מין טורפת ומסרסת גברים (בדיוק כמו אמה).

בזמן שירותה הצבאי במלחמת לבנון "יותר מלילה סוער אחד בילתה במלון 'אלכסנדר' בביירות, לקול של מגזים רועמים. אורחיה (מפקדים בכירים בחי"ר ובשריון) היו שרועים אי־שם לרגליה, באנחות אנחות תשוקה" (35).

אחרי שיחרורה מהצבא היא מחליטה לעזוב את ביתה ואת הארץ, כדי לכבוש את ניו־יורק, כשהיא מבטיחה לאביה האריש שתחזור כדי לגמור איתו חשבון. הפרק הניו־יורקי שלה רצוף זיונים ואורגיות, כולל יחסי מין עם בן דודה (בן אחיו של אביה) ד"ר אברהם קושניר. כאשר כל הגברים שאיתם היא שוכבת הופכים לקורבנותיה שלה. בסוף היא חוזרת ארצה כדי לנקום באביה. היא יורה בו ולאחר מכן מאבדת עצמה לדעת.

לקראת סיום הספר מכנסת המחברת את ששת מאהביה "קורבנותיה" של טליה לישיבת "שבעה" אחרי מותה – ד"ר אבי קושניר, איתי הראשון, יונתן, ג'ון המוזיקיסט, הרופא הנער יוהאן סבסטיאן, כל אחד מהם מספר את סיפורו על טיב היחסים האינטימיים עם טליה, כבמעין תרפיה קבוצתית. כך למשל סיפורו של ג'וני מגלה יחסים סאדו־מזוכיסטיים בין גבירה מסוארת ועבד ("נסיך שידך מנכסיר") ואילו סיפורו של יוהאן סבסטיאן חושף תלות מינית של קטין באשה מבוגרת ממנו, מעין יחסים פרוורטיים בין אמא ובנה הקטן.

בעייתו של הספר וגם חולשתו נעוצים בהסבריה הפסיכולוגיים והאינטנסיביים של מיכל מירון־שקד, המורות כאמור לפרש את מניעיה של טליה וולף ולהצדיק את סטיותיה המיניות, כמו נימפומניות, סאדו־מזוכיזם ומשיכה חולנית לילדים (ואם כל זה מרומז כבר בשם הגיבורה, טליה וולף – טלה בעור זאב ולהפך?) המחברת מתערבת בסיפור שלא לצורך במקום לתת למסופר לזרום ולדבר בעד עצמו. ההסברים שלה מעורערים, ויחד, למשל: "כשהיתה בת שלוש, אבא שלה ביצע בה את זממו"

מיכל מירון־שקד – הסברים פסיכולוגיסטיים

בפעם הראשונה, הפסיכולוג שלה חזר ושינן באוזניה שלא מפני שהיתה ילדה יפה כל־כך עשה אביה מה שעשה, לא מפני שאהבתו אליה עברה גבולות [...] אבא שלה עשה לה את זה מתוך חולניות ואגואיזם" (64).

המישגל עם בן דודה נראה לטליה כאונס, למרות שהיא לא התנגדה [illegible] לשכבו איתה ואילו נהנתה [illegible] משום שזה הזכיר לה את אביה שאנס אותה.

יש בספר גם דימויים מגוחכים וקלישאות כגון: "זה היה לי כמו לחזור אל החלל הרטוב והחם של [illegible] המופרזות. עכשיו זה מזו. כמו ירוק של ישו על [illegible] (135).

כותרים חדשים

■ ג. שופמן: "שלכת", בחר והוסיף אחרית דבר: חיים באר, הוצאת עם עובד, ספריה לעם 280 עמ' 1994 / שלוש חטיבות סיפורים מתוך יצירתו הגדולה והנשכחת של גרשון שופמן (1880־1972) המצטיינת במלאכת מחשבת מדוייקת ורבת השראה.

■ אברהם יסעור: "פילוסופיה ואוטופיה", הוצאת ירדן גולן, 288 עמ' 1994 / עיונים בפילוסופיה חברתית הבוחנים את המושגים אוטופיה, אידאולוגיה ומרכסיזם, משפינוזה ועד ארנסט בלוך. ד"ר אברהם יסעור הוא חבר קיבוץ מרחביה ומשמש פרופסור באוניברסיטת חיפה.

■ פול ואלרי: "אופאלינוס, או האדריכל", מצרפתית: דן צלקה ועמינדב דיקמן, מבוא: יהושע ישועה, הוצאת כרמל והמפעל לתרגומי מופת, 167 עמ' 1994 / מהדורה דו־לשונית של הדיאלוג שכתב המשורר הצרפתי פול ואלרי לבקשת אגודת האדריכלים הצרפתים כמבוא לאלבום של תוכניות בניינים, ועניינו חקירה מעמיקה במהות ההפשטה והיצירה.

■ עיון, רבעון פילוסופי, עורך: עדי צמח, כרך מ"ג אפריל 1994 / בגליון החדש של כתב העת הוותיק מאמרים על סוגיות במשנותיהם של מישל פוקו, עמנואל לוינאס, שפינוזה, משה מנדלסון, קאנט ונוספים.

■ אורי בן־מעודה: "חג שמח, אורן נחמיאס", סדרת מקור מרווה ישראלית, הקיבוץ המאוחד, 96 עמ' 1994 / קובץ סיפורים קצרים שיכול להיקרא כסיפור אחד, הפורש תמונת עולם מעיקה של תושבי עמק צבעוני. ספר ביכורים של המחבר.

■ ארנושט לוסטיג: "חלומות מגונים", מאנגלית: משה דור, זמורה ביתן, 179 עמ' 1994 / שלושה סיפורים המתרחשים על רקע הכיבוש הנאצי של פראג, אך אינם סיפורים על המלחמה, אלא על קונפליקטים הנובעים מהתנגדות לכוח ברוטאלי. המחבר, יהודי יליד צ'כיה, היה מראשי הגל החדש בשנות ה־60 ומשמש כיום פרופסור לספרות בארה"ב.

■ דוד ה. שפירא: "לעלות בכל הדרכים", ספרית העפלה, עם עובד, 283 עמ' 1994 / תולדות ההעפלה לארץ־ישראל מראשית השלטון הבריטי ועד לשלהי שנות השלושים.

■ אבי גיל: "החמור שרצה להיות אוטו", איורים: יעל קמחי, הוצאת ירדן גולן, 34 עמ' 1994 / ספר משעשע לילדים בכל הגילים, על שלמה החמור ועל כל יוצאי הדופן. המחבר הוא חבר קיבוץ שמיר המלמד במוסד האזורי. המאיירת של הציורים החינניים היא תלמידה בת 14.

■ אבי בן־דוד: "גבר מוכה – אשה מכה", הוצאת ירדן גולן, 446 עמ' 1994 / ווידוי ייחודי של צעיר ישראלי "היוצא מהארון" וחושף לראשונה את הפן הזה בחיי נישואים.

■ נועה ליבק שגיא: "עד סוף המבט", הוצאת רשפים, 46 עמ' 1994 / קובץ שירים. הנה הבית החותם של אחד מהם: "אם לא אספר לך על שושנה אחת / איך אוכל על גן שלם".

■ דליה אלבלינג: "אשה בגילי", הוצאת ביתן, 45 עמ' 1994 / ספר שיריה השני של המחברת. קודמו "דהוב אנגל שלי" יצא בעקר.

טור שוטף

חידוש בשוק הספרים: בדומה לשוק התקליטים תעניק התאחדות הוצאות הספרים בישראל "ספר פלטינה" ו"ספר זהב" בהתאם למכירות. למאיר שלו יוענק "ספר פלטינה" על מכירת ספרו "כימים אחדים" (הוצאת עם עובד) בלמעלה מ־40 אלף עותקים. לעמוס עוז יוענק "ספר זהב" על מכירת "אל תגידי לילה" (הוצאת כתר) בלמעלה מ־20 אלף עותקים ● חודש הספר העברי בצה"ל 19.6.94־15.7.94 יעמוד בסימן "ספרות ופנטסיה". כן תתקיים תחרות שירה וסיפורת. כתב־היד הנבחר בשירה ייצא כספר ושבעת הסיפורים הטובים כאנתולוגיה. שני הפרסומים יראו אור בהוצאת משרד הביטחון ● פרס הזיכרון מטעם יד־ושם מקרן יעקב בוכמן ז"ל הוענק לשלושה יוצרים – שני פולנים וישראלי – על ספריהם בנושא השואה. השלושה הם: ד"ר [illegible] בורזימנסקה על ספרה "תרבות היהודים בפולין"; פרופ' ירזי טומשבסקי על ספרו "תולדות יהודי פולין בזמנים מודרניים" ופרופ' דן לאור על ספרו "בין שתי [illegible]" על אלתרמן ובעיית היודנראט ● ספרה החדש של יהודית הנדל "לא ביום ולא בלילה" יראה אור בקרוב בזמורה ביתן. סיפורה של עופרה שפילברג, [illegible] על ח.נ. ביאליק ואחותו [illegible] משפיע על חייה של הגיבורה עצמה ● [illegible] בבית הספר בת"א ב־24.5.94 בשעה 20:30 את: [illegible] אהרוני, דורה אלימלך, משה בן־שאול ועוד, עם צאת ספריהם החדשים ● "שירה: [illegible]" בהנחיית יאירה גנוסר תוקדש הפעם לנושא "להתקבל במולדת". משתתפים: חיים גורי, [illegible], אשל, יאירה גנוסר, ניסים קלדרון ויעקב בסר. בתוכנית אמנותית: מול עמיאל, בני אגמי, נלי קורדנוב. ב־26.5.94 בשעה 20:30.

שורה ועמוד

מצבי השיר והשר

■ יהודה גור־אריה: "מצב צבירה", ספרית פועלים, 1994 [illegible] עמ'

כשם ספרו הקודם של יהודה גור־אריה, "תעודת מעבר", כן גם שם הספר הזה, "מצב צבירה", הוא שם מדעי ואפילו אנטי־שירי. מצב צבירה, הוא מושג פיסיקלי של אופן התלכדות הפרודות בחומר: התלכדות צפופה וחזקה יוצרת מצב מוצק, התלכדות [illegible] היא נוזל, התלכדות רפה ומתפשטת היא גז. [illegible] קיים גם שיר בשם זה (עמ' 12) אלא שבו [illegible] המשורר ממצב־צבירה פיסיקאלי אל מצב אישי: "...צינורותך רפה כל כך, רופסת /[...]/ואתה [illegible] עדיין כליכך/ שכל רוח מצויה עלולה [illegible]".

יהודה גור־אריה

[illegible] גור־אריה נעזר באוקסימורונים "כבד [illegible]" ו"[illegible]", זאת הרוח גדולה, תבוא/ [illegible] עמה את כל המשא/ אשר צברת", זה [illegible] של "מצב הצבירה". והשיר מסתיים: "[illegible]/ואל האין ישוב/ והיה כלא היה". סיום [illegible] קוהלת, שנכתב אי־אז ועדיין הוא מפעים שירה בת [illegible], כי יש בו "מצב צבירה" שאינו סובל מ"עייפות [illegible] ונקודת שבירה".

[illegible] האוקסימורון וקלאמבור כסימני־היכר של [illegible], אציין גם את החרוז שנעלם כאילו [illegible] הפוסט־אלתרמנית. אך עקבותיו נמצאים [illegible] מילה צמודה למילה. כבר הזכרתי את [illegible], ויש "ענב וענבר", "ענבר ועבר", "יין אפל, [illegible]" ו"עונות, ענות ואינות". מזדמנים גם חרוזים [illegible] כבדים כהלמות תופים: "שוט – [illegible] "כבר צועד, רועד, מועד" (8) ואפילו: "[illegible] [illegible]" שהם הליכה על חבל מתוח בין כדיה [illegible], בין מסכה לפנים (כדברי המובאה מאוקטביו [illegible], נטעו לשיר "דעול פנים", עמ' 22).

[illegible] של הספר יודע להצפין "דוח סודי בקור של [illegible] (12) ובשפת היומיום "אולי עוד אפשר/ את כל [illegible]/ הסיכומים/ וכל השאר/ לדוות/ כמו שיק [illegible]" (18). הוא מהול בביטויי שפה גבוהה, [illegible] אל חביוניה/ האפלים/ יונקים לשד [illegible]" (14). מתובל פראפראזות מן ה"סידור" [illegible]: "מי בקיצו ומי לא בקיצו/ מי בשנתו ומי [illegible]" (28), ומגיע עד פסוקים מן התנ"ך, כדי [illegible] את הארץ/ לחשוף ערוותה" ולא תועיל לו, [illegible] גבורת הסוס/ לא שוקי הגבר" (25). יש בו גם מן [illegible] "על האדמה המחכה בסבלנות רבה", לטמון [illegible] כל אדם "ולעולם לא מאוחר לבוא אליה". והוא [illegible] עם ארבע משוררות דגולות במחזור [illegible] (25). מדליה רביקוביץ' הוא מביא את [illegible]: "אם אדם נופל ממטוס באמצע הלילה/ רק אלוהים לבדו יכול להרים אותו": תרצה אתר היא הכת "הצונחת פשוטת־זרועות אל האדמה" ו"אינה שועה לעצות אב חרד (נתן אלתרמן): "שמרי נפשך העייפה, שמרי חייך"; אלזה לסקר־שילר מופיעה כ"אלוה משחקת מחבואים/ עם האלוהים" ו"ממלמלת בפה חסר שיניים בגרמנית"; ויונה וולך "עקודה ברצועות תפילין", "נופלת פשוקת רגלים" על "ערש אהבתה הפרועה". יהודה גור־אריה מצלם הבזק שירי של פן חשוב ביצירתן בלוויית סימן־הכר מחייהן, בהבליטו את המגוחך והגרוטסקי: "דק נפשה, כמו ציפור מבוהלת, יצאה לשוטט/ בהרים" (בשיר על תרצה אתר), או שורה בגרמנית ילדותית שתרגומה לעברית הוא "שוקו, אלוהים קטן: היכן אתה?" (בשיר על אלזה לסקר־שילר), או היא באה "יד־ביד עם יֵשוּ הקטן שלה" (בשיר על וולך). את המחזור מסיים שיר־מהתלה קטן שגם עניינו נפילה: "והקורא בספר/(בעינים עצומות)/נופל וגלוי עינים,/(והספר מחיקו נושר)/ נופל על פניו..."

נימה סרקסטית יש גם בשיר הארוך "אודיסאוס שב ונרדם" (55) על גיבורו של הומרוס, שכתבו עליו רבים וטובים, כמו שייקספיר, ראסין, ג'יימס ג'ויס ובעברית חיים גורי. איני יודע עד כמה יהודה גור־אריה נעזר במשוררים שמניתי, סיום־השיר על־כל־פנים – "יָשֵׁן, נָחַר/ מי יודע את תקום מָחָר..." – הוא מקורי ויש בו מהורדת הגבורה אל הטריוויאלי והמגוחך.

יש בספר גם שורות פוליטיות: "שיכרון 67/ תדהמת 73/ מבוכת 82,/ מוהלים בו חומץ פיכחון,/ קורט ספקנות,/ מרירות לענה של עונה קשה" (16) אך, בעיקר מציינת את הספר, שירת השואה ומקומו של "ילד קטן וצרורו על כתפו,/ רדוף צעקות קלגסים, צליפות שוט/ ומפץ יריות" (8); האימה הסוחפת ילד אסופי אחד מ"מיליון וחצי ילדים יהודים, מלאכים קטנים שבורי כנפים" (37), מציגה אותו בגוף ראשון: "חבול ופצוע, מגומר צלקות, יצאתי", "ואני, לשיר מוסיף עדיין/ בקול נשבר/ ואת פצעי מאז, בחרס זכרוני מגרד" (9).

השואה מרוכזת בפרק מיוחד כ"מצב ראשוני (עָבָר נמשך)". בין ששת השירים שבפרק, שנים הופיעו כבר ב"תעודת מעבר" והועתקו לכאן. שפת השירים בוטה, לא מתחפשת במליצות קדושות: "עצמות מלבינות/ של מי שלא עברו", "בעינים אימה ותמהון", "מְכַוּות אש/ברית בתרים כרותה/ביני – /לַנֶּעְלָם", "הרקיע ריק/ אין בו/ אלוהים". שירי התרסה אלה, על אלוהים, מוכיחים על הקרע נפשי של י. גור־אריה. "בפחד יצחק" (38) הוא כותב: "איש לא קרא אליך/ קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת –// אבל אתה לקחת אותו". "בהר חיריה" בוצע מה שכתוב "בהר־המוריה", אבל "אַיִל" שלא היה, נחרו עם "גדרות־התיל", ולבסוף הצעקה־השאלה: "אֵיכָה?! אַיֵּה היית/ הַאִם היית/ האם—".

"אני יהודי/ מִשָּׁם'..." (40) אומר יהודה גור־אריה, "עדיין מושך כאן את קרונותי העמוסים": "כל חיי רכבות מהלכות לי בדם" – "עבר" שהוא "נמשך" (כבכותרת המשנה של הפרק).

"ביערות הלילה" In the forest the night (48) של ו. בלייק בוערות עיני הנמר. אצל גור־אריה הפכו הנמרים למכוניות שפנסיהם בוערים. הוא עצמו "מגניב מבטי טרף נרדף", לחמוק לצדדים "בין פנסים אורבים/ אל מאורת ביתו". פתאום, "המאורה" היא מקום של אור, בו אתה הנרדף, יכול למצוא מנוחה שלמה ולנוח על משכבך בשלום. זה האידיאל של החיים, הרוצים להמשיך גם מֵעבר לחיים. אמנם "לנו אין חסר הזמן לבנות במעמקים דמומים, במשך עדני נצח, זקיפים ונטיפים" (מתוך עמ' 49) וגם השיר ה"צומח מזה", הוא לפעמים "משהו/ לא מוגדר ושביר". "למרגלות העריסה", של זמננו "לא גדי לָבָן וצח/ לא פָּז זהובת־שער", כי אם "מלכודת פתאים והצבה", עד ש"רגלך תגלוש לתוכה, פתע // לא תתמוק" (53). אמירה מזוקקת, מפוכחת, וגם מרירה במידה הראויה.

שמואל שתל

[illegible] בכי

(סוף מעמוד 18)

[illegible] נותנים לה את המכה האחרונה? אני [illegible] כצער".

[illegible] הפולקלור והמיתוס בשירה ובספרות הם בעיני החולשים [illegible]. יש בהם בעיקר הניגונים והתבדחות מרירה [illegible] וחום האנושי המקנה יופי [illegible].

[illegible] את סבתא" הוציא אלמוג חמישה [illegible] ספרי שירה. על הרומן הראשון שכתב [illegible] ספר שיריו "חילטון ירושלים" [illegible] חלק גדול מהסיפורים בקובץ זה כבר [illegible] קודמים שלו, מהציתם הופיעו ב"כלבק" [illegible] תרמיל לפני עשרים שנה. גם [illegible] לחזור ולהדפיס כמה מהשירים בשני [illegible] לנהוג זה היא. מהסוד בסיפורים [illegible] להדגיש את המשכיות היצירה. [illegible] הרבה, צדדים משותפים – הרבה [illegible] בעולם הילדות או בכתיבה עצמה. גם [illegible] הסיפורים שלו מאפיין משותף בולט: [illegible] והאנחה, החיזיון, אותו המבקרים [illegible] של הספר. הוא מוכר הדיקות, בסיפור "הושנה [illegible] לבואר, והוא מגדיר זאת היטב, באומרו: [illegible] "הם כמו החיים, מצחיקים ועצובים [illegible].

מילים על מזבח השירה

■ עקיבא קונטוביץ: "הקול והקולר", ספרית פועלים, 1993.

בפתח ספרו של עקיבא קונטוביץ מופיעה מובאה משירת דוד, שיש לה קשר הדוק לשמו של הספר ולמשמעותו, "וישמע מהיכלו קולי ושוועתי באזניו" (שמואל ב', כ"ב, ז').

בפסוק המקורי מדובר, כמובן, על דוד השר שיר תהילה לה' שהוא מגינו ומושיעו מכל האויבים והצרות שעמדו. בדרכו, דוד, נעים זמירות ישראל, מזכיר למשורר את מקומו ומעמדו של מי שרואה בשירה את עיקר מעייניו ויחד עם זאת אינו מנותק מן המציאות ומקורותיה. לא מקרה הוא, שגם השיר הפותח את הספר, "שיר גבר ואשה" (השבעה והתפילה), והשיר הנותן את שמו לספר, "הקול והקולר" (מעין בלדה), מתמקדים בנושא השירה והמשורר.

בראשון שבהם, שרבים בו איזכורי פסוקים מן המקרא והתפילה, הוא שינויים היוצרים מטבע לשוני חדש, מופיע המשורר שאינו הולך בתלם ואשר יחסיו עם בורא עולם הם יחסים אמביוולנטיים ומורכבים: "איך אשיר שיר־אור/ ואיני מודה לפניך/ שעשיתני כרצונך..." והוא מוסיף: "איך אודה לשוכן/ אם לא עשיתני כרצוני?/ נותן ליעף כח,/ זוקף כפופים/ ורופא חולים,/ פותח את ידי/ ומשביע רצון/ הקרוב והרחוק/ למען שמי באהבה" (5). למעשה, רוצה היה המשורר להיות כל יכול (כנאמר בתפילה) ולהעניק מטובו ומחסדו לכל הבריות. אולם מאחר שאין הדבר כך, חפץ הוא להיות למנורה בעלת שבעה קנים, שבה ובשמן הבוער בה, יעלו באש כל מרכיבי השירה – אותיות, פסוקים, סימני קריאה ושאלה, מלים, דימויים והשאלות. השירים יעלו באש, עד אשר יישמע הקול וקורבנם יירצה. באורח זה מובן גם משחק המלים בשמו של השיר. לא שיר גבר ואישה, אלא שיר גבר ואִשֶּׁה, שהוא הקורבן הנשרף באש על המזבח (ראה, שמות כ"ט, 18). תפיסה זו של השירה מזכירה במידה מסוימת את מלות הסיום בשירו של ח.נ.ביאליק – "לא זכיתי באור מן ההפקר". בתום התהליך של היווצרות השיר כותב ביאליק: "ומתרווי יתמלט ללבבכם ובאור אשכם הצתיו... ואנכי בחלבי ובדמי את הבערה אשלם".

בשיר "הקול והקולר", שהמחבר מגדירו 'מעין בלדה', מסתעפת מערכת היחסים בין המשורר ליצירתו. המלך נמצא בהיכל השירה, אך הוא חש כי משהו אירע לשיריו. השירים נותקו ממקורם וכאילו נזרקו לאשפה – "הוי שירי, קרועים,/ כבגדי מלכותי בהיכל,/אתם כתר –/ זהב מתגולל שם בהר/בלעדי" (28).

המלכה מסמלת בשיר את העולם האידיאלי שאליו צריך המשורר להתייחס. "אין שירה בלעדי", היא אומרת. בסופו של דבר מודע המשורר לעובדה, שהמילים על הנייר, גורלן הוא כגורל המלכה המצפה לגואל (קיים כאן גם ההקשר הקבלי ביחס בין תשע הספירות לספירה האחרונה, ספירת מלכות הניקבית). ואף על פי שהמשורר מרגיש ששיריו הם "זיקוקין־די־נור שכבים בנייר", בכל זאת הוא מכיר את ייעודו וקובע – "לא אכתוב, כי אשיר, כי אבעיר בקולי את דבירך" (32).

מקומה של השירה בחיי היום יום של המשורר מתגלה גם בשירים נוספים, שאולי אין בהם מן העוצמה של שני השירים הקודמים, אך ניתן לגלות בהם מקוריות הן בתמונה הפיוטית והן במערכי הלשון המאכלסים אותם, כמו השיר "גלולת דימוי בלילה" (8) או "השיר והקיר" (בלדה על המחיר) המעלה אסוציאציות למאבקו של יעקב במלאך: " – מתר תכתוב שיר.../ נאנחה / ופניה אל הקיר [...] ויאבקו כל הלילה,/ ויזעק השיר מן הקיר" (9).

האיזכור ליעקב מופיע גם בשירים אחרים בספר – "נכדיך יורדים ועולים אליך בסולם שבנגריה" (14), וכן – "כי בלילה אברהים ומוסה עולים ויורדים בסולם" (השיר "על אדמתם" 20).

עקיבא קונטוביץ

כאשר מטייל המשורר בסמטאותיה של שכונת גאולה הירושלמית, בין היהודים החרדים הלבושים בגדים שחורים, הוא מרגיש כי הוא חולף ביניהם "כשיר גלוי ראש בין מזמורים מכורבלים" (22).

שני שירים בספר עוסקים בעולם האמנות. השיר "מזמור דרוך" מוקדש לצייר אלי מצקין, ואילו השיר "נישואי סלודור" עוסק בדמותו של הצייר סלודור דאלי וביחסו של האמן הגדול לרעייתו גאלה, המשמשת לו השראה ליצירתו. בבית האחרון של השיר חוזר המשורר שלוש פעמים על המילים המוכרות "הרי את", אולם במקום טבעת נישואין מופיעה כאן טבעת אש, כאשר אשת הצייר הופכת בדמיונו ללביאת אשתאול, רמז ברור לשמשון ודלילה ולחידה המפורסמת, כתרגומה לעולם האמנות – "...ומדבש / מה מתוק/ רק הבר/ הוא לשד/ העולם" (25).

הקשר למציאות העכשווית בארץ קיים אף הוא בספר, אם כי, לדעתי, אין הוא מהווה גורם מרכזי בו. דוגמא לכך משמש השיר "על אדמתם", המציג את האירוניה הנובעת מן המצב שבו מוסה ואברהים, מקימים גדר ביטחון בשביל משה ואברהם: "...מוסה ואברהים מציבים גדר/ רמה, כדי שמשה ואברהם ישבו לבטח/ על אדמתם", אך בלילה משה לא ינום ואברהם לא יישן (20).

שיריו של עקיבא קונטוביץ הם שירים בוגרים ומעוררי מחשבה. מצאתי עניין רב בכושרו של המשורר להטמיע בשיריו פסוקים מן המקורות, וביכולתו ליצור בהם שינויים במילה ובמבנה הפסוק, ולצקת מהם איכות חדשה ומעניינת.

אביב עקרוני

קולנוע

תל אביב

גורדון: האמת שלא תיאמן. מוצ"ש-ה 18.30, 22.00; אמון הדדי. מוצ"ש-ה 20.00.

גן העיר 1: בית הרוחות. 1 22.00, מוצ"ש 19.25, 21.55. א-ה 14.10, 16.45, 19.25, 21.55.

גן העיר 2: בודהה קטן. 1 22.00, מוצ"ש 19.35, 22.00. א-ה 14.20, 16.55, 19.35, 22.00.

גת: ארץ הצללים. 1 21.55, 24.25, מוצ"ש 19.25, 21.55. א-ה 16.50, 19.20, 21.50.

דיזנגוף 1: לבן. 1 11.00, 13.30, 22.00, 24.15. מוצ"ש 19.30, 21.50. א-ה 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50.

דיזנגוף 2: רומיאו בן זונה. 1 11.00, 13.30, 22.00, 24.15. מוצ"ש 19.30, 21.50. א-ה 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50.

דיזנגוף 3: הפסנתר. 1 11.00, 22.00. מוצ"ש 19.30. א-ה 11.00, 15.10, 19.30; הפיתוי הכי יפה של חיי. 1 13.30. מוצ"ש 21.50. א-ה 13.05, 17.15, 21.50; כלבי אשמורת. 1 24.15.

דקל: פילדלפיה. 1 22.00. מוצ"ש-ה 19.30, 21.50.

הקולנוע: חוג שמחה המזל. 1 22.00. מוצ"ש 19.15, 21.45. א-ה 16.30, 19.15, 21.45.

חן 1: עדה באפלה. 1 22.00, 24.20. שבת-מוצ"ש 14.30, 17.00, 19.30, 21.50; חחולים בצמרת. שבת 11.00.

חן 2: אנג'י. 1 22.00, 24.20. שבת-מוצ"ש 14.30, 17.00, 19.30, 21.50. א-ה 11.00, 14.30, 17.00, 19.30, 21.50; גלשני הוניג'ה. שבת 11.00.

חן 3: התפרנים מבברלי הילס. 1 22.00, 24.20. שבת-מוצ"ש 11.00, 14.30, 17.00, 19.30, 21.50. א-ה 11.00, 14.30, 17.00, 19.30, 21.50.

חן 4: מאהב אחד יותר מדי. 1 22.00, 24.20. שבת-מוצ"ש 11.00, 14.30, 17.00, 19.30, 21.50. א-ה 17.00, 19.25, 21.55.

חן 5: בכוונת זדון. 1 22.00, 24.20. שבת-מוצ"ש 14.30, 17.00, 19.30, 21.50. א-ה 17.00, 19.30, 21.50; גברת דאוטפייר. שבת 11.00.

טיילת 1: בשם האב. 1 22.00, 24.30. מוצ"ש 19.30, 22.00. א-ה 17.00, 19.30, 22.00.

טיילת 2: העיתון. 1 22.00, 24.30. מוצ"ש 19.30, 22.00. א-ה 17.00, 19.30, 22.00.

טיילת 3: רשימת שינדלר. 1 21.45. מוצ"ש 18.00, 21.45. א-ה 17.00, 21.45.

לב 1: פופאן. 1 12.00, 14.00, 22.00, 24.30. מוצ"ש 19.45, 22.00. א-ה 12.15, 14.00, 17.00, 19.45, 22.00.

לב 2: קיקה. 1 12.00, 14.00, 22.00, 24.30. מוצ"ש 19.30, 21.50. א-ה 12.00, 14.15, 16.50, 19.30, 21.50.

לב 3: שלום לפילגש. 1 11.30, 14.00, 21.45. מוצ"ש 19.00, 21.40. א-ה 13.40, 19.00, 21.40; הוצאתי עליי חוזה. 1 24.30. א-ה 12.05, 16.30.

לב 4: עירום. 1 14.00, 22.00, 24.30. מוצ"ש 19.30, 22.00. א-ה 12.10, 19.40, 22.00; הוצאתי עליי חוזה. א-ה 14.15, 18.00.

מוזיאון: האישה שייצרה שמן שומשום. 1 22.00. מוצ"ש 19.45, 22.00. א-ה 17.00, 19.45, 22.00.

מקסים: עידן התמימות. 1 22.00. מוצ"ש-ה 19.15, 21.40.

סינמטק: אורלנדו. 1 14.00, 22.00. מוצ"ש 20.00, 22.00. א-ה 17.30, 19.45, 21.45.

צפון: ברכה. 1 22.00. מוצ"ש 19.30. א-ה 17.00, 19.30, 21.50.

רב אור 1: אנג'י. 1 22.00, 24.20. מוצ"ש 19.30, 21.50. א-ה 17.00, 19.30, 21.50.

רב אור 2: תמונות קצרות. 1 22.00. מוצ"ש 18.00, 21.30. א-ה 17.30, 21.00.

רב אור 3: בודהה קטן. 1 21.50, 24.25. מוצ"ש 19.20, 21.55. א-ה 16.30, 19.15, 21.50.

רב אור 4: עידן התמימות. 1 21.55, 24.25. מוצ"ש 19.15, 21.55. א-ה 16.35, 19.15, 21.50.

רב אור 5: שארית היום. 1 21.50, 24.20. מוצ"ש 19.20, 21.55. א-ה 16.35, 19.15, 21.50.

שחף 1: מקס ומוריס. 1 22.00, 24.15. מוצ"ש 20.00, 22.00. א-ה 17.30, 20.00, 22.00.

שחף 2: רשימת שינדלר. 1 21.45. מוצ"ש 18.00, 20.45. א-ה 17.00, 20.45.

תל אביב 1: האקדח מת מצחוק 33.3. 1 22.00, 24.15. מוצ"ש 20.00, 22.00. א-ה 17.30, 20.00, 22.00.

תל אביב 2: העיתון. 1 22.00, 24.30. מוצ"ש 19.30, 22.00. א-ה 17.00, 19.30, 22.00.

תל אביב 3: בשם האב. 1 22.00, 24.30. מוצ"ש 19.30, 22.00. א-ה 17.00, 19.30, 22.00.

ירושלים

גיל 1: האקדח מת מצחוק 33.3. מוצ"ש 20.00, 22.00. א-ה 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00.

גיל 2: העיתון. מוצ"ש 19.45, 22.00. א-ה 13.30, 17.00, 19.45, 22.00.

גיל 3: ללא פחד. מוצ"ש 20.00, 22.00. א-ה 13.30, 16.15, 19.00, 21.30.

גיל 4: רשימת שינדלר. מוצ"ש 21.00. א-ה 13.30, 17.00, 20.30.

גיל 5: מקס ומוריס. מוצ"ש 20.00, 22.00. א-ה 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00.

גיל 6: הצטלבות. מוצ"ש 19.30, 21.45. א-ה 13.30, 17.00, 19.30, 21.45.

גיל 7: תיק שקנאי. מוצ"ש 19.30. א-ה 13.30, 16.45, 22.00; זקנים חסרי מנוח. שבת 22.00.

גיל 8: בשם האב. מוצ"ש 19.30, 22.00. א-ה 14.00, 17.00, 19.30, 21.45.

חיפה

אורלי: ארץ הצללים. 1 22.00. מוצ"ש 19.00, 21.30. א-ה 18.45, 21.15.

רב גת 1: עדה באפלה. 1 22.00. מוצ"ש 19.00, 21.30. א-ה 16.40, 19.00, 21.20.

רב גת 2: התפרנים מבברלי הילס. 1 22.00. מוצ"ש 19.00, 21.30. א-ה 16.45, 19.00, 21.20.

רב אור 1: אנג'י. 1 22.00, 24.20. מוצ"ש 19.00, 21.30. א-ה 16.40, 19.00, 21.20; גלשני הוניג'ה. שבת 11.00.

רב אור 2: מאהב אחד יותר מדי. 1 22.00, 24.20. שבת-מוצ"ש 11.00, 19.00, 21.30. א-ה 16.40, 19.00, 21.20.

רב אור 3: קיקה. 1 22.00, 24.20. מוצ"ש 19.00, 21.30. א-ה 19.00, 21.20; חחולים בצמרת. שבת 11.00. א-ה 16.45.

רב מור 1: מאהב אחד יותר מדי. 1 22.00, 24.20. מוצ"ש 19.00, 21.30. א-ה 16.45, 19.00, 21.20.

רב מור 2: התפרנים מבברלי הילס. 1 22.00, 24.20. מוצ"ש 19.00, 21.30. א-ה 16.30, 19.00, 21.20.

רב מור 3: ארץ הצללים. 1 21.55, 24.25. מוצ"ש 19.00, 21.30. א-ה 16.30, 18.55, 21.25.

רב מור 4: עדה באפלה. 1 22.00, 24.20. מוצ"ש 19.00, 21.30. א-ה 16.45, 19.00, 21.20.

רב מור 5: אנג'י. 1 22.00, 24.20. מוצ"ש 19.00, 21.30. א-ה 16.45, 19.00, 21.20.

רב מור 6: פילדלפיה. 1 21.50, 24.25. מוצ"ש 19.00, 21.30. א-ה 16.30, 18.50, 21.20.

רב מור 7: בכוונת זדון. 1 22.00, 24.20. מוצ"ש 19.00, 21.30. א-ה 16.30, 19.00, 21.20.

אשדוד

רון 1: הפסנתר. 1 22.00, 24.00. מוצ"ש-ה 19.30, 21.30.

רון 2: רומיאו בן זונה. 1 22.00, 24.00. מוצ"ש-ה 19.30, 21.30.

אשקלון

חן 1: האקדח מת מצחוק 33.3. 1 22.00, 24.20. מוצ"ש 19.30, 21.50. א-ה 17.00, 19.30, 21.50.

חן 2: רשימת שינדלר. 1 22.00. מוצ"ש 18.00, 21.30. א-ה 17.30, 21.00.

חן 3: עדה באפלה. 1 22.00, 24.20. מוצ"ש 19.30, 21.50. א-ה 17.00, 19.30, 21.50.

חן 4: מאהב אחד יותר מדי. 1 22.00, 24.20. מוצ"ש 19.30, 21.50. א-ה 17.00, 19.30, 21.50.

חן 5: מקס ומוריס. 1 22.00, 24.20. מוצ"ש 19.30, 21.50. א-ה 17.00, 19.30, 21.50.

נתניה

חן 1: עדה באפלה. 1 22.00, 24.20. מוצ"ש 19.25, 21.50. א-ה 17.00, 19.30, 21.50; חחולים בצמרת. שבת 11.00.

חן 2: התפרנים מבברלי הילס. 1 22.00, 24.20. שבת-מוצ"ש 11.00, 19.20, 21.50. א-ה 17.00, 19.30, 21.50.

חן 3: אנג'י. 1 22.00, 24.20. מוצ"ש 19.20, 21.50. א-ה 17.00, 19.30, 21.50; גברת דאוטפייר. שבת 11.00.

חן 4: ארץ הצללים. 1 22.00, 24.25. מוצ"ש 19.20, 21.50. א-ה 16.45, 19.20, 21.50; נזירות בלוז 2. שבת 11.00.

ראשון לציון

חן 1: עדה באפלה. 1 22.00, 24.20. מוצ"ש 19.25, 21.50. א-ה 17.00, 19.30, 21.50.

חן 2: ארץ הצללים. 1 22.00, 24.25. מוצ"ש 19.20, 21.55. א-ה 16.45, 19.20, 21.50.

חן 3: אנג'י. 1 22.00, 24.20. מוצ"ש 19.30, 21.50. א-ה 17.00, 19.30, 21.50.

חן 4: התפרנים מבברלי הילס. 1 22.00, 24.20. מוצ"ש 19.30, 21.50. א-ה 17.00, 19.30, 21.50.

נעמן: רומיאו בן זונה. 1 22.00, 24.00. מוצ"ש 19.30, 21.45. א-ה 19.30, 21.45.

ראשון: הצטלבות. 1 22.00, 24.00. מוצ"ש 19.30, 21.45. א-ה 19.30, 21.45.

רון 1: פילדלפיה. מוצ"ש 19.30, 21.45. א-ה 17.00, 19.15, 21.30.

רון 2: מקס ומוריס. מוצ"ש 19.15, 21.45. א-ה 17.00, 19.15, 21.45.

רון 3: עירום. מוצ"ש 19.15, 21.30. א-ה 17.00, 19.15, 21.30.

חולון

גל 1: האקדח מת מצחוק 33.3. 1 20.00, 22.00, 24.00. שבת-מוצ"ש 11.30, 18.00, 20.00, 22.00. א-ה 17.00, 20.00, 22.00.

גל 2: מאהב אחד יותר מדי. 1 20.00, 22.00, 24.15. מוצ"ש 19.45, 22.00. א-ה 17.30, 19.45, 22.00.

גל 3: מקס ומוריס. 1 20.00, 22.00, 24.00. שבת-מוצ"ש 11.30, 18.00, 20.00, 22.00. א-ה 17.30, 20.00, 22.00.

גל 4: בכוונת זדון. 1 20.00, 24.15. מוצ"ש 19.30. א-ה 17.00, 19.30, 22.00; זקנים חסרי מנוח. 1 22.00. מוצ"ש 22.00.

גל 5: רשימת שינדלר. 1 21.45. מוצ"ש 18.00, 21.30. א-ה 17.00, 20.30; אלדין. שבת 11.30.

באר שבע

אשל: מקס ומוריס. 1 22.00, 24.00. מוצ"ש 20.00, 22.00. א-ה 17.30, 20.00, 22.00.

רב נגב 1: עדה באפלה. 1 22.00, 24.20. מוצ"ש 19.30, 21.50. א-ה 17.00, 19.30, 21.50; חחולים בצמרת. שבת 11.00.

רב נגב 2: מאהב אחד יותר מדי. 1 22.00, 24.20. שבת-מוצ"ש 11.00, 19.30, 21.50. א-ה 17.00, 19.30, 21.50.

רב נגב 3: בכוונת [illegible] 24.20. מוצ"ש [illegible] 17.00, 19.30 [illegible] הוניג'ה. שבת 11.00.

רב נגב 4: האקדח מת [illegible] 1 22.00, 24.20 [illegible] 11.00, 19.30, 21.50 [illegible] 19.30, 21.50.

חדרה

לב 1: עדה באפלה [illegible] מוצ"ש 19.45 [illegible] 17.00, 19.30, 21.50.

לב 2: מקס ומוריס [illegible] מוצ"ש 19.45 [illegible] 17.00, 19.40, 21.50.

לב 3: האקדח מת [illegible] 22.00, 24.15 [illegible] א-ה 22.00.

לב 4: רשימת שינדלר [illegible] א-ה 18.45 [illegible] 22.00, 24.20 [illegible] 17.00, 22.15.

ר"ג – גבעתיים

אואזיס 1: עדה באפלה [illegible] 24.20. מוצ"ש [illegible] 17.00, 19.30, 21.50.

אואזיס 2: האקדח מת [illegible] 22.00, 24.20 [illegible] א-ה 17.00, 21.50.

אואזיס 3: בכוונת זדון [illegible] 24.25. מוצ"ש 19.30 [illegible] 17.00, 19.30, 21.50.

רב גן 1: אנג'י. 1 22.00 [illegible] מוצ"ש 19.30, 21.50 [illegible] 17.00, 19.30, 21.50; חחולים בצמרת. שבת 11.00.

רב גן 2: מאהב אחד יותר [illegible] 22.00, 24.20 [illegible] 11.00, 19.30, 21.50 [illegible] 19.30, 21.50.

רב גן 3: רשימת שינדלר [illegible] מוצ"ש 18.00 [illegible] 17.30, 21.00 [illegible] עכשיו. שבת 11.00.

רב גן 4: בשם האב [illegible] מוצ"ש 19.15 [illegible] 16.30, 19.10 [illegible] הוניג'ה. שבת 11.00.

פתח תקוה

היכל 1: האקדח מת [illegible] 22.00, 24.00 [illegible] א-ה 17.30, 22.00.

היכל 2: העיתון [illegible] מוצ"ש 19.30 [illegible] 17.00, 19.30, 22.00.

היכל 3: בכוונת זדון [illegible] א-ה 17.00, 22.00.

שירותי חירום

משטרה

ירושלים, תל-אביב, חיפה, רמת-גן, בני-ברק, חולון, פתח-תקווה – טל' 100; באר-שבע, נהריה, נתניה, ועזה – 100; אילת – 244; חדרה – 22444.

בתי חולים

תל-אביב והמרכז

איכילוב תל אביב, שיבא תל-השומר, בילינסון פתח-תקווה, וולפסון חולון, אסף הרופא צריפין – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה

לניאדו ומאיר בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

שישי: ביקור חולים – ילדים. שערי צדק – פנימית. הדסה ע"כ – נשים, כירורגיה, אורטופדיה, עיניים, א.א.ג.

שבת: שערי צדק – ילדים. הדסה ע"כ – פנימית, כירורגיה, אורטופדיה, עיניים, א.א.ג. ביקור חולים – נשים.

בתי מרקחת

שישי: בת ים: קופת חולים, קרושי קהיר 20; חולון: חורי, סוקולוב 70; קופת חולים, קרושי קהיר 20 בת ים; ירושלים: קופ"ח הכללית שטראוס א, אבינדרי 3; נתניה: קופ"ח הכללית (עד 24.00) רזיאל 8, (מ-24.00) ברודצקי 31; פתח תקוה: קופ"ח הכללית, ההסתדרות 21; רמת גן: רמת יצחק, שדרות ירושלים 96; תל אביב: ארלוזורוב, ארלוזורוב 76; פאר-פרקס, יהודה הימית 61 יפו; חיפה: הנשיא, הנשיא 33.

שבת: בת ים: מזור, חביבה רייך 20; חולון: תקוה, כיכר סורוקה; ירושלים: הרצל, יפו 36 (שבת); קופ"ח הכללית שטראוס א, אבינדרי 3 (מוצ"ש); נתניה: הנשיא, שדרות וייצמן 36; פתח תקוה: קופ"ח הכללית, ההסתדרות 21; רמת גן: אסותא, ז'בוטינסקי 41; תל אביב: הבימה, דיזנגוף 17 (גם במוצ"ש); אחוה, דיזנגוף 165 (גם במוצ"ש); חיפה: חניתה, חניתה 22.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד: ימסור מידע בימים א'-ה' בין השעות 08.00-20.00, בימי ו' 08.00-15.00. טלפונים: 03-433300.

יד ביד – אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה. ירושלים: 02-243558; ת"א: 226027 (24 שעות); חיפה: 04-229488, (11.00-20.00); גליל מערבי: 04-820222.

תקו חלבן – 03-204327, ימי א', ג', ה' 19.30-23.30.

קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ד': 222732. ארגון הורים ארצי "קו פתוח", אוזן קשבת לילדים ובני נוער 03-621515 (24 שעות).

עזרה ראשונה לשיניים

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל.

ברחובות: רחוב הופן 26, קומה ג', טל. 523566; פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ-20.00 עד 23.00.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה – המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00-9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.

דיזנגוף סנטר: שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל: 294869, 03-285822.

מרפאת שיניים תורנית 24 שעות גם בשבתות וחגים בתיאום טלפוני איתורית 5449911 מנוי 4318, רח' יהודה המכבי ת"א.

"S.O.S Doctors" ביקורי בית ע"י רופאים 24 שעות ביממה. טל: 03-5033939.

סיוע לקורבנות אונס

לרעננה ואיזור השרון, טל' 052-32432 א', ה' בשעות 17.00-21.00, תל-אביב 03-234819; חיפה 04-660111; ירושלים 02-245554; 059-72245.

אלי – עזרה באלימות כלפי ילדים במשפחה טל. 6956763, 261070. פועל מ-08.00 עד 22.00

עזרה ראשונה נפשית

ער"ן ירושלים – טל' 02-610303
ער"ן תל-אביב – טל' 03-5461111
ער"ן ילדים ונוער, ת"א – 03-6961113
ער"ן חיפה – טל' 04-672222
ער"ן כרמיאל (גליל מערבי) – 04-988410
ער"ן נתניה – טל' 053-625110
ער"ן כפר-סבא – 052-913999
ער"ן באר-שבע – טל' 057-418111
מוקד. מוקד חירום – אם.או.לב: שירות טיפול ומרץ לב, חיפה, 24 שעות ביממה, טל. 04-679999

מגן דוד אדום

ירושלים, ת"א, חיפה – טל' 101. רמת-גן, בני-ברק, גבעתיים – טל' 5793333; לוד רמלה – 101, טל' 08-221022; אשקלון – טל' 065-93334; טבעון – 101, טל' 04-931401; נהריה – טל' 04-823333; בת-ים – טל' 5511111; באר-שבע – טלפון 057-74767; שחל"ב בוש. דן טל' 03-330848; פתח תקווה – 101, 93, 9311111; חצור – 06-938233.

רכבות

מירושלים לת"א דרום: 07.25, 16.00.
מרחובות לת"א דרום: 06.00 (מלוד), 06.40, 07.30, 15.20, 17.15 (עד לוד), 18.50 (עד לוד).
מת"א דרום לירושלים: 07.25, 16.00.
מת"א דרום לרחובות: 06.10 (מלוד), 06.35, 14.35, 16.30, 18.00.
מת"א מרכז לחיפה: 06.00, 06.25, 07.18*, 08.03, 08.42*, 09.00, 10.30*, 12.00, 13.00*, 14.00, 15.00*, 15.57, 16.35, 17.00, 18.00, 19.00, 20.15.
לנהריה: 06.25, 12.00, 14.00, 15.00, 15.57, 17.00.
מחיפה בת-גלים לת"א (מחיפה מרכז 5 דקות לפני היציאה מבת-גלים): 05.30, 06.00, 06.20, 06.42, 07.15*, 07.35, 08.20, 09.05*, 10.05, 11.00*, 11.56, 12.55*, 14.30, 15.30*, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30.
לנהריה (מחיפה מרכז 5 דקות לאחר היציאה מבת-גלים): 05.47, 07.58, 09.48, 12.07, 13.23, 15.26, 16.00, 17.30, 18.30.
מנהריה לחיפה ולתל-אביב: 05.50, 06.35, 07.25, 09.13, 10.57, 13.22, 15.24, 16.33, 17.30, 18.42.
קרונועים: ברכבות מהירות בקו תל-אביב–חיפה – מת"א מרכז: 15.30, 17.47; מחיפה בת-גלים: 13.40, 16.10.
* רכבות מהירות.

שטיינהאור: נראה לי שאהיה שחקן חופשי

□ יאיר עמיקם

"נראה לי שאהיה שחקן חופשי" – כך התבטא אמש תומר שטיינהאור, כדורסלן הפועל תל אביב, לאחר שאתמול התקיים דיון שני בבוררות שהגיש נגד קבוצתו, בגין אי תשלום הכספים המגיעים לו.

בישיבה אצל הבורר, עו"ד דוד לב, ביקשו נציגי הפועל תל אביב, היו"ר גבי אביצור ובא כח הקבוצה, לפרוס את החובות לשטיינהאור ל-8 חודשים.

בא כוחו של הכדורסלן, והוא עצמו, לא הסכימו לכך בטענה שאם יהיו פיגורים בתשלומים לאחר מועד ההעברות ב-15 ביולי, לא יוכל הכדורסלן לעבור לקבוצה אחרת. הבורר הבין את טיעון זה ותוך מספר ימים ישלח את החלטתו בפאקס מחו"ל.

"לא היתה לי כוונה לעזוב את הפועל תל אביב עם הגשת הבוררות, אבל מתברר שהקבוצה בפני שוקת שבורה. אין כסף ויש כוונה לצמצם את התקציב שיפגע ביכולתה של הפועל תל אביב. הבעיה של ההנהלה שאין היא יודעת מה יקרה בעתיד בגלל חילופי הגברא בהסתדרות. אם אין לי שקט כלכלי אינני מוכן לשחק, גם אם מדובר בהפועל תל אביב. אינני מוכן לשחק ללא תמורה כספית" סיכם שטיינהאור.

אם יקבל תומר שטיינהאור שיחרור הוא יהיה לבטח אחד הכדורסלנים המבוקשים ביותר.

דורון שפר ישחק עם נבחרת העתודה

דורון שפר ישחק עם נבחרת העתודה באליפות אירופה לנבחרות עד גיל 22 בחודש יולי.

שפר הביא עימו אישור ממאמנו ג'ים קלהון בקונטיקט כי ישוחרר למשחקי הנבחרת הלאומית נגד תורכיה וצ'כיה בחודש נובמבר.

הוועדה המקצועית של איגוד הכדורסל דנה אתמול בעניינו של ויקי רווח ממכבי דרום, שמעה את מאמן נבחרת העתודה מולי קצורין ומאמן נבחרת הנוער אריק שיבק, והחליטה שרווח יופיע עם נבחרת הנוער בלבד.

ארבע נקודות ע"ת להפועל ת"א וי"ם

סגנית אלופת הנשים בכדורסל, קבוצת אגודת ספורט רמת השרון, נקנסה אתמול ב-3500 שקלים, על התנהגות בלתי ספורטיבית של אוהדיה בשלושה משחקים במסגרת הגמר-סל מול אליצור חולון.

אליצור חולון הורשעה באותה עבירה ונקנסה ב-1000 שקלים.

קבוצות הגברים של הפועל תל אביב והפועל ירושלים הורשעו באי מילוי פסקי דין של בוררים ונענשו בהפחתת ארבע נקודות ליגה על תנאי.

אמיר מוכתרי ואליעזר כהן ננזפו על אי הופעה למפגש של נבחרת העתודה. האחים-התאומים, קובי ואלי כלול, זוכו מאשמה דומה.

בקרה תקציבית גם בלאומית ב'

הנהלת איגוד הכדורסל אישרה אתמול הנהגת בקרה תקציבית בליגה לאומית ב', החל מהעונה הבאה.

ההנהלה אישרה אתמול גם את תקן העליות והירידות בליגה לפי הצעת וועדת הליגה, וכן אישרה תיקונים בתקנון למשחקי האליפות בנושא העברות.

אלופי ישראל מחר בעמק חפר

אלופי ישראל, גברים ונשים, אישרו את השתתפותם בטריאתלון עמק חפר שיערך מחר. בין המשתתפים יניב עצמון, מיכה נגן ואנדריי מינברג, ובין הנשים לימור לוין, אתי מיולס ובוני אשל.

טריאתלון עמק חפר נערך זו הפעם השלישית ברציפות, והשנה ישתתפו בו כ-300 ספורטאים.

בשעה 7 בבוקר, בחוף בית ינאי, יזנקו הספורטאים למים וישחו 1.5 ק"מ. אחר כך ירכבו על אופניים למרחק 40 ק"מ ובסיום ריצה למרחק 10 ק"מ.

טריאתלון עמק חפר מאורגן ע"י מרכז הפועל, איגוד הטריאתלון והפועל עמק חפר.

הנבחרת המפסידה לצרפת — 18:14

נבחרת הכדוריד של ישראל סיימה במקום השלישי בטורניר בים בצרפת, לאחר שנוצחה אתמול על ידי הנבחרת המארחת 18:14.

במחצית הראשונה גילתה הנבחרת שלנו עייפות, ואלמלא שתי החטאות מכות-7 היתה מסיימת את המחצית ביתרון גדול יותר מאשר 7:8. במחצית זו בלט גם השוער ואריס ולאיישו.

הטבלה הלאומית

לאחר 38 מחזורים

1.	מכבי חיפה	91–24	90
2.	מכבי תל-אביב	75–33	83
3.	הפועל באר שבע	49–35	61
4.	בית"ר ירושלים	69–55	60
5.	הפועל תל אביב	54–52	51
6.	מכבי נתניה	58–64	45
7.	צפרירים חולון	41–55	45
8.	בני יהודה	45–60	43
9.	מכבי פתח תקוה	34–44	42
10.	הפועל פתח תקוה	42–51	41
11.	מכבי הרצליה	34–49	37
12.	עירוני אשדוד	52–54	36
13.	הפועל כפר סבא	32–56	31
14.	הפועל חיפה	80–75	27

אליפות בשתי אופציות

מכבי חיפה יכולה לזכות מחר באליפות עוד לפני שתתחיל לשחק מול מכבי פתח תקוה. אפשרות אחרת: ניצחון ופתיחת בקבוקי השמפניה

□ י. חכם

[illegible] הטבלה הלאומית, מכבי חיפה [illegible] להגיע מחר בערב את [illegible] באליפות על ראשה בפעם [illegible] בתולדותיה. תיאורטית [illegible] החיפנים לזכות בתואר [illegible] לפני שיתחילו לשחק [illegible] ברמת גן עם מכבי פתח [illegible] בתנאי שמכבי תל אביב [illegible] במשחק החוץ שלה [illegible] מול בני יהודה. [illegible]

0:0, ישפוט, יהושע לויה.

משחק תחתית חשוב יהיה מחר, ב-5 באיצטדיון הי"א באשדוד, ובו תארח מכבי "עירוני" אשדוד את הלפני אחרונה הפועל כפר-סבא (2:0, 0:0, חיים ליפקוביץ').

יתר משחקי המחזור מחר ב-5: מכבי הרצליה – הפועל באר-שבע (1:1, 3:2, עמית קליין); הפועל תל-אביב – הפועל צפרירים חולון (6, בלומפילד יפו, 1:1, 3:2, יעקב בן חמו); הפועל פתח-תקוה – בית"ר ירושלים (איצטדיון רמת-גן, 1:1, 3:0, אריה פרוסט).

לא מתוכננות חגיגות

□ יוסף גלזר

במכבי חיפה משוכנעים כי כבר מחר יזכו, בפעם החמישית בעשור האחרון, באליפות. החיפנים לא מצפים למעידת מכבי תל-אביב, אלא מבקשים להשלים את המלאכה בעצמם ולזכות בניצחון חוץ על מכבי פתח-תקוה המותשת מחצי גמר הגביע.

במכוון לא תיכננו במועדון החיפני שום ארועי וטקסי אליפות, אותם הם מבקשים לקיים בשבת הבאה במשחק הביתי האחרון נגד מכבי "עירוני" אשדוד. גם עיריית חיפה לא יוזמת טקסים כלשהם עם שוב הקבוצה ממשחקה ברמת גן.

למרות זאת, רוחות האליפות כבר נושבות בעיר ובמהלך השבוע הקליטה מכבי חיפה את שיר האליפות החדש שכתב והלחין עוזי חיטמן ושר חיים משה, יחד עם כדורגלני הקבוצה בהפקה משותפת עם מחלקת הספורט של הטלוויזיה הישראלית.

כן בוצע צילום של פוסטר האליפות הקבוצתי, והקבוצה אף הצטלמה לכרטיס הטלכרט החדש של בזק. לשם כך אף נכח באימון הקבוצה מנכ"ל בזק, יצחק קאול, שילדיו אוהדי מכבי חיפה והגיעו בתלבושת ירוקה.

להרכב מכבי חיפה, יחזור מחר אלון חרזי שלא שיחק בשבת שעברה בשל פציעה. הוא יחליף את איתן אהרוני.

על מקומו של סרגיי קנדאורוב, שנפצע בצלעותיו, ייאבקו איוון גצקו ושי הולצמן.

מי שעשויים להשלים כבר השבת הישג נדיר של חמש אליפויות, ב-10 השנים, הם הקטנן איתן אהרוני והמאמן אברהם אבוקרט, שהיו שותפים לכל תארי הקבוצה בעידן החדש.

כתבנו משה רוזנברג מוסיף שאם אמנם תזכה מחר מכבי חיפה באליפות היא תקבל את זר הפרחים הראשון על הזכייה מהיריבה מכבי פתח תקוה.

אגב האליפות של מכבי חיפה תעלה לבוס שלה, יעקב שחר, כמה עשרות אלפי דולרים שכן, בהתאם לחוזים עם השחקנים, ל-6 מהם מובטחים 10 אלפים דולר כל אחד עבור התואר.

הנבחרת מחר באיסטנבול

□ י. חכם

נבחרת ישראל באתלטיקה קלה, גברים ונשים, תשתתף מחר ומחרתיים בתחרות ארבע האומות שבאיסטנבול, תורכיה.

בתחרות ישתתפו גם וולס וסקוטלנד. התחרות היא מסורתית ומתקיימת כבר 15 שנה במתכונת של משתתף מכל מדינה בכל מקצוע.

תחרות זו מהווה הכנה לקראת תחרות גביע אירופה לאומות, שתתקיים אף היא באיסטנבול בחודש הבא ובה תנסה נבחרת הגברים של ישראל להעפיל לדרג ב'.

בנבחרת הישראלית צעירים מוכשרים כמו יעקב דינר בקפיצה במוט 5.10 מ', רונן מרג'ר בקפיצה לגובה 2.11 מ', אבי טיירי במשלושת 15.99 מ', אורן טוכמן ב-1500 מטר 3.53 דקות, זבדיה וודג'ה עולה חדש מאתיופיה ב-5000 מטר, אולגה דורגוקו ב-400 מטר משוכות 62 שניות ורונה הרצנו במשלושת 12.15 מטר.

שלומי אייל ניצח בטורניר הפרס הגדול

שלומי אייל זכה אמש בפרס הגדול, בטורניר הסיוף בהשתתפות שמונה סייפים מהטובים בארץ, בהווה ובעבר הלא רחוק.

אייל ניצח בגמר את אייל קורן מכפר סבא 0:2 וזכה ב-750 שקלים. קורן הסתפק ב-500 שקל.

בחצי הגמר ניצח שלומי אייל את יצחק תחואל 1:2, ואייל קורן את ירון רוט 1:2.

הארוע היה במלון דן פנורמה לעיני כ-300 צופים.

[illegible] הליגה היום

[illegible] לראשונה בעונה זו יתקיימו כל משחקי הליגה הארצית כבר היום. [illegible]

תיקו לארגנטינה בצ'ילי

נבחרות הכדורגל של ארגנטינה וצ'ילי סיימו בסאנטיאגו בתיקו 3:3 במשחק מבחן של ארגנטינה לקראת המונדיאל.

דייגו מאראדונה בן ה-33 בישל את השער השני אותו הבקיע באלבו, המכבב באיטליה, כשמסר לו כדור ממרחק 30 מטרים. חמש דקות לסיום הוחלף מאראדונה. את יתר השערים לארגנטינה כבשו צ'אמוט והקטנן רוג'רי.

צ'ילי נבחרה לשמש יריבת מבחן לארגנטינה לאחר שפרשה מן הטורניר ביפאן עקב אי מתן אשרת כניסה לכוכב מאראדונה. היא היתה אמורה לשחק שם שני משחקים נגד יפאן וצרפת ב-21 וב-25 בחודש.

כידוע תשחק ארגנטינה בארץ בסוף החודש נגד ישראל. וכמובן שבראשה יעמוד הכוכב הגדול דייגו מאראדונה, שישחק ככל הנראה לאחר המונדיאל בשורות כוליבאר מבוליביה תמורת מיליון דולר.

משחקי חצי גמר גביע הנערים ונוער מחר בבת ים

□ אורי טל

משחקי חצי גמר גביע המדינה, לנוער ונערים, יהיו מחר באיצטדיון העירוני בבת ים.

בשעות הבוקר יהיו משחקי חצי גמר נערים א': מכבי נתניה – בני יהודה (בשעה 9) ובית"ר ת"א – הפועל ת"א (בשעה 11).

אחה"צ יתקיימו משחקי חצי גמר גביע הנוער, ע"ש אבי רן, בשעה 15 בני יהודה – גדנ"ע תל-אביב, ובשעה 17 בית"ר ירושלים – צפרירים חולון.

מחר: גמר גביע

עונת הכדורגל בסקוטלנד תסתיים מחר, בגמר גביע המדינה באיצטדיון המפדן פארק בגלאזגו. תשחק מחזיקת הגביע ריינג'רס מול דנדי יונייטד.

★ נבחרות הונגריה וקרואטיה סיימו משחק רעים בתיקו 2:2.

[illegible] אמציה לבקוביץ' לא [illegible] מאמן בבית"ר ירושלים

[illegible] הציפיות. לא די שלאורי אין נסיון כמאמן, אין לו שום קבלות. הוא גם דורש בעונה הראשונה שהוא רוצה לנהל גם את נושא הניהול הכספי עם השחקנים. בשום פנים ואופן אנחנו לא היינו נותנים לו לעשות זאת".

אברהם לוי ציין כי מינוי מאמן יהיה ככל הנראה בשבוע הבא, "בטוח שלא נישאר בלי מאמן. אנו בבית"ר ירושלים רוצים לאמן הרבה מאמנים. נכון שכיום משוק המאמנים לא נותרו מועמדים רבים, אבל יתכן שיהיה לנו גם מאמן זה".

העבירה המיותרת של פיפן

ניו יורק ניקס ניצחה במשחק החמישי את שיקאגו 86:87 ולפנות בוקר נפגשו שתי הקבוצות בשיקאגו במשחק השישי

נכון לאתמול עמדו ארבע סדרות חצי הגמר הפלייאוף ב-NBA על 3:2, כשניו יורק ניקס הצליחו לנצח בשיניים 86:87 את האלופה משיקאגו ולמנוע מעצמה אכזבה נוספת כמו אשתקד.

סיפור המתח החל לאחר שתי החטאות רצופות של פאט יואינג מחוץ, 31 שניות לסיום, במצב 85:86 לשיקאגו. הבולס יצאו להתקפה וג'יי. ארמסטרונג, המצויין, זרק לשלוש כדור שהיה יכול לסיים את גורל המשחק, אבל הוא החטיא והניקס נטלו פסק זמן 7.6 שניות לסיום. פאט ריילי, במהלך מבריק, הכניס את יוברט דייוויס, כדי שיהווה אופציה נוספת לזריקה ואכן התרגיל הלך אליו. דייוויס התרומם ממרחק של פחות מ-7 מטר ורק חופשי, אבל עם יציאת הכדור מידו ביצע עליו סקוטי פיפן עבירה מיותרת. הכדור פגע בחישוק, אבל דייוויס קיבל שתי זריקות מחוץ, 2.1 שניות לסיום. דייוויס קלע את שתיהן ללא בעיות וקבע 86:87.

עתה הכדור היה בידי הבולס לזריקה אחרונה, כמו במשחק מספר 3 בשיקאגו. הפעם לא סרב סקוטי פיפן להשתתף בהתקפה, אולי מפני שהכדור כוון אליו (ולא אל טוני קוקוץ'). הניקס קראו את המהלך, הצליחו למנוע את קבלת הכדור והשיגו ניצחון שמציב אותם לראשונה בעמדת ניצחון בסדרה מול שיקאגו.

פתיחת המשחק היתה שייכת לניקס שהובילו 4:15, אבל שיקאגו חזרה כמו במשחק הקודם והובילה בסיום הרבע 26:29 ובמהלך הרבע השני ב-9 נקודות יתרון. הניקס חזרו בזכות יכולת קליעה טובה של צ'ארלס סמית', שביקר את המשחק המקביל אשתקד, בשתתפותו של ניצחון.

פאט יואינג קלע 20 נקודות והקליט 13 ריבאונדים. סמית' הוסיף 16 נקודות וצ'ארלס אוקלי 14 נקודות. לשיקאגו: סקוטי פיפן 23 נקודות וארמסטרונג 21.

המשחק השישי נערך לפנות בוקר בשיקאגו.

הבוקר היו עוד שלושה משחקים: דנבר – יוטה (3:2 ליוטה); פיניקס – יוסטון (3:2 ליוסטון); אינדיאנה – אטלנטה (3:2 לאינדיאנה).

אם יהיה צורך במשחק שביעי הם יתקיימו בשבת (הסדרות של המערב) וביום ראשון (הסדרות של המזרח).